Kaakkois-Suomi – Venäjä
CBC 2014–2020

Ohjelma-asiakirja

Ohjelmaa rahoittavat Euroopan unioni, Venäjän federaatio ja Suomi

Hyväksytty Euroopan komissiossa 18. joulukuuta 2015

C(2015) 9184

(unofficial translation)

CBC 2014-2020

KAAKKOIS-SUOMI - VENÄJÄ

SISÄLLYSLUETTELO

1. JOHDANTO 4
2. OHJELMA-ALUEEN KUVAUS JA ANALYYSI 7
2.1. Ohjelma-alueet 7
2.1.1. Ydinalueet 8
2.1.2. Liitännäisalueet 8
2.1.3. Tärkeimmät sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuurin keskukset 9
2.1.4. Ohjelma-alueen ulkopuoliset alueet 10
2.1.5. Ohjelma-alueen kartta 11
2.2. Sosioekonominen tilanne 11
2.3. Väestö ja asukastiheys 14
2.4. Taloudellinen rakenne 14
2.4.1. Tärkeimmät teollisuudenalat 14
2.4.2. Työmarkkinat ja tulot 15
2.4.3. PK -yritykset ja yrittäjyys 16
2.4.4. Turismi ja kulttuuri 18
2.5. Koulutus ja tutkimus 19
2.6. Ympäristö ja luonto 21
2.7. Ympäristön kestävä kehitys 24
2.8. Infrastruktuuri 25
2.8.1. Tietoliikenne ja laajakaista 25
2.8.2. Energia 26
2.8.3. Rajanylitysinfrastruktuuri ja kuljetusverkot 26
2.9. Alueiden profiilit 31
3. OHJELMASTRATEGIA 33
3.2 Toimintalinjojen ja toimenpiteiden valinnan perusteet 35
3.3 Objektiivisesti todennettavat indikaattorit, tavoitearvot ja odotetut tulokset 44
3.4 Riskianalyysi 46
3.5 Läpileikkaavat ja horisontaaliset asiat 49
3.5.1 Kansalaisyhteydet 49
3.6 Yhtenäisyys muiden kansallisten ja alueellisten strategioiden ja muiden EU:n, Venäjän federaation tai Suomen rahoittamien ohjelmien kanssa 50
3.7 Aiemmista ohjelmista opitut asiat 58

3.8 Tietoa neuvotteluista ja toimista osallistujamaiden ja -alueiden saamiseksi mukaan valmisteluun 60
4. RAKENTEET JA TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN JA HALLINTOELINTEN NIMITTÄMINEN 62
4.1 Yhteinen seurantakomitea (JMC) 62
4.2 Yhteinen valintakomitea (JSC) 63
4.3 Hallintoviranomainen (MA) 65
4.4 Osallistujamaiden kansalliset viranomaiset (National Authorities, NA) 68
4.5 Sivutoimisto (Branch Office, BO) 70
4.6 Tarkastusviranomainen (AA) ja tarkastusryhmän jäsenet 71
4.7 Valvonnan yhteyspisteet (CCP) osallistujamaissa 72
5. OHJELMAN TOTEUTUS 72
5.1 Lyhyt kuvaus hallinto- ja valvontajärjestelmistä 72
5.2 Ohjelman toteuttamisaikataulu 79
5.3 Hankkeiden valintamenettelyjen kuvaus 80
5.4 Tukimuotojen kuvaus 82
5.5 Teknisen tuen suunniteltu käyttö 90
5.6 Seuranta- ja arviointijärjestelmien kuvaus 91
5.7 Viestintästrategia 96
5.8 Tietoa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY vaatimusten noudattamisesta 99
5.9 Indikatiivinen rahoitussuunnitelma 101
5.10 Euron käyttö 104
5.11 Kustannusten tukikelpoisuutta koskevat säännöt 104
5.12 Vastuuvelvollisuuden jakautuminen osallistujamaiden kesken 107
5.13 Vastinrahoituksen siirtämistä, käyttöä ja seurantaa koskevat säännöt 108
5.14 Tiedon raportoimiseen ja vaihtamiseen hallintoviranomaisen, komission, Suomen ja Venäjän federaation välillä käytettyjen tietoteknisten järjestelmien kuvaus 109
5.15 Kielet 110
6. LYHENTEET 111
LIITE 1 113
Asiakirjan muutosloki 120

1. JOHDANTO

Suomalaiset ja venäläiset yhteistyökumppanit ovat yhdessä laatineet Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman. Ohjelman valmistelu alkoi kesällä 2013, jolloin perustettiin yhteinen ohjelmointikomitea (Joint Programming Committee, JPC). Komiteassa on yhtä monta keskushallinnon ja aluetason edustajaa kummastakin osallistujamaasta. Ohjelmointikomitealla on kokonaisvastuu ohjelman valmistelusta. Valmistelutyössä oli apuna tähän tarkoitukseen nimitetty yhteinen alueellinen työryhmä. Työryhmä (Joint Regional Task Force, RTF) on käsitellyt ohjelman tavoitteita ja sisältöä, ja se edusti molempien maiden alueellista tasoa. Komission edustaja on osallistunut komitean kokouksiin tarkkailijana. Valmistelevat elimet kokoontuivat useaan kertaan, ja ohjelman sisällöstä ja hallintokysymyksistä päästiin yksimielisyyteen. Ohjelmaa koskevia julkisia kuulemisia ja seminaareja järjestettiin keväällä ja syksyllä 2014 kaikilla osallistuvilla Suomen ja Venäjän alueilla. Osallistujia ja sidosryhmiä konsultoitiin näissä tapahtumissa, ja heidän tarpeitaan ja ajatuksiaan kerättiin talteen.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelma täydentää EU:n ja Venäjän yleisiä suhteita keskittyen tukikelpoisiin raja-alueisiin kummallakin puolella rajaa. CBC vuodesta 2014 eteenpäin pohjautuu Euroopan naapuruus- ja kumppanuusvälineen (European Neighbourhood and Partnership Instrument, ENPI) CBC-ohjelman suunnitteluun ja toteutukseen kaudella 2007–2013. CBC vuodesta 2014 alkaen sisältyy Euroopan kumppanuusvälineen (ENI) toimeenpanosääntöihin kaudelle 2014–2020. CBC-ohjelma toteuttaa käytännössä Euroopan unionin ja Venäjän federaation strategista kumppanuutta, koska Venäjän federaatiolla ja EU:n jäsenvaltioilla on pitkä yhteinen raja.

Yhteistyön perustana on tällä hetkellä vuoden 1994 kumppanuus- ja yhteistyösopimus (Partnership and Cooperation Agreement, PCA). EU:n ja Venäjän välistä sopimusta koskevat neuvottelut aloitettiin vuonna 2008 Hanty-Mansijskin huippukokouksessa. Sopimuksen tulisi tarjota kattavammat puitteet EU:n ja Venäjän välisille suhteille, kuvastaa 1990-luvun alusta lähtien lisääntynyttä yhteistyötä ja sisältää huomattavia, laillisesti sitovia sitoumuksia kaikilla kumppanuuden osa-alueilla, mukaan lukien poliittinen vuoropuhelu, vapaus, turvallisuus ja oikeudenmukaisuus, taloudellinen yhteistyö, tutkimus, koulutus ja kulttuuri, kauppa, investoinnit ja energia.

Kaiken kaikkiaan EU ja Venäjä tekevät yhteistyötä useissa keskinäisissä ja kansainvälisissä asioissa, kuten ilmastonmuutos, huume- ja ihmiskauppa, järjestäytynyt rikollisuus, terrorismin vastustaminen ja ydinaseriisunta.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelma perustuu seuraaviin lakiasiakirjoihin:

- Komission täytäntöönpanoasetus (EU) No 897/2014, annettu 18 päivänä elokuuta 2014 ja Komission täytäntöönpanoasetus (EU) No 2020/879, annettu 23 päivänä kesäkuuta 2020 täydentäen asetusta (EU) No 897/2014 sekä Euroopan naapuruusvälineen perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 232/2014 nojalla rahoitettavien rajat ylittävän yhteistyön ohjelmien täytäntöönpanoa koskevien erityissäännösten vahvistamisesta;
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 232/2014, annettu 11 päivänä maaliskuuta 2014 (ENI-asetus);
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU, Euratom) N:o 966/2012 unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä;
- CBC strategia-/ohjelmointiasiakirja 2014–2020, mukaan lukien alustava ohjelma 2014–2017.

Ohjelma-asiakirjan valmistelussa ja muotoilussa on otettu huomioon täytäntöönpanoasetuksen määräykset, ja ohjelman rakenteet ja menettelyt otetaan huomioon täytäntöönpanoasetuksen määräyksissä. EU:n valtionapua koskevat säännökset otetaan soveltuvin osin huomioon ohjelman toteutuksessa.

Suomessa tuli 1.6.2015 voimaan erillinen laki n:o 657/2015 ENI CBC -ohjelmien hallinnoinnista.

Venäjän federaatiossa CBC-ohjelmien toteutuksen juridinen tausta on seuraava:

- Venäjän federaation ulkopolitiikan periaatteet
- Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia vuoteen 2020
- Venäjän federaation arktisen alueen kehittämisen ja kansallisen turvallisuuden strategia vuoteen 2020
- Liittovaltion hankintoja koskeva laki (n:o 44-FZ päiväys 5.4.2013)
- Venäjän federaation soveltuvat lakikokoelmat
- Venäjän federaation presidentin ja Venäjän hallituksen soveltuvat asetukset
- Venäjän federaation rajat ylittävää yhteistyötä koskevat periaatteet
- Venäjän federaation pitkäaikaista sosiaalista ja taloudellista kehitystä koskevat periaatteet vuoteen 2020.

Venäjän federaation ulkopolitiikkaa koskevien periaatteiden mukaisesti alueellisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittäminen on tärkeä osa kahdenvälisiä suhteita relevanttien maiden ja alueiden kanssa kaupan ja talouden sekä humanitaarisen avun ja muilla aloilla. Rajat ylittävä yhteistyö on tärkeää Venäjän federaation ja Euroopan unionin välisen luottamuksen ja keskinäisen ymmärryksen vahvistamiseksi.

Edellä kuvatun juridisen perustan lisäksi allekirjoitetaan erillinen Euroopan unionin, Venäjän federaation ja Suomen välinen rahoitussopimus. Tässä sopimuksessa sovitaan ohjelman

toteuttamista koskevista yhteisistä perusperiaatteista. Rahoitussopimus allekirjoitetaan sen jälkeen, kun molemmat osallistujamaat ja Euroopan komissio ovat hyväksyneet ohjelma-asiakirjan. Rajat ylittävä yhteistyö perustuu sellaisiin periaatteisiin kuten monivuotinen ohjelmointi, tasa-arvoinen kumppanuus ja vastinrahoitus. Lisäksi ohjelman valmistelussa on otettu huomioon sen edeltäjien, Kaakkois-Suomi – Venäjä Naapuruusohjelman 2004–2006 ja Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC -ohjelman 2007–2013 toteutuksesta saatu kokemus ja parhaat käytännöt.

Nykyisen rajat ylittävän yhteistyön vakiinnuttamisen yhteydessä ohjelman osapuolet molemmista osallistujamaista ovat päässeet sopimukseen yhteisistä hallintorakenteista, tavoitteista ja rahoitettavista toiminnoista. Ohjelman valmistelu nähdään yhteisenä yrityksenä siinä mielessä, että osallistujamaat jättävät yhdessä ehdotuksen ohjelmasta osallistujamaiden ja Euroopan unionin kansallisten hallitusten hyväksyttäväksi.

INTERACT ENPI:n (ENI CBC Programming Guides) ja Euroopan komission ohjeet otettiin huomioon ohjelmointiprosessissa, jonka suoritti yhteinen ohjelmointikomitea, jossa on edustettuina kansallisia ja alueellisia jäseniä molemmista osallistujamaista. Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC 2007–2013 -ohjelman yhteinen hallintoviranomainen ja sen Venäjän sivutoimisto ovat osallistuneet ohjelmointiprosessiin keräämällä ja analysoimalla tietoa paikallisten ja kansallisten viranomaisten, julkisten ja yksityisten organisaatioiden ja muiden sidosryhmien kanssa käytyjen neuvottelujen pohjalta.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC-ohjelman yhteinen rajat ylittävä kehittämisstrategia pohjautuu ohjelma-alueen maantieteelliseen sijaintiin ja alueiden pitkään kestäneeseen yhteistyöhön. Ohjelmastrategia ottaa huomioon ohjelma-alueella havaitut kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet sekä paikallisten ja kansallisten sidosryhmien kanssa käydyt keskustelut. Strategiset tavoitteet saavutetaan toteuttamalla valittuja strategisia teemoja ja muita ohjelman tavoitteita. Teemoissa ja tavoitteissa otetaan huomioon yhteensopivuus muiden ohjelmien kanssa ja osallistuvien alueiden alueellisiin strategiaohjelmiin sisältyvät olennaiset tavoitteet. Ohjelman strategiset tavoitteet saavutetaan toteuttamalla yhteisiä toimia, jotka kuuluvat johonkin neljästä (4) valitusta temaattisesta tavoitteesta ja neljästä (4) toimintalinjasta.

Strateginen ympäristövaikutusten arviointi (Strategic Environmental Assessment, SEA) toteutettiin yhteistyössä ulkopuolisten ympäristöasiantuntijoiden, hallintoviranomaisen, yhteisen ohjelmointikomitean ja laajemman yleisön kanssa molemmissa maissa järjestettyjen julkisten kuulemisten ja keskustelutilaisuuksien avulla. Julkisten kuulemisten ja keskustelutilaisuuksien lisäksi ohjelma-asiakirjaluonnos ja SEA julkaistiin verkkosivuilla, mikä helpotti asiakirjaluonnosten saamista koko ohjelma-alueelta. Julkisista kuulemisista ja keskusteluista saatu palaute sekä internetin kautta saadut kannanotot on otettu huomioon lopullisessa ohjelma-asiakirjassa.

2. OHJELMA-ALUEEN KUVAUS JA ANALYYSI

2.1. Ohjelma-alueet

CBC-ohjelman tarkoituksena on hyödyttää alueita, joilla on suora yhteinen Suomen, joka on EU:n jäsenvaltio, ja Venäjän federaation välinen maa- tai meriraja. Ohjelmiin voivat osallistua sellaiset hallintoalueet tai maakunnat, joilla on yhteinen raja molemmin puolin. Toinen olennainen piirre ovat syvään juurtuneet ja pitkäaikaiset, vuosisatojen kuluessa muodostuneet historialliset ja kulttuuriset yhteydet. Raja-alueilla on pitkä yhteinen historia. Rajanylittävällä yhteistyöllä on tärkeä rooli, joka rakentuu pitkäaikaiselle yhteiselle rajanylittävän yhteydenpidon ja yhteistyön perinnölle. Kokemus on opettanut, että parhaan mahdollisen rajanylittävän vaikutuksen saavuttamiseksi suurin osa voimavaroista ja rahoituksesta kannattaa kohdistaa rajan lähellä asuvaan väestöön.

Ohjelma-alueen vahvuudet ja mahdollisuudet on ryhmitelty neljään aihealueeseen seuraavasti:

1. maantieteellinen sijainti ja liikenneyhteydet
    - edullinen sijainti
    - toimivat ja kehittyvät liikenneyhteydet
    - rajanylityspaikat eri liikennemuodoille
    - vesistöjen käyttömahdollisuudet
2. liiketoiminta-alat ja elinkeinot
    - runsaat metsävarat ja voimakas puunjalostusteollisuus
    - kehittyvä palvelusektori
3. ympäristö
    - laajat järvet ja ranta-alueet
    - luonnon mahdollisuudet esimerkiksi turismille
4. osaaminen
    - koulutuksen lisääminen esimerkiksi metsiin liittyen
    - lähialueiden kulttuurien tuntemus
    - vahvat verkostot

Heikkoudet ja uhat:

1. maantieteellinen sijainti ja liikenneyhteydet
    - rajanylityspaikkojen kapasiteetti
    - teiden kunto

2. liiketoiminta-alat ja elinkeinot
    - teollisuuden yksipuolisuus
    - työpaikkojen väheneminen
    - työttömyyden lisääntyminen
    - vääristynyt ikärakenne
3. ympäristö
    - liikenteen ja teollisuudet haitat ja varjopuolet
4. osaaminen
    - keskittyminen pääkaupunkeihin ja Euroopan ydinalueille

2.1.1. Ydinalueet

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman ydinalue kaudelle 2014–2020 sisältää Kymenlaakson (FI1C4), Etelä-Karjalan (FI1C5) ja Etelä-Savon (FI1D1) alueet Suomessa ja Leningradin alueen ja Pietarin kaupungin Venäjällä. Suomi ja Venäjä jakavat ohjelma-alueella noin 200 km maarajaa ja 130 km merirajaa. Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman ydinalue käsittää 117 538 km^2. Tästä 85 900 km^2 on Venäjän puolella ja 32 000 km^2 Suomen puolella. Suomen puolella ohjelman ydinalueella asuu noin 466 000 ja Venäjän puolella 6.9 miljoonaa asukasta.

Suomen ja Venäjän puoleisen ohjelma-alueen erot (väestö, taloudellinen rakenne, elintaso) tekevät yhteistyöstä erittäin haastavaa. Suomen ja Venäjän puoleisilla ohjelma-alueilla on kuitenkin myös paljon yhteistä: niiden maantieteellinen sijainti, raja, meri, historia ja laaja osaaminen, jotka kaikki yhdessä tarjoavat erinomaiset mahdollisuudet ja muodostavat hedelmällisen pohjan yhteistyön kehittämiselle. Suomi on tällä hetkellä yksi Venäjän federaation tärkeimmistä ulkopuolisista talouskumppaneista, erityisesti Pietarille ja Leningradin alueelle. Venäjän federaatio on myös erittäin tärkeä kumppani Suomelle.

Laajoja infrastruktuurihankkeita voidaan rahoittaa ja toteuttaa vain ohjelman ydinalueilla.

2.1.2. Liitännäisalueet

Uusimaa (FI181), Päijät-Häme (FI1C3), Pohjois-Savo (FI1D2), Pohjois-Karjala (FI1D3) Suomessa ja Karjalan tasavalta Venäjällä on lisätty ohjelmaan liitännäisalueina. Ratkaisu perustuu jatkuvuuden periaatteeseen aiempien ohjelmien suhteen, lukuun ottamatta Pohjois-Karjalaa, joka on otettu mukaan uutena liitännäisalueena. Liitännäisalueiden kokonaispinta-ala Suomessa on 57 772 km² ja Venäjällä 180 500 km^2. Asukastiheys Uudenmaan alueella on 175,9/ km² ja asukkaita on yhteensä 1,6 miljoonaa. Asukastiheys Päijät-Hämeessä on 39,45/ km² ja asukkaita on 202 185. Pohjois-Savossa asukastiheys on 14,83/ km² ja asukkaita on yhteensä 248 636. Pohjois-Karjalan asukastiheys on 9,3/ km^2 ja asukkaita on 169 164. Venäjän puolella asukastiheys on 3,6/ km² ja Karjalan

tasavallassa on 643 548 asukasta. Nämä alueet eivät ole ohjelma-alueen laajennuksia vaan alueita, jotka pystyvät kehittämään toimintaansa ydinalueen kautta ja päinvastoin. Tämä tarkoittaa sitä, että liitännäisalueelta olevien kumppanien toteuttamien hankkeiden tulee sisältää kumppaneita ydinalueelta sekä Suomesta että Venäjältä. Liitännäisalueilta olevien kumppanien on tuotava ohjelmaan sellaista osaamista tai asiantuntemusta, jota ydinalueella ei ole. Osaamiseen sisältyy esimerkiksi terveysalan klusteri, elintarvikkeita, vesi- ja ilmaprosesseja (Pohjois-Savo), lääketieteellistä osaamista, digitalisaatiota, ympäristöteknologioita ja -prosesseja, biotaloutta, koulutusteknologioita ja -prosesseja (Uusimaa), säästävää tekniikkaa, veden- ja jätteenkäsittelyä (teollisuus ja palvelut) ja muotoilua (Päijät-Häme) sekä luontoturismia ja metsäalan osaamista (Karjalan tasavalta). Pohjois-Karjalassa on osaamista metsäbiotalouden ja teknologian sekä materiaalien alueella. Ohjelmarahoitus liitännäisalueilta oleville kumppaneille on rajoitettu 25 prosenttiin ohjelman kokonaisrahoituksesta. Toimintojen on tuettava ja hyödytettävä ydinalueen kehitystä.

Suuria infrastruktuurihankkeita ei voida liitännäisalueilla rahoittaa.

2.1.3. Tärkeimmät sosiaaliset, taloudelliset tai kulttuurin keskukset

Moskovan kaupunki sisältyy ohjelmaan tärkeänä talouden ja kulttuurin keskuksena ohjelman temaattiseen tavoitteeseen (TO) 10 (Strateginen tavoite C) – Rajahallinnon ja rajaturvallisuuden, liikkuvuuden ja muuttoliikkeen hallinnan edistäminen. Moskovasta käsin toimivat kansallisen tason julkiset toimijat voivat toimia hankekumppaneina vain, jos niillä ei ole rakenteellisia yksikköjä ohjelma-alueella.

Tällaiset toimijat voivat osallistua, jos ne tuovat ydinalueelle merkittävää lisäarvoa ja vaikuttavat voimakkaasti rajanylittävän yhteistyön vaikutuksen toteutumiseen ja ovat välttämättömiä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi kestävällä tavalla.

Turun kaupunki on mukana tärkeänä talouden ja kulttuurin keskuksena johtuen sen pitkästä yhteistyösuhteesta Pietarin kaupungin kanssa (yli 60 vuotta). Turusta olevien kumppanien toteuttamien hankkeiden tulee sisältää kumppaneita ydinalueelta sekä Suomesta että Venäjältä. Perustuen tarpeeseen ohjata rahoitusta ydinalueelle, Turusta olevien kumppaneiden on tuotava hankkeeseen osaamista tai asiantuntemusta, jota ei ole saatavissa ydinalueella (esim. biolääketiede). Osaamiseensa perustuen Turusta olevat kumppanit voivat osallistua toimintalinjoihin seuraavien temaattisten tavoitteiden alla: TO1 (strateginen tavoite A) Liiketoiminnan ja PK -yritysten kehittäminen sekä TO2 (strateginen tavoite A) Koulutuksen, tutkimuksen, teknologisen kehityksen ja innovaatioiden tukeminen.

Tärkeistä talouden ja kulttuurin keskuksista tulevien kumppanien toteuttamien hankkeiden toiminta on toteutettava pääasiassa ydinalueella ja sen on tuettava ja hyödytettävä ydinalueen kehitystä.

Ohjelmarahoitus liitännäisalueilta ja tärkeistä sosiaalisista, taloudellisista ja kulttuurin keskuksista oleville kumppaneille on rajoitettu 25 prosenttiin ohjelman kokonaisrahoituksesta.

Suuria infrastruktuurihankkeita ei voida rahoittaa tärkeissä sosiaalisissa, taloudellisissa tai kulttuurin keskuksissa.

2.1.4. Ohjelma-alueen ulkopuoliset alueet

Ohjelma-alueen ulkopuolelta (= ydinalueen, liitännäisalueiden, Turun kaupungin ja Moskovan kaupungin ulkopuolelta) tulevat kumppanit voivat osallistua ohjelmaan, kun seuraavat vaatimukset täyttyvät: kumppanit ovat sellaisten valtioiden liitännäisalueilta, jotka eivät osallistu ohjelmaan, hankkeet ovat yleishyödyllisiä ja kumppanit voivat tuoda ohjelmaan lisäarvoa, esim. virolaiset kumppanit merenkulun turvallisuuteen ja Suomenlahden luontoon liittyvissä hankkeissa.

Enimmäisrahoitus ohjelma-alueen ulkopuolelta oleville kumppaneille on rajoitettu 20 prosenttiin ohjelman kokonaisrahoituksesta.

2.1.5. Ohjelma-alueen kartta

Tukikelpoinen ohjelma-alue on esitetty seuraavassa kartassa:

Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC 2014-2020 ohjelma-alue

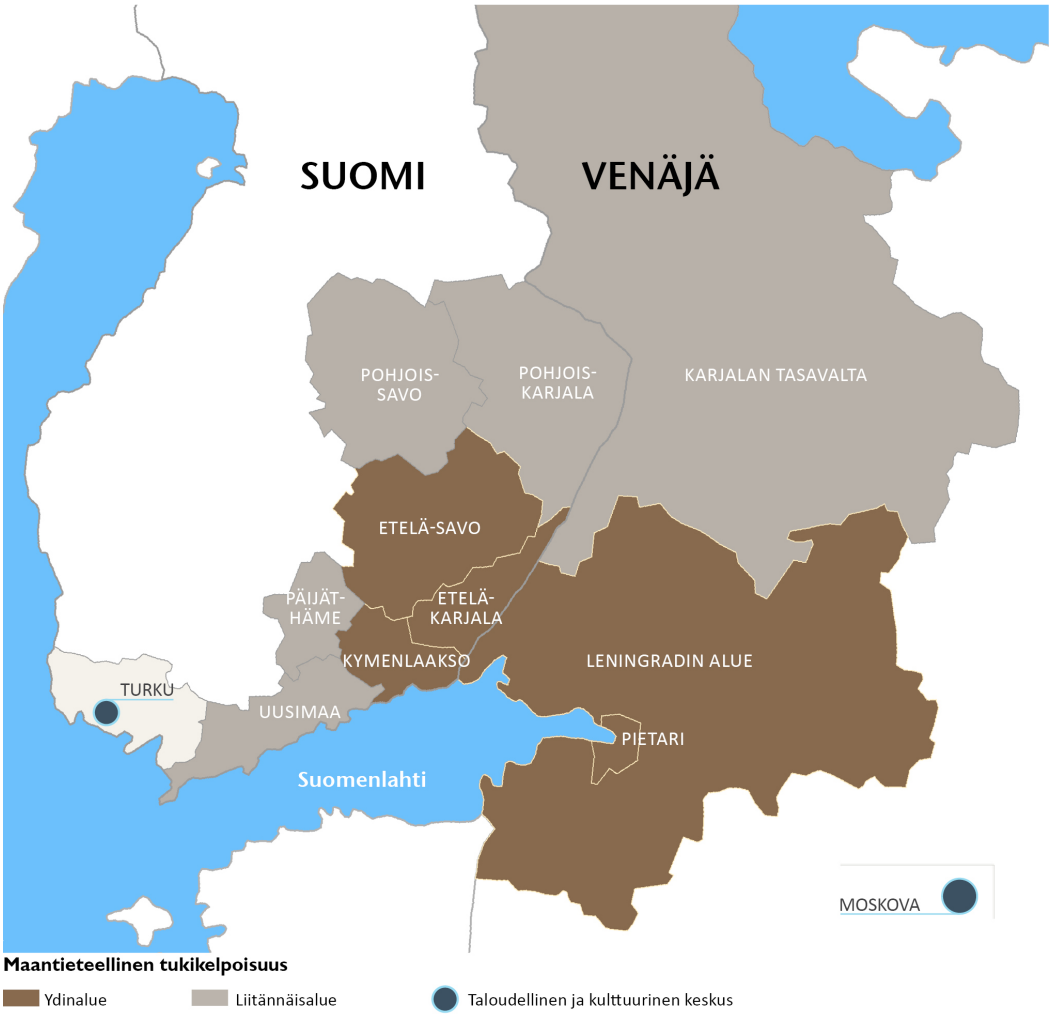

2.2. Sosioekonominen tilanne

Molemmilla puolilla rajaa on monia vahvuuksia ja mahdollisuuksia mitä tulee sosioekonomiseen kehitykseen, mutta viime vuosien heikko taloudellinen kehitys eri puolilla maailmaa on vaikuttanut myös ohjelma-alueeseen.

Pietari on Venäjän alue, jonka taloudellinen kehitys on keskitasoa parempaa. Pietarin kilpailuetuja ovat suuret kotimaiset markkinat, aktiivinen asema ulkomaan markkinoilla, liikenneinfrastruktuuri,

koulutuksen, tiedonkulun ja viestinnän kehitys, innovaatiot ja teknologia, suuret turismi-mahdollisuudet ja hyvä asuntotuotanto.

Pietarin asema keskitason yläpuolella perustuu seuraaviin indikaattoreihin: elämän laatu, infrastruktuurin laatu ja tehokkuus sekä innovaatioiden taso. Mitä liiketoimintaan tulee, Pietari kuitenkin sijoittuu listan loppupäähän, ja Pietari jää jälkeen jopa vertailussa muiden venäläisten kaupunkien kanssa. Työvoiman puute (mikä on ollut selvästi havaittavissa 2000-luvun alusta lähtien) rajoittaa merkittävästi talouden kasvua Pietarissa. Työvoiman puute ilmenee vakavana epätasapainona työmarkkinoilla – ristiriitana työvoiman tarjonnan ja kysynnän laadullisten ja määrällisten parametrien välillä. Työmarkkinoiden ja ammattikoulutuksen väliset yhteydet ovat heikentyneet merkittävästi. Pahinta vajaus on teollisuudessa, rakennusalalla, kuljetusalalla, kaupan alalla, asuntoalalla ja joillakin sosiaalialan sektoreilla. Työvoiman puutetta Pietarissa katetaan tuomalla työntekijöitä muilta Venäjän alueilta, ensikädessä läheiseltä Leningradin alueelta, sekä myös ulkomailta. Toisaalta Pietari säästi johtonsa ansiosta huomattavaa teollista potentiaalia monilla runsaasti lisäarvoa sisältävillä aloilla – energiantuotantokoneisto, laivanrakennus, laitteiden valmistus. Valtavat teollisuusyritykset selvisivät 25 vuoden muutoskaudesta (1989–2013).

Leningradin alueella on 1,8 miljoonaa asukasta, joista 65,2 % asuu kaupungeissa ja 34,8 % maaseudulla. Alue rajoittuu Suomeen ja Viroon, ja sillä on hallinnollinen raja viiden muun Venäjän federaation alueen kanssa: Novgorodin, Pihkovan ja Vologdan alueet, Karjalan tasavalta ja Pietarin kaupunki. Leningradin alueesta on tulossa yksi Venäjän tärkeimmistä autoteollisuuden keskuksista ja siellä toimii yli 20 autonosien valmistajaa. Autojen kokoonpanoon ja komponenttien tuotantoon keskittyneen teollisuusklusterin kehittäminen on yksi Leningradin alueen sosioekonomisen kehityksen strategian taloudellisen kehityksen painopistealueita. Alueella on joitakin objektiivisia etuja: Venäjän ja Euroopan myyntimarkkinat ja niiden kehittynyt kuljetus- ja logistiikka-infrastruktuuri antaa yrityksille hyvät mahdollisuudet menestyä Leningradin alueella sekä parantaa autonvalmistajien paikallisuusastetta.

Baltic Pipeline System - 2 -öljyputkijärjestelmän reitti Unetšasta (Brjanskin alue) Ust-Lugaan (Leningradin alue), jonka kapasiteetti on jopa 50 miljoonaa tonnia öljyä vuodessa, on strategisesti tärkeä hanke sekä luoteisen federaatiopiirin että koko Venäjän federaation kannalta.

Suuren kuljetus- ja logistiikkakeskuksen sijainti lähellä tuotantolaitoksia mahdollistaa valmistettujen tuotteiden tehokkaan käsittelyn. Ust-Lugan kaupallinen satama, jonka suunniteltu liikevaihto on 180 miljoonaa tonnia, tulee olemaan 20 maailman suurimman sataman joukossa.

Leningradin alueella on lisäksi runsaasti erilaisia luonnonvaroja. Alueelta löytyy runsaasti bauksiittia, savea, apatiittia, liusketta, graniittia, kalkkikiveä, hiekkaa ja turvetta. Alueelta on löydetty uudentyyppisiä lähtöaineita, mukaan lukien magnetiittimalmia ja uraanimineralisaatioita,

koristekiviä, maakaasua ja bitumia. Alue on myös yksi Luoteis-Venäjän puunkorjuun, -käsittelyn ja -viennin johtavia alueita.

Nämä tekijät auttavat Leningradin aluetta kehittymään voimakkaasti teollistuneeksi alueeksi, jossa esiintyy kaikenlaista tuotantoa ja kuljetustoimintaa.

Kaakkois-Suomi elää suurelta osin teollisuudesta. Rakennemuutoksen seurauksena on viime vuosina menetetty tuhansia työpaikkoja. Metsäteollisuutta ei kuitenkaan kannata pitää menneisyyden teollisuudenalana. Kaakkois-Suomessa on edelleen runsaasti osaamista mitä tulee metsäteollisuuteen ja siihen liittyvään tekniikkaan. Suomella on myös valttikorttina pitkäkuituinen sellu. Suomi yhdessä Ruotsin, Venäjän ja Kanadan kanssa on niitä harvoja maita, joista saa niin korkealaatuista havupuuta. Metsäteollisuuden uudistuminen ja kilpailukyvyn parantaminen ovat nousseet alueen kannalta erittäin tärkeiksi. Turismi kasvaa nopeasti ja kaupan ja palveluiden aloille on tullut uusia työpaikkoja. Kun Kymenlaakso ja Etelä-Karjala tunnetaan suurista metsäteollisuuslaitoksistaan, toimii Etelä-Savossa puolestaan runsaasti pieniä ja keskisuuria yrityksiä. Venäjällä on rajanaapurina suuri merkitys Suomen puolella sijaitsevan ohjelma-alueen liiketoiminnalle ja teollisuudelle.

Korkeakouluopetusta tulisi lisätä kaikilla näillä alueilla. Koulutusta voidaan pitää yhtenä tärkeimmistä tulevaisuuden kehitysnäkymiin vaikuttavista investoinneista. Suuri korkeakoulutuksen osuus voi olla merkki hyvästä asuinympäristöstä: tarjolla on kiinnostavia työpaikkoja kaikilla koulutuksen tasoilla, myös korkeasti koulutetuille, ja ihmiset pystyvät hyödyntämään ammattitaitoaan. Etelä-Karjalassa ja Kymenlaaksossa teollisuuden rakenne vaikuttaa koulutustasoon sekä yliopistojen määrään alueella. Kehityksen tarve on huomattu niin ammatillisessa, opistotason kuin yliopistotason koulutuksessa. Koulutuksen laadun varmistamiseksi koulut lisäävät yhteistyötä toistensa ja työmarkkinoiden kanssa. Tavoitteena on vastata todellisen työelämän tarpeita.

Suomen puolella uusiutuvalla energialla ja vihreillä ratkaisuilla on kaikilla hyvin merkittävä rooli. Olemassa olevan osaamisen ja kokemuksen käyttö ja edelleen kehittäminen voi auttaa ratkaisemaan ongelmia koko ohjelma-alueella. Alueet ja kaupungit valitsevat ekologisia vaihtoehtoja esimerkiksi uudistaessaan teknologiaa ja infrastruktuuria. Teollisuuden päästöt eivät enää ole samanlainen ongelma kuin muutama vuosikymmen sitten. Liikenteen päästöt ovat kuitenkin ongelma liikenteen lisääntymisen johdosta.

Kuten edellä mainittiin, demografinen kehitys on edelleen negatiivista koko ohjelma-alueella. Toisaalta sosiaali- ja terveyssektorin korkea kysyntä luo uusia työpaikkoja, mutta toisaalta tämä

demografinen trendi merkitsee myös työvoimantarpeen vähenemistä ja korkeampia kustannuksia: palvelurakenteeseen tarvitaan dramaattinen muutos.

2.3. Väestö ja asukastiheys

Koko ohjelma-alueella on noin 7 miljoonaa asukasta. Alueiden välillä on suuria eroja mitä asukastiheyteen tulee; Pietarin kaupunki on huomattavasti tiheämmin asuttu kuin muut alueet. Pietarin asukastiheys on 3 390,94/ km^2, Leningradin alueen 20,32/ km^2, Kymenlaakson 32/ km^2, Etelä-Karjalan 18/ km^2 ja Etelä-Savon 8,1/ km^2. EU:n keskiarvo on 116. Pietari on Euroopan neljänneksi suurin kaupunki Lontoon, Moskovan ja Pariisin jälkeen. Suomen puolella ohjelman ydinalueella asuu noin 466 000 ja Venäjän puolella 6,9 miljoonaa asukasta.

OHJELMA-ALUEEN VÄESTÖ						
Vuosi	**Yksikkö**	Pietari	Leningradin alue	Etelä-Karjala	Kymenlaakso	Etelä-Savo
2013	**Määrä**	5 131 900	1 757 500	132 252	180 771	152 518
Syntymät						
2013	**Määrä**	63 636	15 413	1 107	1 577	1 214
Kuolemat						
2013	**Määrä**	60 043	25 308	1 613	2 205	2 068
Ikärakenne						
2013	**%**					
0–14 vuotta		12,1	13,1	14	14	13
15–64 vuotta		72,6	72,7	62	62	61
Yli 65 vuotta		15,3	14,2	24	24	26

Lisätietoja liitteessä 1.

2.4. Taloudellinen rakenne

2.4.1. Tärkeimmät teollisuudenalat

Pietari ja Leningradin alue ovat valtavien tieteen, teollisuuden, kulttuurin ja koulutuksen mahdollisuuksineen Venäjän dynaamisimmin kehittyviä alueita. Niiden erittäin suotuisa taloudellinen ja maantieteellinen sijainti yhdessä mittavien luonnonvarojen kanssa määrittelevät alueiden sosioekonomisen kehityksen.

Venäjän puolella työpaikoista noin 78 % on palvelusektorilla, 20,5 % teollisuudessa ja 1,5 % maa- ja metsätaloudessa. Pietari on laivanrakennus-, elektroniikka-, puolustus-, energia- ja koneteknisen teollisuuden keskus. Leningradin alueen tärkeimmät teollisuudenalat ovat polttoaine-, kemikaali- ja

petokemikaali-, puu-, puunjalostus-, sellu- ja paperi-, koneenrakennus- ja metallintyöstö- sekä rakennusmateriaaliteollisuus (katso liite 1, kaaviot 1 ja 2).

Kilpailun taso Pietarin ja Leningradin alueen tärkeimmillä teollisuudenaloilla (joitakin poikkeuksia lukuun ottamatta, esimerkiksi tiettyjä elintarviketeollisuuden osia) on edelleen melko matala, mutta meneillään olevat uudelleenjärjestelyt (esimerkiksi energiasektorin ja muiden luonnollisten monopolien uudistukset ja uusien markkinoiden, tuotteiden ja palveluiden syntyminen) luovat uusia markkinoita (kuten teollisuuden palvelut, koneenrakennus ja erikoisvälineiden valmistus), jotka ovat erittäin kilpailukykyisiä heti alusta asti. Samaan aikaan 'perinteisillä' talouden sektoreilla syntyy uusia virikkeitä. Toinen nykyisen tilanteen piirre on Neuvostoaikana perustettujen yritysten, jotka eivät ole menestyneet uusissa talouden olosuhteissa, perusinfrastruktuurin ja laitteistojen voimakas kuluminen ja rappeutuminen. Tämä luo toisaalta runsaasti viivästynyttä kysyntää ja voi toisaalta johtaa monien yritysten täydelliseen kilpailuedun menetykseen.

Suomen puolella palvelusektorin osuus on noin 78 %, teollisuuden 16 % ja maa- ja metsätalouden 5 % kaikesta elinkeinoelämästä. Suomen puolella Etelä-Savo nojautuu alkutuotantoon (maa- ja metsätalouteen) enemmän kuin muu Suomi keskimäärin. Kymenlaaksossa suurin osa työpaikoista on terveydenhuollossa, ja Etelä-Karjalassa metsäteollisuus on suurin työnantaja. Tämän seurauksena suurin osa alueen teollisuudesta muodostuu puunjalostuslaitoksista ja paperitehtaista, jotka ovat Euroopan suurimpien joukossa. (Katso liite 1, kaaviot 1, 2, 3 ja 4)

2.4.2. Työmarkkinat ja tulot

Vuonna 2013 työttömyysaste Suomen puoleisella ohjelma-alueella oli noin 13 %, kun taas Venäjän puolella virallisten venäläisten tilastotietojen mukaan rekisteröity työttömyysaste oli 2,5 %. Sosiaalinen ja taloudellinen kehitys Leningradin alueella ja Pietarissa jatkuu siten, että työvoiman kysyntä ylittää tarjonnan, kun taas rakenteellinen ja rekisteröity työttömyys pysyy samalla tasolla. Taloudellisen kehityksen, teollisuuspolitiikan ja kaupan komitean arvion mukaan työvoiman kysyntä kasvaa tulevina vuosina. Aluksi se koskee pätevää työvoimaa teollisuuden, rakentamisen ja kuljetuksen sektoreilla, mutta vaikutus ulottuu myös muille aloille, kuten rahoitusalaan, oikeusjärjestelmään, IT-alaan, koulutukseen ja julkiseen terveydenhuoltoon.

Kaakkois-Suomen melko korkeasta työttömyysprosentista huolimatta alueella kärsitään kasvavasta pätevän henkilökunnan puutteesta sosiaalialalla ja siihen liittyvillä aloilla. Muuttoliike ja työmatkaliikenne rajan yli voisi kasvaa ohjelma-alueen sisällä. Liikkuvuus tulisi nähdä mahdollisuutena kasvattaa hyvinvointia, osaamista, kilpailukykyä ja kulttuurista ymmärrystä ohjelma-alueella.

OHJELMA-ALUEEN TALOUDELLINEN RAKENNE						
Vuosi	Yksikkö	Pietari	Leningradin alue	Etelä-Karjala	Kymenlaakso	Etelä-Savo
Keskimääräinen BKT henkeä kohti						
2011	€	8 583,57	6 663,39	30 162,0	35 382,0	25 814,9
Keskimääräinen kk-tulo henkeä kohti						
2012	€	567,30	365,85	3 036,00	3 032,00	2 815,00
Työttömyysaste						
2013	%	0,7	4,3	13,9	12,8	12,4

Lisätietoja liitteessä 1.

2.4.3. PK -yritykset[1] ja yrittäjyys

Talouden vapautuminen on johtanut nopeaan pienten ja keskisuurten yritysten määrän kasvuun: niiden määrä ohjelma-alueen Venäjän puoleisessa osassa on 173 000 (joista 161 000 sijaitsee Pietarissa ja 12 000 Leningradin alueella), ja noin 20 000 Suomen puolella (vuonna 2012 PK -yritysten määrä koko Suomessa oli 266 290 ja Venäjällä noin miljoona). Leningradin alue ja Pietari ovat onnistuneet erityisen hyvin houkuttelemaan uusia tuotantolaitoksia ja investointeja. Useimmissa tapauksissa tämä koskee kuitenkin vain suuryrityksiä. Johtavien yliopistojen ja IT-alan yritysten aktiivinen yhteistyö on lisännyt innovaatiokeskusten määrää etenkin Pietarissa. Leningradin alueella on Pietarin jälkeen toiseksi eniten pieniä yrityksiä ja niiden työllistämiä ihmisiä luoteisen federaatiopiirin alueella.

Vaikka PK -yritysten määrä ohjelma-alueella on melko suuri, ne vaihtelevat mitä tulee toimintalinjaan, liiketoimintakulttuuriin ja kokoon – useimmat niistä ovat mikroyrityksiä, mikä tarkoittaa sitä, että ne ovat usein liian pieniä toimimaan suurempien yritysten alihankkijoina. Vaikka monilla, erityisesti Suomen puolella toimivilla PK -yrityksillä on kokemusta yhteistyöstä venäläisten yritysten kanssa ja toimimisesta Venäjän markkinoilla, niiden tietämys rajan ylittävästä yrittäjyydestä ja liiketoiminnasta ja sen tarjoamista mahdollisuuksista on vielä melko hatara, erityisesti Venäjän puolella. Edellytyksiä eri alojen rajan ylittävään liiketoimintayhteistyöhön ja osaamiseen tulee pitää yllä ja kehittää edelleen, jotta olemassa olevista mahdollisuuksista saadaan täysi hyöty. Siksi turhia lainsäädännöllisiä ja muita liiketoimintayhteistyön esteitä on vähennettävä molemmin puolin rajaa.

Pietarin kaupunki on tärkeä kaupan portti ja Venäjän talouden ja teollisuuden keskus, jonka erikoisaloja ovat öljy- ja kaasukauppa, laivanrakennustelakat, ilmailuteollisuus, radio- ja elektroniikkateollisuus, ohjelmistot ja tietokoneet, koneenrakennus, raskaat koneistot ja kuljetus, mukaan lukien tankit ja muut sotilaslaitteet, kaivosteollisuus, välineiden valmistus, raudan ja ei-raudan metallurgia (tuotanto ja alumiiniseokset), kemikaalit, lääketuotteet, hoitolaitteistot,

[1] (Venäjän lainsäädännössä määritellään pieniksi yritykset, joissa on 30–100 työntekijää (toimialasta riippuen). Laissa ei määritellä keskisuuria yrityksiä, mutta sellaisiksi ymmärretään tavallisesti alle 500 henkeä työllistävät yritykset). EU määrittelee PK -yritykset seuraavasti: Työntekijöitä voi olla 10–250 ja liikevaihto voi olla 10–50 M€ tai kokonaistase 10–43 M€.

kustannustoiminta ja kirjapainoteollisuus, elintarvikkeet ja catering, tukku- ja vähittäiskauppa, tekstiili- ja vaatetusteollisuus, ja monet muut alat.

Tärkeimmät Pietarin ja Leningradin alueen kilpailuedut ovat niiden sijainti lähellä Euroopan ja Venäjän markkinoita, asema kansainvälisen kaupan keskuksina Venäjän muille alueille, luonnonvarat (erityisesti puu), infrastruktuuri, joka on yksi Venäjän parhaista, teolliset perinteet, edullinen työvoima sekä opetuksen ja ammattikoulutuksen korkea taso. Alueen tutkimus- ja kehitystyö- ja innovaatiojärjestelmä ei ole tähän mennessä ollut kilpailutekijä, mutta mikäli suunnitellut toimet päästään toteuttamaan, siitä voi tulla tärkeä etu alueen olemassa olevien resurssien ja perinteiden ansiosta. Alueen kehitystä voidaan helpottaa dynaamisilla prosesseilla, jotka voivat vahvistaa edellä mainittuja etuja.

Venäjän innovaatiojärjestelmässä on heikkouksia, kuten riittämätön rahoitus, heikko tehokkuus monissa toiminnoissa, runsas hallituksen säätely, heikko tutkimuksen ja kehityksen tulosten kaupallistaminen, sekä kehittymättömät siltainstituutiot ja julkiset ja yksityiset kumppanuudet. On kuitenkin olemassa selkeää näyttöä merkittävästä tieteellisestä ja teknisestä potentiaalista, mukaan lukien Pietariin kertynyt suuri määrä tietoa ja monipuolisia taitoja, kaupungin suuri innovaatioinfrastruktuurin keskittymä ja halu kansainväliseen yhteistyöhön. Kansainvälisten sijoitushankkeiden kasvava määrä antaa viitteitä sijoitusilmaston vähittäisestä paranemisesta koko Luoteis-Venäjän alueella. Alueella on merkittävät mahdollisuudet edistää kansainvälistä yhteistyötä monilla osa-alueilla, kuten tieteen ja teknologian alalla. Luoteis-Venäjä on suomalaisten sijoittajien tärkein kohde, ja sinne kohdistuukin 80 % kaikista suomalaisten Venäjälle tekemistä sijoituksista.

Ohjelma-alueen asema Venäjän ja Euroopan välisenä kauppapaikkana voi johtaa investointien lisääntymiseen, erilaisten tuotteiden korkeampaan jalostusasteeseen paikan päällä ja parempiin palveluihin. Sijoitukset satamiin, terminaaleihin, öljyputkiin ja langattomiin tietoliikenneverkkoihin on osoitus tästä trendistä. Sijoitukset myös edistävät kuljetettujen tavaroiden jalostusta, mistä viimeaikainen logistiikkapalveluiden lisääntyminen on osoitus.

Toinen tärkeä tekijä on taloudellisten ja teollisten rakenteiden toisiaan täydentävä luonne Suomen ja Venäjän puolella – toinen tarvitsee sitä mitä toinen pystyy tarjoamaan. Suomalaiset yritykset esimerkiksi tarvitsevat Luoteis-Venäjän raaka-aineita omaan kulutukseensa ja edelleen jalostettavaksi. Venäläiset yritykset tarvitsevat uutta teknologiaa ja pääsyn markkinointikanaviin. Tulevaisuudessa monia toimintoja tullaan sijoittamaan uusiin paikkoihin alueen sisällä. Suomessa on tarvetta siirtää tuotantotoimintaa halvempien kustannusten alueille, ja nämä kaksi Venäjän aluetta voisivat hyvin sopia tähän tarkoitukseen. Monien venäläisten yritysten ongelmana on alihankkijoiden puute. Venäläiset yritykset ovat myös alkaneet ulkoistaa toimintaansa.

Sijoittuminen Pietariin tai Leningradin alueelle olisi realistinen mahdollisuus suomalaisille PK -yrityksille. Syyt ovat yksinkertaisia: 1) Alueiden läheisyys ja toisen olosuhteiden tuntemus mahdollistavat suorien sijoitusten paremman hallinnan ja kustannusten pitämisen kohtuullisella tasolla. 2) Samat klusterit ovat tärkeitä sekä Suomen että Venäjän alueille, mutta niiden tuotteet täydentävät toisiaan, mikä tarjoaa liiketoimintamahdollisuuksia. Suurten suomalaisten yritysten investoinnit suuntautuvat erityisesti Pietariin ja Leningradin alueelle, ja nämä yritykset luottavat jo löytämiinsä ja kokeilemiinsa alihankkijoihin. 4) Lisäksi työvoimakustannusten ero Suomen ja Venäjän välisellä rajalla on yksi maailman suurimmista. Monille suomalaisille yrityksille olisi kannattavaa siirtää osa toiminnoistaan, esimerkiksi teknisten tuotteiden valmistus, venäläisille alihankkijoille. Tämä parantaisi niiden tuotteiden kilpailukykyä maailmanmarkkinoilla ja kasvattaisi markkinaosuuksia.

Turismi ja kulttuuri ovat erittäin tärkeitä ohjelma-alueelle ja tarjoavat monia mahdollisuuksia. Niiden merkitystä ja tärkeyttä on kuvattu seuraavassa. Niitä ei kuitenkaan ole valittu teemoiksi, vaan ne ovat horisontaalisia kolmen teeman kanssa: 1. Liiketoiminnan ja PK -yritysten kehittäminen (strateginen tavoite A), TO1; 2. Opetuksen, tutkimuksen, teknologisen kehittämisen ja innovaatioiden tukeminen (strateginen tavoite A), TO2; 3. Ympäristönsuojelu, ilmastomuutokseen sopeutuminen ja tuhojen estäminen ja hallitseminen (strateginen tavoite B), TO6.

2.4.4. Turismi ja kulttuuri

Viranomaiset ovat tiedostaneet turismin merkityksen alueen talouden kehittämiselle kaikilla osallistuvilla alueilla. Vuonna 2013 Suomessa vierailleista ulkomaalaisista turisteista 80 % tuli Venäjältä (seuraavaksi eniten turisteja tuli Ruotsista ja Saksasta). Sijaintinsa ansiosta Kaakkois-Suomi hyötyy kauttakulusta Venäjältä Suomen muihin osiin ja muihin maihin. Suuri osa vierailuista on yhden päivän ostosmatkoja. Etelä-Savoon venäläiset turistit tulevat tavallisesti lomalle. Siksi venäläiset turistit saattavat olla Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa tärkeämpiä vähittäiskaupalle ja viihdeteollisuudelle ja Etelä-Savossa puolestaan hotelli- ja majoitustoiminnalle.

Pietarissa ja Leningradin alueella tärkein turismin kehitysaskel viime vuosikymmenellä on ollut turismipalvelujen kaupallistuminen. Kotimaan turismi on kehittynyt nopeasti. Vaikka turismi edustaa kokonaisuudessaan vain pientä osaa kyseessä olevien kahden Venäjän alueen taloudesta, siitä voi tulla yksi kasvun tuottaja alueen talouksille. Näillä alueilla, erityisesti Pietarissa, vierailevien turistien määrä on kasvanut viime vuosina.

Pietarilla on merkittävä historia ja kulttuuriperinne, ja sitä voidaan siksi pitää erittäin houkuttelevana turistikohteena. Pietari on mukana UNESCO:n maailmanperintökohteiden listalla alueena, jossa sijaitsee 36 historiallista arkkitehtonista kokonaisuutta ja noin 4 000 yksittäistä arkkitehtonista, historiallista tai kulttuurimonumenttia. Kaupungissa on 221 museota, 2 000

kirjastoa, yli 80 teatteria, 100 konserttiorganisaatiota, 45 galleriaa ja näyttelytilaa, 62 elokuvateatteria ja noin 80 muuta kulttuurilaitosta. Joka vuosi kaupungissa järjestetään noin 100 festivaalia ja erilaista taide- ja kulttuurikilpailua, mukaan lukien 50 kansainvälistä.

Suomella ja Venäjällä, myös ohjelma-alueella liitännäisalueet mukaan lukien, on pitkä yhteinen historia. 1800-luvun jälkimmäisellä puoliskolla ja 1900-luvun alussa maiden välillä oli paljon kulttuuriyhteistyötä, jossa oli mukana ihmisiä molemmilta puolilta rajaa. Yhteinen historiamme käsittää ennen kaikkea onnistuneen yhteistyön lisäämistä ja yhteisiä etuja, jotka ovat seurausta kulttuuriyhteistyöstä ja -vaikutteista. On löydettävä innovatiivisia tapoja tehdä tätä kulttuuriperintöä näkyvämmäksi ja saavutettavaksi ja näin hyödyntää edelleen kulttuuriresursseja koulutuksessa, tutkimuksessa ja turismissa.

Pietari tunnetaan Venäjän kulttuurikeskuksena, ja siellä sijaitsevat esimerkiksi Eremitaasi, Venäläinen museo ja Mariinski-teatteri. Myös Kaakkois-Suomen kulttuuritarjonta on runsas: tärkein ja perinteisin vuotuinen kulttuurifestivaali on Savonlinnan oopperajuhlat. Sen lisäksi alueelta löytyy monia museoita, taidenäyttelyitä, historiallisia linnoja ja monia pienempiä kulttuurikohteita eri kaupungeissa ja kunnissa molemmin puolin rajaa.

Leningradin alueelta on UNESCO:n maailmanperintölistalle päässyt myös Laatokanlinna, muinainen Pohjois-Venäjän pääkaupunki, ja Viipurin linna sekä monia muita historiallisia nähtävyyksiä: Hatsina, Iivananlinna ja Viipurin vanha kaupunki. Leningradin alueella on tällä hetkellä 4 700 kulttuuriperintökohdetta – historiallisia, arkkitehtonisia, kulttuurisia ja arkeologisia monumentteja. Niistä 179 on nimetty valtiollisesti tärkeiksi kulttuuriperintökohteiksi; 1 300 on alueellisesti merkittäviä kulttuuriperintökohteita; 3 225 on niin sanottuja selvitettyjä kulttuuriperintökohteita.

Suomalaisilla ja venäläisillä kulttuuri-instituutioilla ja -organisaatioilla on olemassa yhteistyösuhteet. Kulttuuritarjonta on turismiteollisuuden perusta koko ohjelma-alueella.

2.5. Koulutus ja tutkimus

Pietarissa, Leningradin alueella ja Kaakkois-Suomessa on runsaasti potentiaalia tutkimuksen, tieteen, osaamisen ja asiantuntemuksen aloilla. Pietarin yliopisto-opetuksen organisaatiot eroavat selvästi muiden Luoteis-Venäjän kaupunkien vastaavista. Pietari on alueen kiistaton johtaja yliopisto-opetuksen alalla. 18–20 % Venäjän tutkimuksesta on keskittynyt Pietariin. Monissa kaupungeissa Leningradin alueella on merkittäviä koulutus- ja tutkimuslaitoksia. Johtavien yliopistojen ja IT-alan yritysten aktiivinen yhteistyö on lisännyt nykyaikaisten koulutusohjelmien määrää.

KOULUTUKSEN JA TUTKIMUKSEN TASO OHJELMA-ALUEELLA						
Vuosi	Yksikkö	Pietari	Leningradin alue	Etelä-Karjala	Kymenlaakso	Etelä-Savo
Toisen asteen tai yliopistotason tutkinnon suorittanut väestö						
2010	%	90	78	64	65	63
Yliopistot ja instituutiot						
2014	1000 asukasta kohti	0,02	0,001	0,05	0,02	0,1
Tutkimus- ja kehitysorganisaatiot						
2014	1000 asukasta kohti	0,06	0,007	0,08	0,02	0,07

Lisätietoja liitteessä 1.

Pietari on Venäjällä tärkeä tieteen ja koulutuksen keskus, jonne on kertynyt 10 % maan tieteellisestä kapasiteetista. Kaupungissa on yli 320 tiede- ja tutkimusorganisaatiota, mukaan lukien yli 65 Venäjän tiedeakatemian ja muiden valtion akatemioiden tutkimuslaitosta. Valtion tutkimus- ja kehityslaitoksia on yli 250, ja valtion tutkimuskeskuksia 10. Tiedeinstituutioissa ja korkeakouluissa työskentelee yli 186 000 asiantuntijaa, mukaan lukien 8 000 tieteen tohtoria ja 28 000 tieteen kandidaattia. Listan kärjessä on Pietarin valtionyliopisto, joka on perustettu vuonna 1724 nimellä Pietarin yliopisto. Yhtä nimekkäitä ja lähes yhtä vanhoja ovat taideakatemia (1757), kaivosinstituutti (1773) ja sotilaslääketieteellinen akatemia (1798).

Pietarin tieteellisessä yhteisössä on runsaasti potentiaalia. Leningradin alueella ja Pietarin kaupungilla on seuraavat kilpailuedut: sijainti lähellä Venäjän federaation rajaa, hyvin kehittynyt valtatieverkosto, merisatamat ja väestön suuri ostovoima. Turismiliiketoiminnan kehitys edesauttaa uusien näyttelytilojen avaamista ja ajanmukaisten hotellien rakentamista eri puolille Luoteis-Venäjää.

Alueella on myös 693 julkista koulua, joissa opiskelee 389 000 lasta. Venäjän tiedeakatemian (vuosina 1925–1991 Neuvostoliiton tiedeakatemia) kirjasto on tutkimuksen keskipiste. Kirjasto pysyi kaupungissa kun akatemian pääpaikka siirtyi takaisin Moskovaan vallankumouksen jälkeen. Tiedeakatemian tutkimuslaitoksia kaupungissa ovat Pulkovon observatorio sekä esimerkiksi kasvitieteellinen, geologinen, metsäalan ja eläintieteen laitos. Kaupunki on arktisen tutkimuksen keskus Venäjällä, tärkeimpiä tutkimuslaitoksia ovat arktisen ja antarktisen tutkimuksen instituutti ja ikiroudan tutkimusinstituutti.

Kaikilla yliopiston yksiköillä, korkeakouluilla ja tutkimuskeskuksilla Kaakkois-Suomessa on laaja kokemus kansainvälisestä yhteistyöstä. Lappeenrannan teknillinen yliopisto (LUT) on mukana yhteisissä tutkimushankkeissa energia- ja ympäristötekniikan ja liiketaloustieteen aloilla. LUT:n

Pohjoisen ulottuvuuden tutkimuskeskus Nordi koordinoi yliopistolla Venäjään liittyvää tutkimusta. Pohjois-Savon liitännäisalueella toimivassa Itä-Suomen yliopistossa (UEF) on farmasian, kauppatieteiden ja tietotekniikan, luonnon- ja ympäristötieteiden, lääketieteen ja yhteiskuntatieteiden tiedekunnat ja avustavia laitoksia. Kotkassa merenkulun tutkimuskeskus Merikotka tekee korkean tason tutkimusta perustuen Suomenlahden olosuhteisiin yhteistyössä yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden organisaatioiden kanssa.

Etelä-Savossa Mikkelin yliopistokeskus toimii yhteistyössä Helsingin yliopiston, Aalto-yliopiston ja LUT:n kanssa, ja UEF:llä on kolmas kampus Savonlinnassa. Suomen puoleisella ohjelma-alueella (liitännäisalueet mukaan lukien) toimii kahdeksan ammattikorkeakoulua ja yli 20 yliopiston yksikköä, instituuttia ja tutkimuskeskusta. Tärkeimmät tutkimusalat ovat bioenergia, ympäristöteknologia, merenkulku, logistiikka ja kuljetus, elintarvikeketjut, käännösteknologia, muotoilu, turismi ja Venäjän tuntemus. Rajanylittävää yhteistyötä yliopistojen ja muiden koulutus- ja tutkimus- ja kehityslaitosten välillä on ohjelma-alueella jo harjoitettu useilla sektoreilla. Toimenpiteisiin tulee ryhtyä olemassa olevien verkostojen vahvistamiseksi, uusien osapuolten saamiseksi mukaan toimintaan, uusien innovatiivisten yhteisten tutkimusryhmien luomiseksi, tutkimuksen ja kehityksen ja liike-elämän yhteyksien parantamiseksi, jotta tutkimus- ja kehitystyön innovaatiot ja tulokset voidaan kaupallistaa. Myös myönteistä suhtautumista yrittäjyyteen tulee edistää koulutuksella ja verkostoilla.

Korkeakoulutusta tarjoavien laitosten tulee toimia aktiivisemmassa yhteistyössä sekä siksi, että näin tarjoutuu mahdollisuus varmistaa lisäinvestoinnit (apurahojen, stipendien jne. muodossa), että kilpailukyvyn ylläpitämiseksi (tiedonvaihdon, asiantuntijavaihdon jne. kautta). Myös alemman tason yhteyksiä on olemassa – osastojen, laboratorioiden ja asiantuntijaryhmien tasolla. Koulujen välisten kansainvälisten yhteyksien tehokkuus ohjelma-alueella on kokonaisuudessaan melko heikko, mikä voi johtua huonosta vieraiden kielten taidosta, erilaisista vaikuttimista ja riittämättömistä varoista. Aiempien CBC-ohjelmien toteutus on tuonut Suomeen tehokkaan osaamiskeskusten verkoston, joka on valmis kohtaamaan 21. vuosisadan tietotekniset ongelmat. Näissä keskuksissa on jatkuvasti meneillään erilaisia kansainvälisiä hankkeita, joilla on tärkeä merkitys rajat ylittävälle yhteistyölle. Koulutuksen ja innovaatioiden alan kansainvälinen kokemus on tärkeä potentiaali näiden sektoreiden kehittämisessä tulevaisuudessa.

2.6. Ympäristö ja luonto

Ohjelma-alueella on valtavia metsiä, joista suurin osa on hoidettuja, sekä suuria vesistöjä ja saaria. Laatokka on makeavetinen järvi, joka sijaitsee Leningradin alueella Karjalan tasavallassa Luoteis-Venäjällä Pietarin kaupungin aivan laita-alueiden ulkopuolella. Se on Euroopan suurin järvi (276 000 km^2), ja pinta-alaltaan maailman 15. suurin makeavetinen järvi. Ääninen (9 900 km^2) on Euroopan toiseksi suurin järvi. Se sijaitsee Luoteis-Venäjällä pääasiassa Karjalan tasavallassa, mutta myös

Leningradin ja Vologdan alueella. Äänisestä Laatokkaan virtaa Syväri-joki, ja Äänisestä on yhteys Suomenlahteen kanavien kautta. Venäjän puolella on joukko merkittäviä jokia, jotka laskevat Suomenlahteen ja Itämereen. Leningradin alueen 47 suojelualueen verkko kattaa 585 600 hehtaaria ja muodostaa 6 % sen pinta-alasta. Viisi aluetta on nimetty Ramsar-alueeksi. Pietarissa on kaksi luonnonsuojelualuetta ja neljä luonnonmuistomerkkiä, joiden pinta-ala on 200 hehtaaria – 1,5 % kaupungin alueesta.

Suomen puolella on Saimaa. Se ulottuu Etelä-Savosta ja Etelä-Karjalasta Pohjois-Karjalaan ja Pohjois-Savoon. Saimaan pinta-ala on noin 4,400 km^2, ja se on Suomen suurin ja Euroopan neljänneksi suurin makeanveden järvi. Uhanalainen makean veden norppa, saimaannorppa, elää ainoastaan Saimaassa. Toinen järven uhanalaisista lajeista on Saimaan lohi. Vuoksi-joki virtaa Saimaasta Laatokan kautta Suomenlahteen. Myös Kymijoki (Kymenlaakso) laskee Suomenlahteen. Saimaan kanava Lappeenrannasta Viipuriin yhdistää Saimaan Suomenlahteen. Muut kanavat yhdistävät Saimaan Itä-Suomen pienempiin järviin ja muodostavat vesistöjen verkon. Suomen puoleisella ohjelma-alueella sijaitsee neljä luonnonpuistoa.

Tärkein luonnonsuojelun tavoite on biodiversiteetin ja luonnonperinnön, ja sikäli kuin mahdollista, Karjalan kannaksen ainutlaatuisen maiseman säilyttäminen. Lisääntyvä kuljetus ja satamatoiminta ovat tyypillisiä esimerkkejä ympäristökuormituksesta ja -riskeistä. Monimuotoinen ja puhdas ympäristö ovat tärkeässä asemassa myös alueen turismin kannalta. (Suurimmat luonnonsuojelualueet on esitetty liitteessä 1, kartta 1)

Viime vuosina on havaittu yhä enemmän ja yhä suurempia metsäpaloja, erityisesti Leningradin alueella rajan lähellä. Ne ovat yleensä ihmisen toiminnan seurausta. Metsäpalot voivat vaurioittaa ympäristöä tuhoamalla eläimistöä ja kasvistoa. Yleisesti ottaen ympäristön tila on Suomen puolella huomattavasti parempi, ja puhtaiden tuotantoteknologioiden hallinta ja teho parempia.

Pietari on yksi Venäjän saastuneimpia kaupunkeja. Vuonna 2014 tehdyn venäläisten kaupunkien ympäristöarvioinnin perusteella Pietari on sijalla 85. Pietari jäi ryhmän pohjalle runsaiden ilmansaasteidensa johdosta, ja koska sen kyky hoitaa haavoittuvia ekosysteemejä on huono.

Yksi merkittävimmistä ympäristöongelmista Venäjän puolella on jätevesien käsittelemättä jättäminen. Pietarissa kuitenkin käsitellään 98 % jätevesistä. Pohjoinen kokoojaviemäri ja rakenteilla olevat vedenkäsittelylaitokset parantavat tilannetta Pietarissa. Monilla Leningradin alueen kaupungeilla on myös ongelmia vedensaannin ja viemärijärjestelmien kanssa. Ne päästävät usein käsittelemätöntä jätevettä vesistöön, minkä lisäksi viemäriverkostoon valuu vettä, ja sen seurauksena jäteveden käsittelyä on hankala järjestää. Myös kasvava maatalous aiheuttaa ympäristöongelmia Leningradin alueella. Toinen suuri ongelma ovat ilmansaasteet, jotka koskevat ohjelma-alueella pääkuljetusväylien ympäristöä ja erityisesti Pietaria, muiden maailman

suurkaupunkien tavoin. Noin 80 % ilmansaasteista johtuu tieliikenteestä ja 20 % muista seikoista. Pakokaasujen vähentämiseksi kaupunki rakentaa eritasoliittymiä, kehittää liikenteenhallinta-järjestelmiä ja tukee julkisen liikenteen kehittämistä.

Lisäksi teollisuusyritykset, jotka muodostavat Pietarin ja Leningradin alueen talouden perustan, tuottavat suuren määrään erilaista teollisuusjätettä, joka on käsiteltävä. Leningradin alueen viranomaisten mukaan alueella kertyy joka vuosi myös noin 1,7 tonnia kiinteää kotitalousjätettä. Pietarin tilastokomitealta saatujen tietojen mukaan 500 alueen noin 9 000 yrityksestä ilmoitti tuottavansa vuodessa noin 3,7 miljoona tonnia teollisuusjätettä, johon usein sisältyy myös vaarallisia aineita.

Ongelmana on myös nykyaikaisten kiinteän jätteen käsittelymahdollisuuksien ja kierrätysjärjestelmien puute sekä pääasiassa maataloudesta peräisin olevien ravinteiden virta vesistöihin. Ohjelmasta on tuettu eri ympäristöviranomaisten, järjestöjen ja yritysten yhteistoimintaa pyrkimyksenä kehittää nykyaikaisia, ympäristöystävällisiä järjestelmiä teollisuus-, kotitalous- ja ongelmajätteen käsittelyyn Pietarissa ja Leningradin alueella. Paljon ympäristöasioiden osaamista ja asiantuntemusta on siirretty Suomesta venäläisille kumppaneille. Kestävä aluekehitys, kunnallisen ja teollisen jätteen hyödyntäminen, jäteöljyn käsittelyn parantaminen ja nykyaikaisen, ekologisen järjestelmän kehittäminen jätehuoltoon ja kierrätykseen – nämä ovat muutamia esimerkkejä edellisen ohjelman yhteistyötavoitteista.

Merikuljetukset Suomenlahdella ovat muuttuneet merkittävästi viimeisen vuosikymmenen aikana. Venäjä on nyt maailman toiseksi suurin öljyntuottaja. Uusia öljysatamia on avattu – Primorsk (Koivisto) Leningradin alueella on nyt Venäjän suurin öljynkuljetussatama – ja lisää on suunnitteilla Itämeren rannikolle Venäjälle. Suomen suurin öljysatama ja suuri öljynjalostamo sijaitsevat Porvoossa. Kun liikennemäärä Suomenlahdella kasvaa edelleen, myös onnettomuuksien riski kasvaa vastaavasti. Öljyvahingoista ja erilaisista merikuljetusten haitallisista vaikutuksista Suomenlahdella on huolestuttu enenevissä määrin, onhan kyseessä herkkä murtovesialue, jonka ekosysteemi on ainutlaatuinen. EU:n meristrategiadirektiivi velvoittaa jäsenvaltioita parantamaan meriympäristön ekologista tilaa. Tässä suhteessa aiempi ohjelma on lisännyt yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä onnettomuusvalmiutta alueellisella ja paikallisella tasolla HELCOM-suositusten mukaisesti. Suomi ja Venäjä ovat esimerkiksi parantaneet yhteistyötään riskienhallinnan osalta parantaakseen meriturvallisuutta ja tuottaakseen välineitä merialueiden suunnitteluun ja hallintaan.

Ympäristöä koskevia asenteita ja arvoja voidaan muuttaa rohkaisemalla ihmisiä osallistumaan ympäristön parantamiseen tähtäävien toimien alullepanoon. Uusi ohjelma voi myös tarjota lisämahdollisuuksia vesiensuojelun kehittämiseksi, luonnonvarojen säästämiseksi tuleville sukupolville tehokkaan maankäytön avulla, uusiutumattomien luonnonvarojen tehokkaamman

käytön mahdollistamiseksi ja niiden korvaamiseksi uusiutuvilla aina kun mahdollista, sekä biodiversiteetin säilyttämiseksi.

2.7. Ympäristön kestävä kehitys

Eurooppa 2020 on Euroopan unionin kymmenvuotinen kasvu- ja työllisyysstrategia, joka käynnistettiin vuonna 2010. Sen tarkoituksena ei ole pelkästään selviytyä kriisistä, josta EU:n jäsenvaltiot parhaillaan ovat vähitellen toipumassa. Sen tarkoituksena on myös tarttua EU:n jäsenvaltioiden kasvumallin puutteisiin ja luoda edellytyksiä älykkäälle, kestävälle ja osallistavalle kasvulle. Yksi päätavoitteista on kestävä kasvu, mikä tarkoittaa:

- kilpailukykyisemmän vähähiilisen talouden rakentamista ja resurssien tehokasta ja kestävää käyttöä
- ympäristön suojelua, päästöjen vähentämistä ja biodiversiteetin vähenemisen estämistä
- Euroopan johtoaseman hyödyntämistä uusien vihreiden teknologioiden ja tuotantotapojen kehittämisessä
- tehokkaiden ja älykkäiden sähköverkkojen käyttöönottoa
- EU:n laajuisten verkostojen hyödyntämistä lisäkilpailuedun saamiseksi yrityksillemme (erityisesti pienille tuotantolaitoksille)
- liiketoimintaympäristön parantamista, erityisesti PK -yritysten osalta
- kuluttajien auttamista tekemään tietoisia valintoja

Eurooppa tukeutuu liikaa fossiilisiin polttoaineisiin – öljyyn, kaasuun ja hiileen. Tämän johdosta Euroopan kuluttajat ja yritykset ovat alttiina haitallisille ja kalliiksi käyville hinnanmuutoksille. Tämä myös uhkaa taloudellista turvallisuutta ja edistää ilmastonmuutosta. Tarvitaan päästöjen vähentämistä ja uusien teknologioiden käyttöönottoa, esimerkkinä tuuli- ja aurinkovoima ja hiilen talteenotto ja varastointi. Talouksien kestävyyttä, mitä tulee ilmastonmuutoksen riskeihin, ja niiden kykyä torjua suuronnettomuuksia ja toimia niiden tapahtuessa on vahvistettava. Globaali kilpailu luonnonvaroista kiihtyy ja aiheuttaa painetta ympäristölle.

Strategian tavoitteita tukee myös seitsemän ”lippulaivahanketta”, joiden tarjoaman kehysrakenteen avulla EU ja kansalliset viranomaiset yhdessä vahvistavat pyrkimyksiään alueilla, jotka tukevat Eurooppa 2020 -strategian prioriteetteja, joita ovat innovaatiot, digitaalitalous, työllisyys, nuoriso, teollisuuspolitiikka, köyhyys ja resurssitehokkuus. Muut EU:n painostuskeinot, kuten Euroopan yhteismarkkinat, EU:n budjetti ja EU:n ulkosuhteiden ohjelma (mukaan lukien CBC-ohjelma), myötävaikuttavat osaltaan tavoitteiden saavuttamiseen.

Venäjällä hallitus hyväksyi Venäjän federaation ekologisen doktriinin 31. elokuuta 2002. Siinä luetellaan seuraavat prioriteetit:

- kestävän ympäristönhoidon varmistaminen,
- saasteiden vähentäminen ja resurssien säästäminen,
- luonnonympäristön suojeleminen ja kunnostus.

Doktriinissa määritellään joukko toimenpiteitä, joiden tarkoituksena on varmistaa ympäristön turvallisuus sellaisilla alueilla kuin teollinen tuotanto, terveelliset ja ympäristön kannalta turvalliset asuinolosuhteet, luonnonmullistusten ja ihmisen aiheuttamien katastrofien seurausten vähentäminen, nopeasti leviävien lajien ja geneettisesti muunneltujen organismien parempi hallinta.

2.8. Infrastruktuuri

2.8.1. Tietoliikenne ja laajakaista

Matkapuhelinviestintä, internet-palvelut, kaapelitelevisio ja radioliityntäverkkoon perustuvat puhelinyhteydet ovat kehittyneet aktiivisesti Venäjän puoleisella ohjelma-alueella. Nykyään koko ohjelma-alueella on internet-yhteys, mutta verkon kattavuus voi olla huonompi Leningradin alueella kuin Pietarissa ja Kaakkois-Suomessa.

Venäjä otti Euroopan ykkössijan ennen Saksaa yksittäisten internetin käyttäjien määrässä, sanoo comScore syyskuussa 2011 tehdyn internetin käyttöä koskevan tutkimuksen perusteella. Digitaalisia tilastotietoja käsittelevä yritys laski Venäjällä peräti 50,8 miljoonaa yli 15-vuotiasta käyttäjää. Vastaava luku Saksassa on 50,1 miljoonaa, Ranskassa 42,4 miljoonaa ja Britanniassa 37,2 miljoonaa.

TNS Gallupin mukaan tammikuussa 2011 venäläisissä yli 100 000 asukkaan kaupungeissa keskimäärin 65 % venäläisistä yli 12-vuotiaista internetin käyttäjistä käytti laajakaistayhteyksiä kotoaan käsin. Vastaava luku Moskovassa oli 70 %, Pietarissa 71 % ja Jekaterinburgissa 81 %.
Vuonna 2008 Suomen hallitus päätti kansallisesta laajakaistahankkeesta. Hankkeen tavoitteena on, että 99 % Suomen kansalaisista (pysyvät asukkaat, yritykset ja julkiset organisaatiot) on enintään kahden kilometrin päässä 100 Mbit/s internet-yhteydestä (joko optinen kuitu tai kaapeli). Kuluttajat ostavat omalla kustannuksellaan tilaajayhteyden valitsemaltaan teleoperaattorilta. Monet suuret kansainväliset tietotekniikkayritykset ovat kiinnostuneita Suomesta. Esimerkiksi Google, amerikkalainen monikansallinen internet-palveluihin ja -tuotteisiin erikoistunut yritys, on perustanut toimipisteen Haminaan, Kymenlaaksoon. Myös venäläinen Yandex on osoittanut kiinnostusta Suomea kohtaan, mutta hanke odottaa tällä hetkellä toteutustaan.

2.8.2. Energia

Polttoaine- ja energiasektori on Leningradin alueen tärkeimpiä teollisuudenaloja ja toimittaa tuotteitaan myös koko Luoteis-Venäjän tarpeisiin. Pietari on yksi Venäjän suurimpia polttoaine-energiavarojen kuluttajia suuren väestönsä ja runsaan teollisuutensa johdosta. Kaakkois-Suomen kemiallinen puunjalostusteollisuus on merkittävä sähkön ja lämpöenergian tuottaja ja kuluttaja. Teollisuusyritysten osuus kokonaisenergiankulutuksesta on noin 80 %. Noin 30 % alueella tuotetusta sähköstä on vesivoimaa. Maakaasun ja teollisuusjätteen osuus on noin 50 % alueen teollisuuden käyttämästä energiasta. Suomi tuo sähköä ja maakaasua Venäjältä voimalinjoja ja putkia pitkin, jotka kulkevat Karjalan kannaksen läpi Lappeenrantaan. Uusiutuvien energiavarojen (biopolttoaine, huonolaatuinen puu) käyttö energiantuotantoon on ajankohtainen aihe rajat ylittävässä yhteistyössä taloudellisesta ja ekologisesta näkökulmasta. Osallistuvat alueet voivat osaltaan varmistaa kestävän kehityksen edistämällä uusiutuvien energianlähteiden kehittämistä ja energian tehokasta käyttöä alueellaan. Ohjelman tuella voidaan tehostaa kokemusten jakamista ja käytännön yhteistyötä esimerkiksi energiatehokkuuden ja bioenergian osalta.

2.8.3. Rajanylitysinfrastruktuuri ja kuljetusverkot

Ohjelma-alueella sijaitsee neljä Suomen ja Venäjän välistä kansainvälistä rajanylityspaikkaa. Vuonna 2014 rajanylityksiä oli 6,8 miljoonaa (joista yli 80 % oli Venäjän kansalaisia).

Infrastruktuuria ja uusia rajanylityspalveluita on rakennettu viime vuosina rajanylityspaikoille ja niihin johtaville teille molemmin puolin rajaa. Esimerkiksi Imatra-Svetogorsk yhtenä tärkeimmistä rajanylityspaikoista oli monien parannusten kohteena ENPI 2007–2013-ohjelman aikana. Nuijamaa-Brusnitshnoje, toiseksi vilkkain rajanylityspaikka, oli myös kehitystoimien kohteena. Vain yksi väliaikainen rajanylityspaikka, Parikkala-Syväoro, yhdistää Kaakkois-Suomen Karjalan tasavaltaan. Parikkala-Syväoroa käytetään pääasiassa puun kuljettamiseen Venäjältä. Liikenne Pohjois-Amerikasta, Länsi-Euroopasta, Luoteis-Venäjältä, Moskovasta ja Kaukoidästä kulkee Kaakkois-Suomen läpi. Kaikki Itä- ja Etelä-Suomen välinen liikenne ja suurin osa kansainvälisistä rautatiekuljetuksista Suomen ja Venäjän välillä, sekä matkustaja- että tavaraliikenne, kulkee ohjelma-alueen kautta. Myös tieliikenne Kaakkois-Suomen ja Venäjän välillä on vilkasta.

Rajanylittäjien määrä ohjelma-alueella 2008–2014, *junamatkustajat

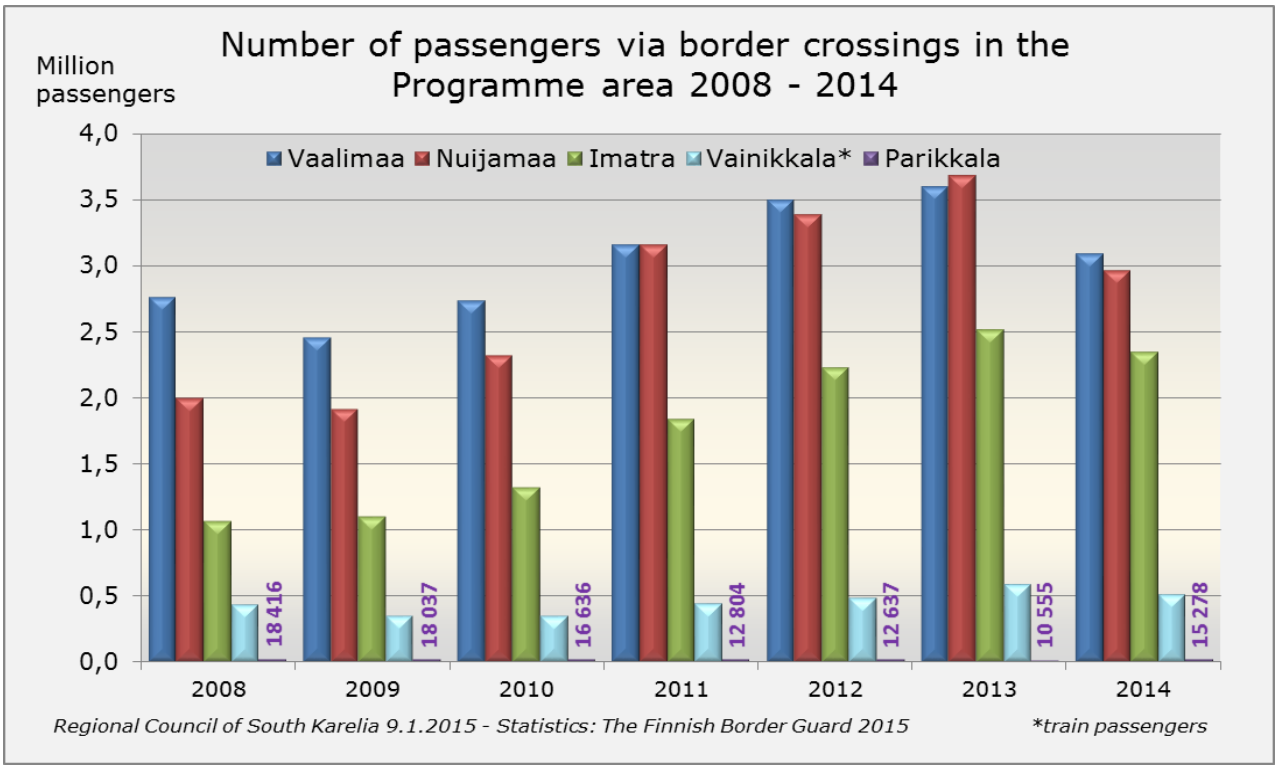

Henkilöautojen rajanylitykset ohjelma-alueella 2008 – 2014

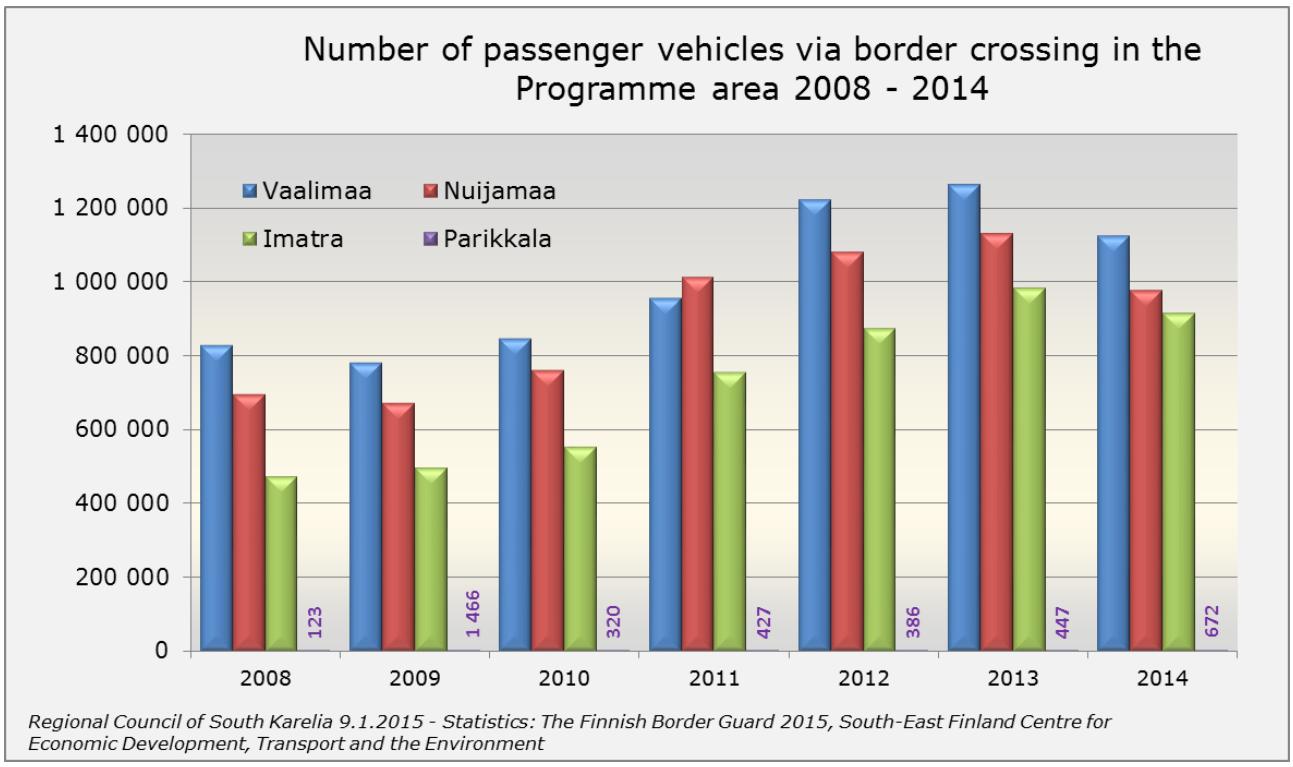

Tärkein tieliikenneyhteys on E18-tie, joka vie Pietariin ja Moskovaan Vaalimaa–Torfjanovka-rajanylityspaikan kautta. E18 on osa Pohjolan kolmiota, joka on rautatie-/tieyhteys osana yleiseurooppalaista TEN-liikenneverkostoa ja IX-liikennekäytävää, ja käsittää tie-/rautatiereitin Helsingin, Pietarin ja Moskovan välillä. Tie 13 on pääreitti ohjelma-alueen pohjois- ja länsiosista Kaakkois-Suomen rajanylityspaikoille.

Tietä E18 on parannettu ja myös jäljellä oleva osuus Haminasta Venäjän rajalle valmistuu vuonna 2018. Suomen ja Venäjän tullien (Vaalimaa - Torfjanovka) tarvitaan uusi kaista. Vuosina 2007–2012 valtatie 6 parannettiin Lappeenrannan ja Imatran välisellä osuudella nelikaistaiseksi, niin sanotuksi sekaliikennetieksi. Valtatie 6 johtaa Helsingistä Nuijamaa (Lappeenranta)-Saimensky - ja Pelkola (Imatra)-Svetogorsk -rajanylityspaikoille.

Kauttakulkuliikenne Venäjältä tulee Suomeen rautateitse, kun taas nopeasti kasvava konttiliikenne ja autojen kuljetus lännestä suomalaisten satamien kautta Venäjälle tapahtuu pääasiassa tiekuljetuksina. Tämän seurauksena vilkkaimmat rajanylityspaikat sijaitsevat ohjelma-alueella. Metsänjalostusteollisuuden kasvun myötä Hamina-Kotkan satamasta on tullut Suomen tärkein vientisatama (katso liite 1, kartta 2 ja kaaviot). Pietarista ja Leningradin alueelta on yhteys merireiteille Itämeren kautta. Tätä kautta kulkee suuri ja kasvava osa Venäjän ulkomaankaupasta. Näiden kahden alueen rooli Venäjän kaupan pääasiallisena porttina epäilemättä kasvaa, koska niiden sijainti Venäjän sisällä on edullinen.

Pietari on suurin teollisuuden ja kuljetuksen keskus, Venäjän merellinen pääkaupunki. Pietarin satama on maan portti Eurooppaan, tärkein idän ja lännen välinen kuljetusyhteys. Myös Leningradin alueella on monia tärkeitä satamia, ja alueen kautta on yhteys, ei pelkästään Pietariin ja Neva-joelle vaan niiden kautta moniin Venäjän jokisatamiin. Viipurin kautta kulkeva Saimaan kanava toimii lauttareittinä Itä-Suomen sisävesille. Ust-Luga ja Primorsk ovat neljän tärkeimmän Leningradin alueen sataman joukossa. Ust-Lugassa on Suomenlahden toisen öljyputken vientiterminaali. Suomen puolella ydinalueella sijaitsee Hamina-Kotkan satama. Kotka sijaitsee Kymijoen suulla, ja sijaintinsa ansiosta siitä on tullut merkittävä ja monipuolinen teollisuuskeskus ja yksi suurimmista ja nykyaikaisimmista vientisatamista. Hamina on erikoistunut metsäteollisuuden tuotteisiin ja transitorahtiin Venäjälle.

Pietari ja Leningradin alue muodostavat liikenneverkkojen solmukohdan suoraan alueen läpi kulkevine valtateineen, rautateineen ja myös kanavineen, jotka mahdollistavat yhteydet Moskovaan, Murmanskin alueelle, Suomeen, Baltian maihin ja Venäjän federaation eteläosiin. Pietarin satama on kolminkertaistanut kapasiteettinsa viimeisen vuosikymmenen aikana, samalla kun useita uusia raakaöljy- ja hiilisatamia on rakenteilla Leningradin alueella (Primorsk, Vysotsk, Ust-Luga) johtavien venäläisten öljy-yhtiöiden avustuksella. Pietaria ja Leningradin aluetta kehitetään yhdeksi Venäjän kansainvälisistä kuljetuskeskuksista (katso kartat 3 ja 4 liitteessä 1). Ohjelma-

alueen merisatamissa toimivien osapuolten yhteistyötä tulisi lisätä, jotta olemassa olevasta infrastruktuurista saataisiin parempi hyöty ja kuljetus- ja logistiikkapalvelujen yhteistyötä voitaisiin kehittää.

Pietari on osa tärkeää kuljetuskäytävää, joka yhdistää Skandinavian Venäjään ja Itä-Eurooppaan. Kaupunki on seuraavien kansainvälisten eurooppalaisten reittien solmukohta: E18 Helsinkiin, E20 Tallinnaan, E95 Pihkovaan, Kieviin ja Odessaan ja E105 Petroskoihin, Murmanskiin ja Kirkkoniemeen (pohjoinen) ja Moskovaan ja Harkovaan (etelä). Karelian Trains, Venäjän ja Suomen rautateiden yhteisyritys, on 12. joulukuuta 2010 lähtien ajanut Pendolino-pikajunalla Pietarin Finlyandsky-aseman ja Helsingin päärautatieaseman välistä reittiä. Reittiä kulkevat junat tunnetaan nimellä Allegro.

Ohjelma-alueen terminaalit ja rahtitilastot

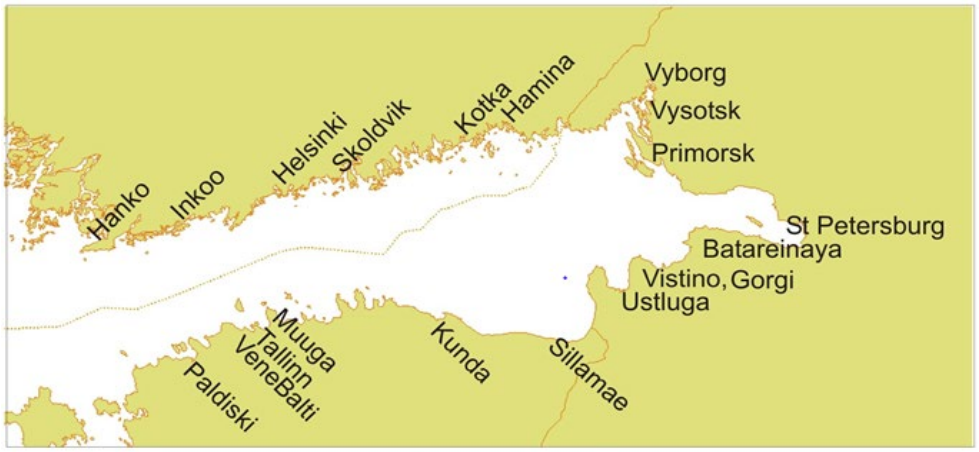

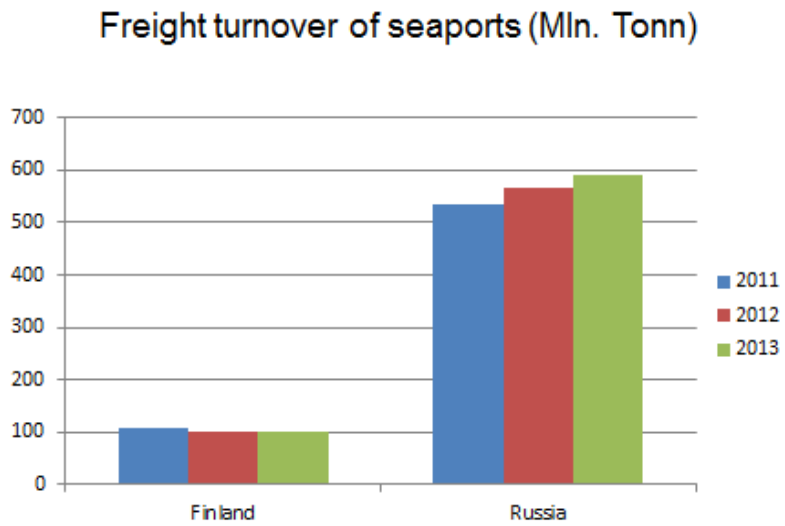

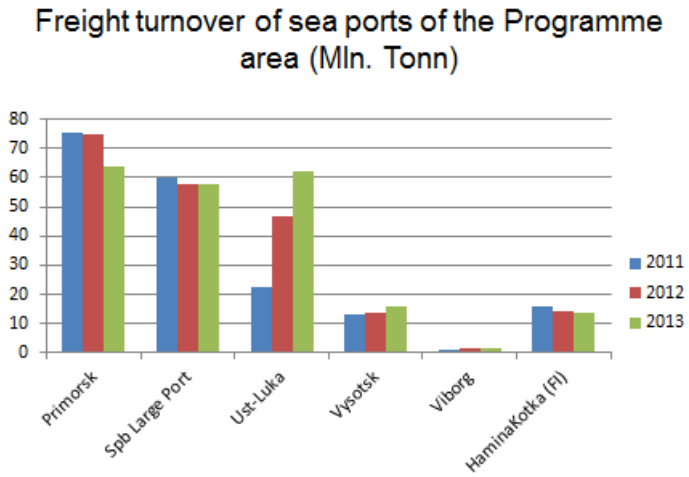

2.9. Alueiden profiilit

Leningradin alue

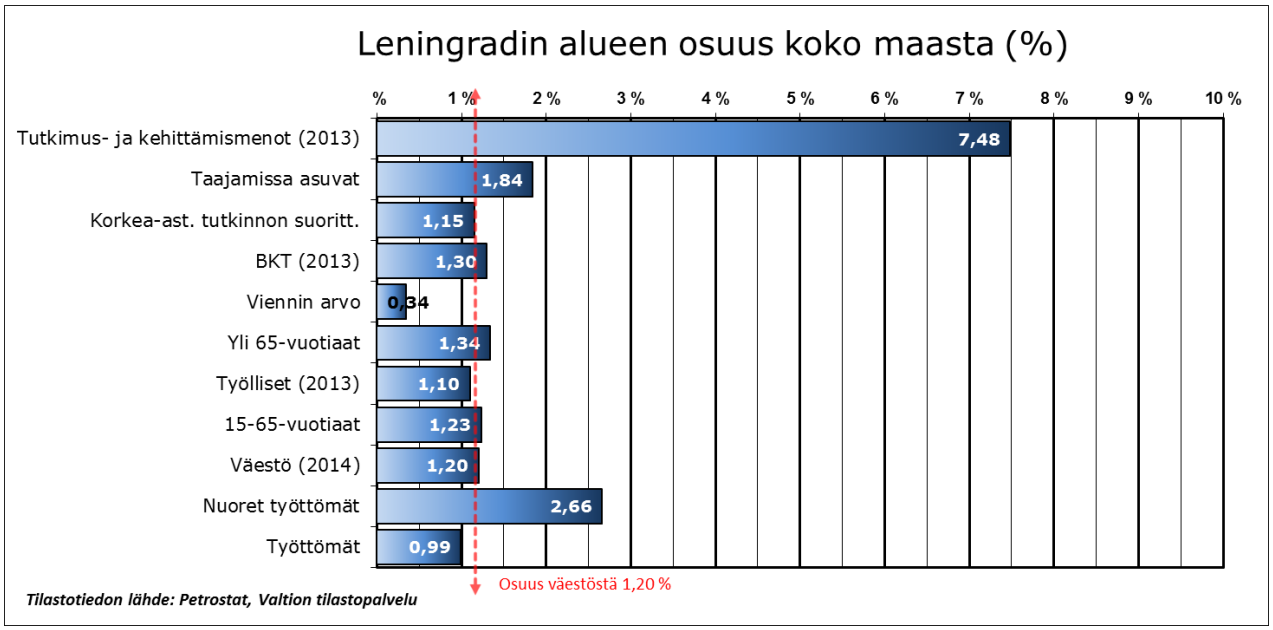

Pietari

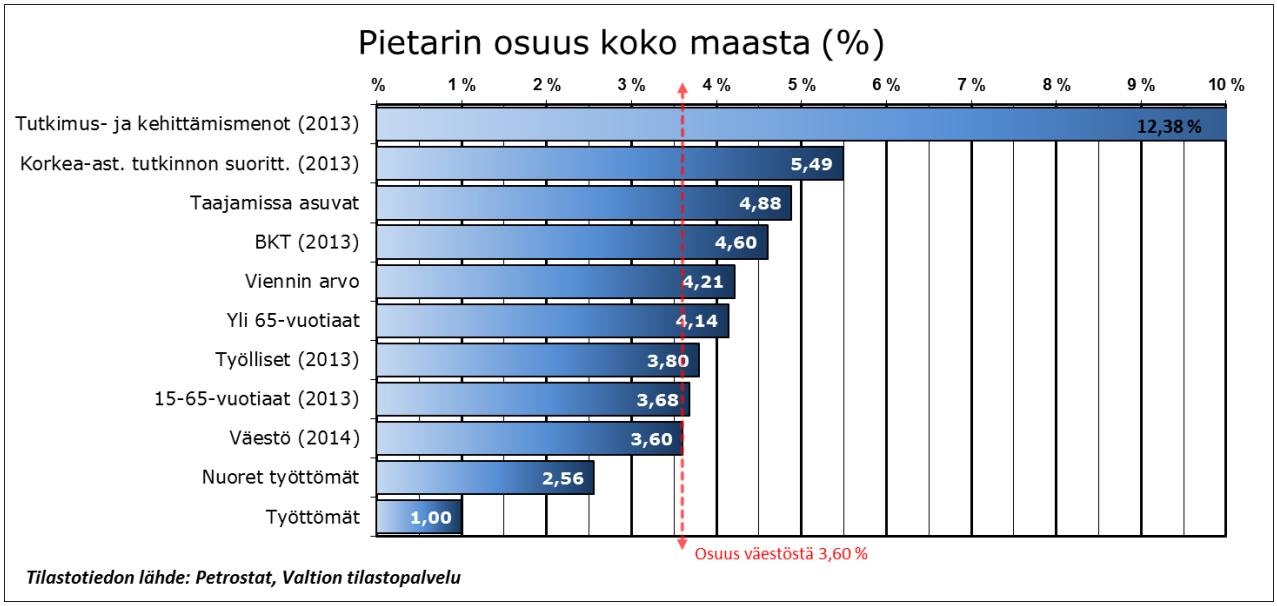

Kymenlaakso

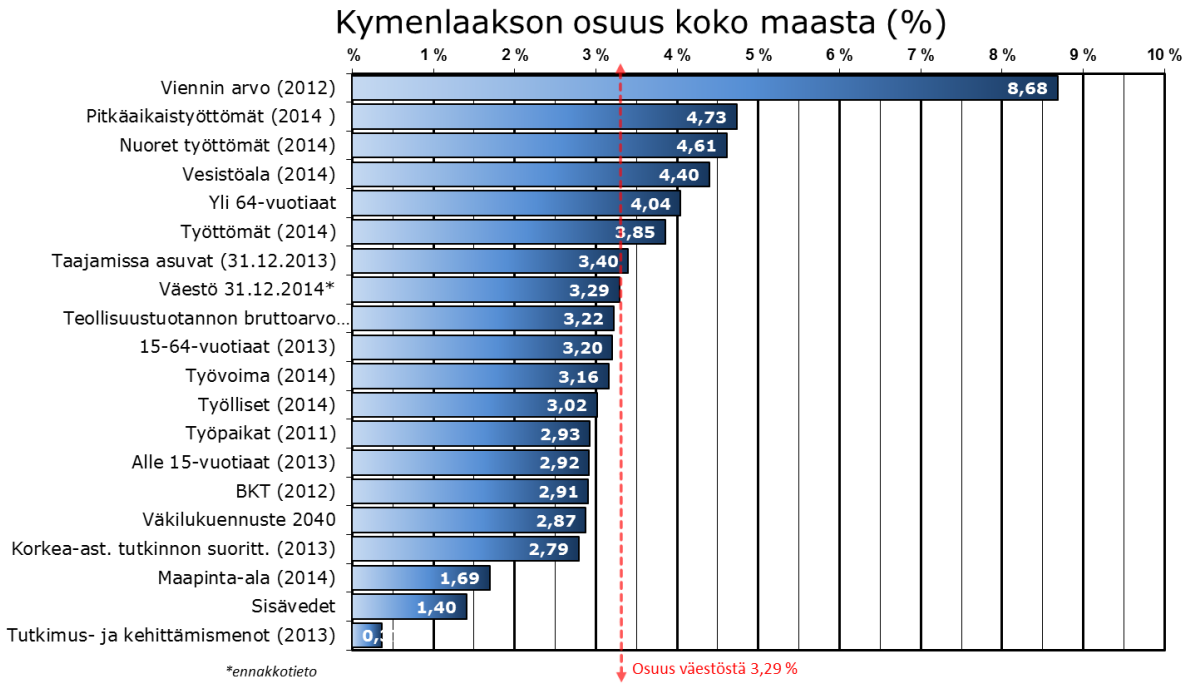

Etelä-Karjalan liitto 13.02.2015 Tilastotiedon lähteet: Suomen tilastokeskus/STATFIN, työ- ja elinkeinoministeriö, Tulli, Maanmittauslaitos

Etelä-Karjala

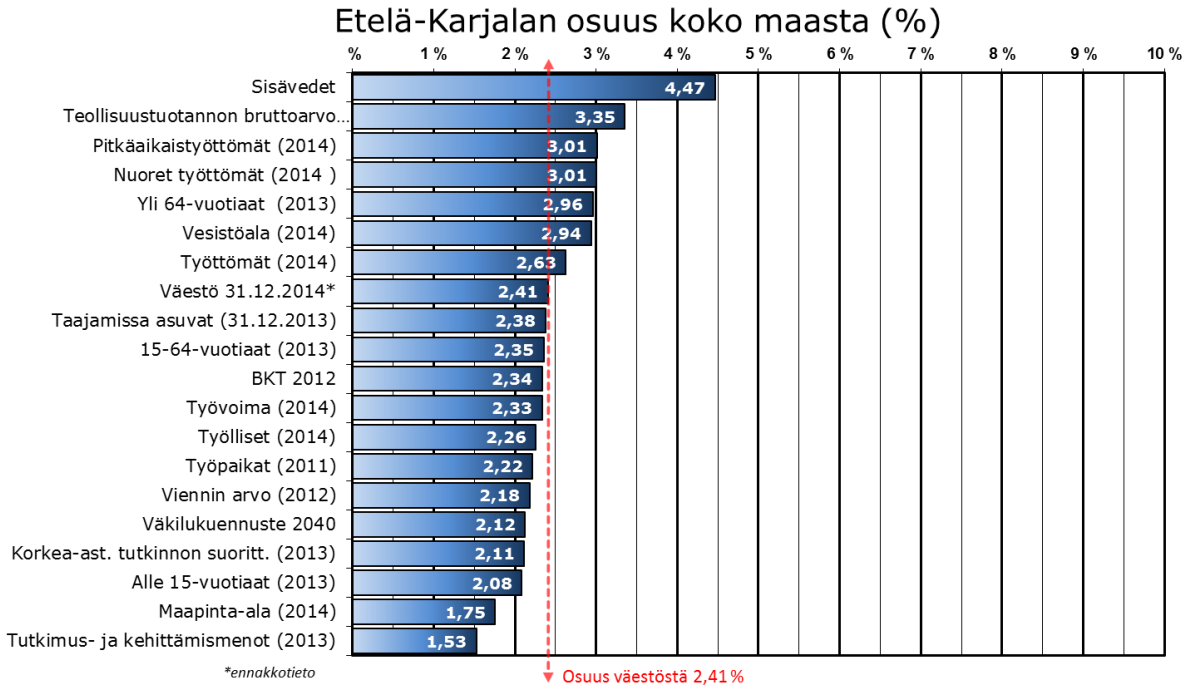

Etelä-Karjalan liitto 13.02.2015 Tilastotiedon lähteet: Suomen tilastokeskus/STATFIN, työ- ja elinkeinoministeriö, Tulli, Maanmittauslaitos

Etelä-Savo

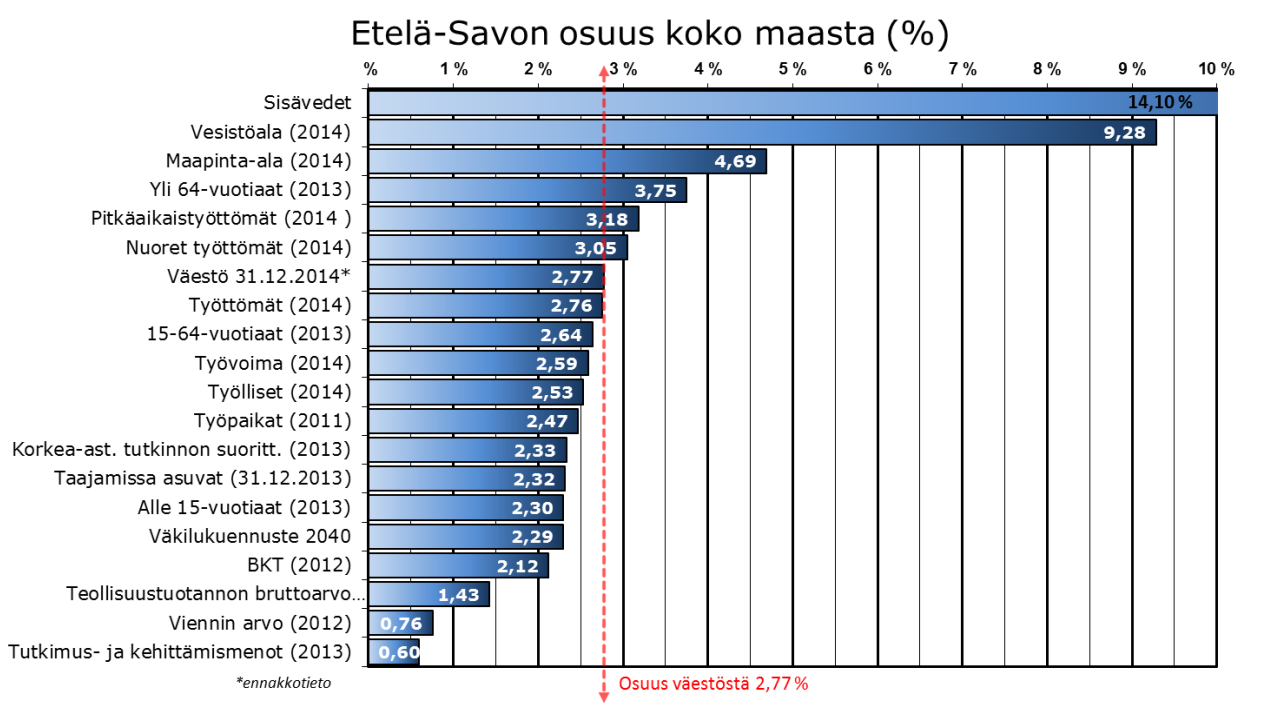

3. OHJELMASTRATEGIA

ENI CBC 2014–2020 -ohjelma-asiakirja tarjoaa EU:n puolelta strategisen kehyksen Euroopan unionin ulkorajat ylittävälle EU-tuelle ja määrittelee rajat ylittävän yhteistyön strategiset ja temaattiset tavoitteet. Rajat ylittävä yhteistyö (cross-border cooperation eli CBC) on olennainen osa EU:n ja Venäjän välistä yhteistyötä. Sen tavoitteena on edistää Suomen, joka on EU:n jäsenvaltio, ja Venäjän federaation välistä rajat ylittävää yhteistyötä. Rajat ylittävän yhteistyön yleisenä tavoitteena on lisätä vaurautta ja hyvää naapuruutta EU:n jäsenvaltioiden ja niiden naapureiden keskuudessa. Rajat ylittävällä yhteistyöllä on kolme strategista tavoitetta:

A) Alueiden taloudellisen ja sosiaalisen kehityksen edistäminen molemmin puolin rajaa
B) Yhteiset haasteet: ympäristö, terveys, turvallisuus
C) Henkilöiden, tavaroiden ja pääoman liikkuvuuden lisääminen

Kaakkois-Suomi–Venäjä-ohjelman on tuettava ainakin yhtä strategisista tavoitteista. CBC-asiakirjan vaikutuksen ja tehon parantamiseksi edellä mainittujen tavoitteiden puitteissa jokainen ohjelma

keskittyy enintään neljään kymmenestä ENI CBC 2014–2020 -ohjelmointiasiakirjassa ehdotetusta temaattisesta tavoitteesta.

Ne CBC-ohjelmat, joihin Venäjä osallistuu, on toteutettava seuraavien Venäjän federaation harjoittamaa rajat ylittävää yhteistyötä koskevien suuntaviivojen mukaisesti. Nämä suuntaviivat ovat: a) rajat ylittävään kauppaan liittyvä yhteistyö; b) investointihankkeisiin liittyvä yhteistyö; c) kuljetukseen, logistiikkaan ja viestintään liittyvä yhteistyö; d) luonnonvarojen kestävään hyödyntämiseen ja ympäristönsuojeluun liittyvä yhteistyö; e) lainvalvontaan liittyvä yhteistyö; f) muuttoliikkeeseen ja työmarkkinoihin liittyvä yhteistyö; g) tieteeseen ja tutkimukseen sekä ihmisten välisiin yhteyksiin liittyvä yhteistyö. Venäläinen ja suomalainen osapuoli sopivat, että Kaakkois-Suomi–Venäjä CBC -ohjelman rajan ylittävän kehittämisstrategian perustana on ohjelma-alueen sijainti, alueiden pitkään jatkunut yhteistyö ja pitkäaikaiset historialliset ja kulttuuriset yhteydet. Strategia vastaa yhdessä määriteltyihin kehittämistarpeisiin ja -mahdollisuuksiin. Ohjelman on pystyttävää tuottamaan todellista rajan ylittävää lisäarvoa. Se suunnitellaan yhdessä molempien osapuolten yhteiseksi eduksi, ja tulokset ovat kestäviä ja ne voidaan saavuttaa yhteisillä toimenpiteillä.

Osallistuvat alueet ovat ottaneet huomioon tärkeimmät paikalliset ja alueelliset tarpeet, haasteet ja aiemman kokemuksen, ja määritelleet ohjelmalle seuraavan toiminta-ajatuksen:

Ohjelma-alue on Euroopan unionin ja Venäjän, idän ja lännen, välinen kohtauspaikka tai portti. Ohjelman tavoitteena on lisätä alueen merkittävyyttä ja vahvistaa alueen pyrkimyksiä tulla Pohjois-Euroopan tehokkaimmaksi, vakavaraisimmaksi ja kiinnostavimmaksi sijoituskohteeksi. Ohjelma tuo myös kasvua ohjelma-alueelle ja hyvinvointia sen asukkaille.

Tähän yleiseen toiminta-ajatukseen pohjautuva ohjelmastrategia määritellään tarkemmin jäljempänä, kuten myös ohjelman yleinen tavoite ja vastaavat temaattiset tavoitteet ja toimintalinjat.

Ohjelman yleinen tavoite

EU:n asetuksessa ja venäläisissä ja suomalaisissa strategia-asiakirjoissa rajat ylittävälle yhteistyölle määriteltyjen tavoitteiden sekä edellä mainittujen tarpeiden ja haasteiden pohjalta on Kaakkois-Suomi–Venäjä CBC -ohjelmalle määritelty seuraava yleistavoite:

Ohjelma edistää osaltaan taloudellista ja sosiaalista kehitystä, auttaa vähentämään yhteisiä haasteita ja edistää alueellisesti merkittävien toimijoiden liikkuvuutta parantaakseen rajat ylittävää yhteistyötä ja kestäviä edellytyksiä ohjelma-alueella.

3.1 Neljä toimintalinjaa (ja toimenpidettä), jotka on valittu EU:n CBC -strategiassa ja Venäjän ja Suomen strategisissa asiakirjoissa määriteltyjen yleistavoitteiden mukaisesti

Yleinen tavoite saavutetaan, kun seuraavat tarpeet toteutuvat: parempi kilpailukyky, lisääntynyt taloudellinen aktiivisuus, tietopohjainen talous, ammattitaitoinen työvoima, korkeatasoiset kulttuuritapahtumat ja turismi, puhdas luonto ja vesialueet, helppo liikkuvuus, hyvät kuljetuskäytävät, joustavat ja nykyaikaiset rajanylityspaikat. Nämä ovat myös aluestrategioissa määritellyt tärkeimmät alueelliset tarpeet.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelma on näin ollen valinnut neljä teemaa:

1. Liike-elämän ja PK -yritysten kehittäminen (strateginen tavoite A), TO1
2. Koulutuksen ja tutkimuksen sekä teknologisen kehityksen ja innovaatioiden tukeminen (strateginen tavoite A), TO2
3. Ympäristönsuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen (strateginen tavoite B), TO6
4. Rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen, liikkuvuuden ja muuttoliikkeen hallinta (strateginen tavoite C), TO10

3.2 Toimintalinjojen ja toimenpiteiden valinnan perusteet

Teemojen valinta perustuu SWOT-analyysiin, alueiden ominaisuuksiin, todettuihin tarpeisiin ja haasteisiin, joihin voidaan mahdollisesti vastata rajat ylittävän yhteistyön avulla, sekä toiminta-ajatukseen (s. 34) pohjautuviin tarpeisiin ja yleiseen tavoitteeseen. Teemojen valinnassa otettiin huomioon myös rajat ylittävän yhteistyön vaikutus innovatiivisuuteen, työpaikkojen syntymiseen ja ympäristöön.

Valinnan jälkeen teemat on muutettu ohjelman toimintalinjoiksi seuraavasti:

TO1, toimintalinja 1: Elävä, aktiivinen ja kilpailukykyinen talous

Valitsemalla teemaksi TO1 eli ”liike-elämän ja PK -yritysten kehittäminen” pyritään kehittämään ja edistämään tietopohjaista, innovatiivista taloutta ja hyödyntämään alueen sijaintia vahvistamalla PK -yritysten toimintaympäristöä, tukemalla uusien yritysten perustamista ja mahdollistamalla pienten ja keskisuurten yritysten pääsy kansainvälisille markkinoille. Yhteistä tavoitetta parantaa Euroopan kilpailukykyä sovelletaan paikallisella ja alueellisella tasolla. Kehittämällä liike-elämää ja PK -yrityksiä alue pyrkii luomaan työpaikkoja ja vähentämään muuttoliikettä ja työttömyyttä.

Tämän toimintalinjan toimenpiteitä ovat:

- PK -yritysten ja liike-elämän kehittäminen, mukaan lukien työmarkkinoiden kehittäminen
- kaupan ja investointien edistäminen
- kulttuuri- ja turismiteollisuus (mukaan lukien hyvinvointi)
- maaseudun kehittäminen
- kuljetus ja logistiikka
- energiayhteistyö

Indikatiivisia toimia, jotka tukevat liike-elämän ja PK -yritysten kehittämistä ohjelma-alueella:

- liike-elämän yhteistyön tukeminen kaikin mahdollisin keinoin konkreettisten ja kestävien tulosten aikaansaamiseksi, esimerkkeinä alihankinta, tuotantoyhteistyö, tuotteiden ja palveluiden yhteismarkkinointi, teknologioiden ja innovaatioiden siirto jne.
- tiedepuistojen (teollisuus / liike-elämä / teknologia) ja innovaatiokeskusten perustamisen tukeminen; tarpeen tullen pienimuotoisten infrastruktuurihankkeiden avulla;
- mekanismien luominen kansainvälisen kaupan yksinkertaistamiseksi, esim. kehittämällä ympäristön kannalta järkeviä kuljetus- ja logistiikkapalveluita ja verkostoja, rahtiterminaaleja, logistiikkakeskuksia; lisäämällä tavaravirtojen nopeutta ja läpinäkyvyyttä; reaaliaikaisilla toiminnoilla; ja parantamalla merikuljetusjärjestelmää tarpeen tullen pienimuotoisten infrastruktuurihankkeiden avulla;
- energiayhteistyön tukeminen, esim. edistämällä tutkimus- ja kehitystyötä, uusien ratkaisujen käyttöä ja koulutusta uusiutuvien energialähteiden käytössä ja energiatehokkuudessa, biopolttoaineiden käyttöä ja teknologian (energian säästö, ympäristöystävälliset ja parhaat saatavilla olevat teknologiat) ja asiantuntemuksen siirtoa, ja kestäviä hallintokäytäntöjä;
- Venäläisten ja suomalaisten teollisuusyritysten integraation kehittäminen ja venäläisten yritysten integraatio EU:n liiketoimintayhteisöön yhdessä valittujen alojen osalta;
- alueen yhteisen brandin mainostaminen sisä- ja ulkomarkkinoilla tarkoituksena esitellä alueen houkuttelevuutta mitä investointeihin tulee;
- automaattisen tietokonepohjaisen järjestelmän luominen tavaravirtoja koskevien tietojen käsittelyyn (kuljetusyritykset ja terminaalit);
- voimakkaan ja ympäristöystävällisen turismiteollisuuden kehittäminen ja alueen houkuttelevuuden kasvattaminen kulttuuria edistämällä, palveluiden laatua ja turismin vaatiman infrastruktuurin parissa toimivien yritysten yhteistyötä parantamalla sekä kehittämällä uusia tuotteita, edistämällä eko-turismia jne.;
- yrittäjyyden ja start-up-yritysten edistäminen ja tukeminen yhdessä valituilla aloilla, esim. tietopohjaisilla ja innovaatiolähtöisillä sektoreilla, sekä alueellisten liike-elämän, erityisesti PK -yritysten, tukirakenteiden välinen tiedonvaihto;
- julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyön tukeminen;
- taloudellisten yhteenliittymien vahvistaminen;
- kilpailukyvyn parantaminen;
- yritysten kehityksen ja modernisaation tukeminen (esim. turismi, maatalous).

Ohjelman temaattisen tavoitteen TO1 ”Liike-elämän ja PK -yritysten kehittäminen” toteutus auttaa saavuttamaan tavoitteet, jotka sisältyvät seuraaviin asiakirjoihin: ”Venäjän federaation pitkäaikaista sosiaalista ja taloudellista kehitystä koskevat periaatteet vuoteen 2020”, ”Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia vuoteen 2020” ja ”Venäjän federaation pitkäaikaisen innovatiivisen kehittämisen strategia vuoteen 2020”. Yritysten (esim. turismi, maatalous) kehittämisen ja modernisaation tukeminen, mikä sisältyy TO1-tavoitteeseen, auttaa Venäjää saavuttamaan ”Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia vuoteen 2020” -asiakirjassa esitetyt tavoitteet, erityisesti tuotannon modernisointia koskevat, joilla pyritään energiakustannusten ja materiaalin kulutuksen alentamiseen ja maatalouden kehittämiseen.

Venäläisten ja suomalaisten teollisuusyritysten integraatio ja venäläisten yritysten integraatio Euroopan liiketoimintayhteisöön TO1-tavoitteen puitteissa auttaa vahvistamaan Venäjän asemaa Euraasian integraatioprosessissa pitämällä yllä tasapainoisia suhteita Euroopan taloudellisten yhteistyökumppanien kanssa ”Venäjän federaation pitkäaikaista sosiaalista ja taloudellista kehitystä koskevat periaatteet vuoteen 2020” -asiakirjan mukaisesti. Tiedepuistojen (teollisuus / liike-elämä / teknologia) ja innovaatiokeskusten perustamisen tukeminen auttaa Venäjää yhdessä tärkeimmistä ”Venäjän federaation pitkäaikaisen innovatiivisen kehittämisen strategia vuoteen 2020” -asiakirjassa mainituista tehtävistä, eli innovatiivisten tuotteiden kehittäminen ja innovatiivisten yritysten määrän lisääminen.

Taulukko 1. Toimintalinjan 1 looginen viitekehys

*uudet tavoitearvot vahvistettu yhteisessä seurantakomiteassa 26.9.2019.

Kuvaus	Indikaattorit	Varmistus	Lähtökohta ja tavoitearvo
Kokonaistavoite: Yritysten houkuttelu sijoittamaan, sijoittumaan ja toimimaan ohjelma-alueella/alueelle			
Tarkoitus / Ohjelman toimintalinja: Elävä, aktiivinen ja kilpailukykyinen talous	Rajan yli toimivien PK -yritysten määrän lisäys ja uusien yritysinvestointien määrä	Tilastot	
Tulos 1/CBC 3 Tieto rajat ylittävästä liiketoiminnasta, kansainvälisestä kaupasta ja vaadittavista taidoista on lisääntynyt ja yritykset osaavat toimia vieraassa kulttuurissa.	Rajat ylittävää liiketoimintaa käsitteleviin tilaisuuksiin osallistuvien yritysten määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 50-60 *350
Tulos 2 Uusia liiketoiminta-mahdollisuuksia ja yritysten modernisaatio	Tukea saavien liiketoimintaorganisaatioiden määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 15-20 *150
Tulos 3 Uusia alueellisia PK -yritysten tukirakenteita	Luotujen tukirakenteiden määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 10-15 *25
Tulos 4 Uusia rajat ylittäviä taloudellisia yhteenliittymiä on luotu	Uusien rajat ylittävien taloudellisten yhteenliittymien määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 5-10 *10

TO2, toimintalinja 2: Innovatiivinen, ammattitaitoinen ja koulutettu alue

Teema TO2, ”Koulutuksen ja tutkimuksen sekä teknologisen kehityksen ja innovaatioiden tukeminen” valittiin siksi, että alueella on tarvetta lisätä koulutustasoa nuorison ja vanhempien ihmisten keskuudessa. Yhteiskunnan nopeat muutokset vaativat koulutuksen päivittämistä ja elinikäistä oppimista. Kaikki koulutuksen vaiheet (peruskoulu, toisen asteen yleissivistävä lukio tai ammattikoulutus, korkeakoulu ja aikuiskoulutus) edesauttavat työllistymistä ja usein vähentävät syrjäytymisriskiä.

Euroopan palkkataso asettaa vaatimuksia ja ehtoja työpaikoille, jotka ovat maailmanlaajuisesti kilpailukykyisiä. Siksi on tarvetta innovaatioille, uusille tuotteille ja uusille tietopohjaisille työpaikoille. Tavoitteena on jatkaa ja syventää koulutuksen ja innovaation aloilla ENPI CBC 2007–2013 -ohjelmakaudella alkanutta yhteistyötä. Koulutuksen ja tutkimuksen kautta ohjelma voi edistää sekä henkilöiden että yritysten kansainvälistymistä.

Tämän toimintalinjan toimenpiteitä ovat:

- tutkimus ja koulutus
- innovaatiot ja teknologia
- ammattitaidon kehittäminen ja elinikäinen oppiminen

Indikatiivisia toimia, joilla edistetään koulutusta, tutkimusta ja kehitystä sekä teknologista kehitystä ja innovaatioita ohjelma-alueella:

- tutkimuksen ja kehityksen, opetuksen sekä koulutuksen edistäminen yhteisen edun mukaisilla liiketoiminta-alueilla;
- uuden tieto- ja viestintäteknologian käytön ja innovointitoiminnan tukeminen lukioissa, tutkimus- ja kehityslaitoksissa, teollisuusyrityksissä ja vastaavissa;
- yritysten ja koulutuslaitosten välisen innovointi- ja tutkimus- ja kehitysyhteistyön edistäminen, koulutuksen suunnittelu yhteistyönä;
- ammattitaidon kehittämisen ja elinikäisen oppimisen edistäminen;
- paikallisen yhteistyön ja koulutuksen tukeminen;
- tutkimuksen ja innovoinnin edistäminen ja tukeminen.

Ohjelman temaattisen tavoitteen TO2 saavuttaminen (”Koulutuksen ja tutkimuksen sekä teknologisen kehityksen ja innovaatioiden tukeminen”) auttaa Venäjää saavuttamaan joitakin tärkeimmistä ”Venäjän federaation pitkäaikaisen innovatiivisen kehittämisen strategia vuoteen 2020” -asiakirjassa mainituista tavoitteista, kuten innovaatiotoiminnan julkisuuskuvan parantaminen; henkilöstöresurssien kehittäminen tieteen, koulutuksen, teknologian ja innovoinnin alueilla; koulutusjärjestelmän sopeuttaminen innovaatiotoimintaan.

Tutkimuksen ja innovoinnin edistäminen ja tukeminen TO2-tavoitteen puitteissa auttaa Venäjää nykyaikaistamaan ja kehittämään innovatiivisesti luoteisen federaatiopiirin tärkeimpiä elinkeinoja ”Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia vuoteen 2020” -asiakirjan mukaisesti.

Tutkimuksen ja kehityksen, opetuksen sekä koulutuksen edistäminen yhteisen edun mukaisilla liiketoiminta-alueilla ohjelman teeman TO2 mukaisesti auttaa Venäjän federaatiota saavuttamaan tavoitteen kehittää tietopohjaista ja korkeaan teknologiaan perustuvaa talouttaan ”Venäjän federaation pitkäaikaisen innovatiivisen kehittämisen strategia vuoteen 2020” -asiakirjan mukaisesti.

Taulukko 2. Toimintalinjan 2 looginen viitekehys

*uudet tavoitearvot vahvistettu yhteisessä seurantakomiteassa 26.9.2019.

Kuvaus	Indikaattorit	Varmistus	Lähtökohta ja tavoitearvo
Kokonaistavoite:			
Koulutuksen tason parantaminen nuorison ja ikääntyneen väestön keskuudessa ja ammattitaitoisen työvoiman varmistaminen			
Tarkoitus / Ohjelman toimintalinja:			
Innovatiivinen, ammattitaitoinen ja koulutettu alue	Korkeampi tietointensiivinen koulutustaso	Tilastot	
Tulos 1/CBC 5 Lisääntynyt PK -yritysten ja tutkimuslaitosten välinen yhteistyö	Sellaisten yritysten määrä, jotka käyttävät ohjelmatukea yhteistyöhön tutkimuslaitosten kanssa	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 20-30 *50
Tulos 2 Parantuneet taidot ja elinikäinen oppiminen	Koulutustapahtumiin osallistuvien <24- ja >45-vuotiaiden määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 150-200 *1 000
Uusia rajan ylittäviä opintosuunnitelmia	Luotujen opintosuunnitelmien määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 5-10 *20

TO6, toimintalinja 3: Houkutteleva, hyvinvoiva ympäristö ja alue

Teeman TO6 (”ympäristönsuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen”) valinta on seurausta siitä, että monet alueet ovat kohdanneet biodiversiteetin ja luonnon- ja kulttuurivarojen suojelemiseen ja kehittämiseen liittyviä haasteita. Ihmisten valitessa asuinpaikkaa tai vierailukohdetta terveellinen ja turvallinen ympäristö on yhä tärkeämpi. Koska alueella sijaitsee suuria makean veden vesistöjä ja Suomenlahti, tämä asia katsotaan äärimmäisen tärkeäksi. Tämän voimavaran suojeleminen on yksi alueen kulmakivistä.

Tämän toimintalinjan toimenpiteitä ovat:

- ympäristönsuojelu ja luonnon ja sen resurssien kestävä hoito, mukaan lukien yhteistyö hätätilanteissa
- biodiversiteetti
- jäte- ja jätevesihuolto
- ilmastonmuutoksen hillintä

Ympäristönsuojelun, ilmastonmuutoksen hillinnän ja siihen sopeutumisen edistämisen indikatiivisia toimia alueella:

- järkevän käytön ja tutkimuksen edistäminen luonnonvara-alalla ja kestävien jäte- ja vesihuoltojärjestelmien toteutus (ehkäisy, kierrätys ja jätteen talteenotto), päästöjen ja saasteiden vähentäminen;
- meriympäristön ja maa-alueiden luonnon suojeleminen ja biodiversiteetin säilyttäminen;
- tutkimuksen, suunnittelun ja koulutuksen edistäminen ympäristönsuojelun, resurssitehokkuuden, ekotehokkuuden, ympäristöauditointien ja kestävän kehityksen aloilla;
- kansalaisten tietoisuuden parantaminen mitä tulee ympäristöturvallisuuteen, energia- ja ekotehokkuuteen ja kestävään kehitykseen;
- jätehuoltojärjestelmien parantaminen, mukaan lukien jätehuoltoon ja jätteenkäsittelyyn erikoistuneen yritysverkoston kehittäminen;
- teollisuusyritysten, PK -yritysten ja tutkimus- ja kehityslaitosten välisen yhteistyön kehittäminen ympäristön kannalta turvallisten ja ekotehokkaiden teknologioiden käytössä;
- uusiutuvien energianlähteiden käytön edistäminen (biopolttoaine, kaatopaikkakaasu, vesivoima jne.) ja uusiutumattomien energiavarojen korvaaminen uusiutuvilla;
- lisääntyvään liikenteeseen, rehevöitymiseen, vaarallisiin aineisiin, metsäpaloihin ja öljyvuotoihin liittyvän ympäristörasituksen ja riskien vähentämiseen pyrkivän rajat ylittävän yhteistyön edistäminen;
- vähähiilisen ja ilmastonkestävän kehityksen edistäminen;
- yhteistyö ilmastonmuutokseen liittyvien haasteiden parissa, mukaan lukien muuttuvan ilmaston vaikutusten mallintaminen ja vastaavien toimenpiteiden kehittäminen.

Ohjelman teeman TO6 (”ympäristönsuojelu, ilmastonmuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen”) toteuttaminen auttaa Venäjää saavuttamaan joitakin ympäristöalan tavoitteita, jotka on mainittu ”Venäjän federaation ekologisessa doktriinissa”, esimerkiksi luonnonvarojen järkevä käyttö, ympäristön saastumisen vähentäminen ja resurssien säästäminen tukemalla ekologisesti tehokasta tuotantoa, mukaan lukien uusiutuvien energialähteiden ja uusioraaka-aineiden käyttö. Yksi TO6-tavoitteen toiminta-alueista – luonnonsuojelun ja meriympäristön ja maa-alueiden sekä biodiversiteetin säilyttämisen edistäminen – auttaa Venäjää saavuttamaan yhden ”Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia vuoteen 2020” -asiakirjan tärkeimmistä prioriteeteista, eli alueen luonnonperinnön sälyttäminen elävänä. Tähän toimintalinjaan sisältyvät hankkeet auttavat osaltaan saavuttamaan tavoitteet, jotka on asetettu Venäjän federaation merenkulkutoiminnan kehittämisstrategia vuoteen 2030 -asiakirjassa, erityisesti osallistumalla meriympäristön suojeluun laivojen aiheuttamalta saastumiselta ja meriympäristön suojeluun Venäjän lainkäyttöalueella.

Taulukko 3. Toimintalinjan 3 looginen viitekehys

*uudet tavoitearvot vahvistettu yhteisessä seurantakomiteassa 26.9.2019.

Kuvaus	Indikaattorit	Varmistus	Lähtökohta ja tavoitearvo
Kokonaistavoite:			
Makean veden vesistöjen ja meren pitäminen puhtaana ja turistien ja uusien asukkaiden houkuttelu puhtaan ympäristön avulla			
Tarkoitus / Ohjelman toimintalinja:	Parempi asuinympäristö	Tutkimus	
Houkutteleva, puhdas ympäristö ja alue	Virkistysalueiden lisääntynyt määrä	Tilastot	
Tulos 1/CBC17 Parantunut ympäristötietoisuus	Tietoisuuden lisäämiseen tähtäävään toimintaan osallistuvien määrä	Hankkeista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 150-200 *3 100
Tulos 2 Paremmat veden ja jätteiden käsittely-järjestelmät	Rahoitettavien hanke-ehdotusten määrä	PROMAS:ista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 15-20 *30
Tulos 3			

Ympäristökuormituksen ja riskien vähentäminen	Rahoitettavien hanke-ehdotusten määrä	PROMAS:ista saatu tieto	lähtökohta 0 tavoite 15-20

TO10, toimintalinja 4: Helposti saavutettava ja yhteyksiltään hyvä alue

Teeman TO10 ”Rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen, liikkuvuuden ja muuttoliikkeen hallinta” valinta perustuu toisaalta turvallisuuden tarpeeseen ja toisaalta tehokkaiden rajanylitysten ja liikkuvuuden tarpeeseen. 80 % Suomen ja Venäjän välisistä rajanylityksistä tapahtuu ohjelma-alueella sijaitsevien rajanylityspaikkojen kautta. Jos rajanylityspaikka muodostaa pullonkaulan, tämä vaikuttaa talouselämään molemmin puolin rajaa. Luomalla edellytykset joustavalle ja turvalliselle rajaliikenteelle ohjelmalla on laaja vaikutus ohjelma-alueen taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen.

Tämän toimintalinjan toimenpiteitä ovat:

- rajanylitysten tehokkuus ja turvallisuus
- rajanylitysinfrastruktuuri ja -laitteistot
- rajahallinto, tulli ja viisumimenettelyt
- liikenneturvallisuus

Indikatiivisia rajahallinnon ja rajaturvallisuuden edistämistoimia ohjelma-alueella:

- rajanylitysten tehokkuuden ja turvallisuuden tukeminen;
- rajanylitysinfrastruktuurin parantaminen
- rajanylityspaikkojen laitteistojen parantaminen;
- rajaviranomaisten koulutuksen ja verkostoitumisen edistäminen;
- tullien ja valvontaviranomaisten yhteistyön edistäminen, jolla varmistetaan tehokas ja turvallinen valvonta ja joustavat rajanylitykset;
- asiantuntemuksen ja tiedon vaihto;
- rajahallintotoiminnan, tullin ja viisumimenettelyjen parantaminen
- liikenneturvallisuutta parantavat toimenpiteet.

Ohjelman teeman TO10 ”Rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen, liikkuvuuden ja muuttoliikkeen hallinta” toteutuminen helpottaa Venäjää ratkaisemaan joitain ongelmia, jotka on mainittu Venäjän federaation tullisääntöä koskevassa laissa, esimerkiksi maan taloudellisen turvallisuuden varmistaminen ulkomaankaupan puitteissa ja valtion hallinnon parantaminen tullien osalta.

TO10-teeman mukainen toiminta auttaa Venäjää myös parantamaan muuttoliikkeen säätelyjärjestelmää esim. tietokantojen kehittämisen avulla, kuten Venäjän federaation ulkomaalaisten ja kansalaisuudettomien henkilöiden muuttotietoja koskevassa laissa on määrätty.

Taulukko 4. Toimintalinjan 4 looginen viitekehys
*uudet tavoitearvot vahvistettu yhteisessä seurantakomiteassa 26.9.2019.

Kuvaus	Indikaattorit	Varmistus	Lähtökohta ja tavoitearvo
Kokonaistavoite: Turvallisten, joustavien ja tehokkaiden rajanylitysten sekä helpon liikkuvuuden varmistaminen			
Tarkoitus / Ohjelman toimintalinja: Helposti saavutettava ja yhteyksiltään hyvä alue	Lyhyempi odotusaika rajanylityspaikoilla	Tilastot, tutkimukset, haastattelut	
Tulos 1 Parempi liikenneturvallisuus rajan ylittävillä teillä	Onnettomuuksien määrä	Tilastot	lähtökohta vuoden 2014 taso tavoite -10 %
Tulos 2/CBC 27 Paremmat tiet rajanylityspaikkojen läheisyydessä	Uudistettujen tai parannettujen teiden pituus	Hankkeista saatu tieto	tavoite 20-30 km
Tulos 3 Paremmat rajanylityspaikat (maa, vesi, rautatie) ja suurempi kapasiteetti	Parannettujen rajanylityspaikkojen määrä	Hankkeista saatu tieto	tavoite 5 *8

3.3 Objektiivisesti todennettavat indikaattorit, tavoitearvot ja odotetut tulokset

Kaikkien CBC-ohjelmien, joissa EU on mukana, on valittava joitakin komission esittelemiä yhteisiä indikaattoreita. Toimenpiteet, joita ei voida mitata yhteisen listan tulosindikaattoreilla, vaativat ohjelmakohtaisten tulosindikaattoreiden kehittämistä. Kaikkiin indikaattoreihin kuuluu olennaisena osana, että kaikilla ohjelman toimilla on erityinen rajat ylittävä lisäarvoa tuottava luonne tai

ulottuvuus, vaikka tämä ei nimenomaan ilmenisi sanamuodosta ja/tai tietyn yksittäisen indikaattorin määritelmästä.

Ohjelman tulosten valvomiseksi ja ohjelman edistymisen raportoimiseksi, mitä määriteltyihin tavoitteisiin tulee, osallistujamaat ovat määritelleet objektiivisesti todennettavat indikaattorit, jotka kuvaavat ohjelman tarpeita, seuraavasti:

Erityisesti

- Odotettuja tuloksia ja vastaavia tulosindikaattoreita on annettu, mukaan lukien lähtökohta ja tavoitearvo jokaiselle toimintalinjalle
- Tuotosindikaattoreita on annettu, mukaan lukien määritetty tavoitearvo, joiden odotetaan osaltaan vaikuttavan kunkin temaattisen tavoitteen tuloksiin jokaisen toimintalinjan osalta
- Tulosindikaattoreita on annettu, mukaan lukien lähtökohta ja tavoitearvo, jotka vastaavat kunkin toimintalinjan odotettujen tulosten tärkeintä yleistä aluetta.

Tuotosindikaattorit mittaavat ohjelman puitteissa toteutettujen hankkeiden suoria tuotoksia ja kuvaavat sitä, mitä ohjelmalta odotetaan. Vain ohjelmalla on niihin vaikutusta, eivätkä ulkopuoliset tekijät periaatteessa vaikuta niihin. Tuotosindikaattoreita on kahdenlaisia: yleiset tuotosindikaattorit ja ohjelmakohtaiset tuotosindikaattorit, jotka kattavat ne seikat, jotka eivät sisälly yleisiin indikaattoreihin.

1) Yleiset tuotosindikaattorit

Vastauksena EU:n koventuneille vastuullisuusvaatimuksille ja eri ohjelmien tuotosindikaattoreiden yhdistämiseksi valvontaa ja arviointia varten, on ollut tarpeen laatia yhteinen runko, jonka avulla seurataan ohjelman edistymistä määriteltyjä tavoitteita kohti. Kaikille CBC-ohjelmille on ilmoitettu yleiset tuotosindikaattorit, joissa on otettu huomioon EU:n normaalit ulkoista tukea koskevat indikaattorit, ja joista ohjelmat voivat valita niille parhaiten sopivat. Tämä yleisten indikaattoreiden runko mahdollistaa paremman tiedottamisen saavutuksista niin ohjelma- kuin instrumenttitasolla. Toimet, joita yleiset indikaattorit kuvaavat, eivät ole sen tärkeämpiä kuin muut toimet, joita ohjelmakohtaiset indikaattorit kuvaavat. Yleisten tuotosindikaattoreiden kohdalla oletetaan, että kaikilla ohjelmien toimilla on rajat ylittävä ja lisäarvoa tuottava luonne tai ulottuvuus, jopa vaikutus. Selvä rajat ylittävä vaikutus on pystyttävä osoittamaan, eikä hankkeita rahoiteta CBC-ohjelmasta, jos selvää vaikutusta ei ole osoitettu. Tämä sisältyy CBC:n kolmeen strategiseen tavoitteeseen, mutta sen on ilmettävä kokonaisuudessaan myös kunkin yksittäisen indikaattorin sanamuodosta ja/tai määritelmästä.

2) Ohjelmakohtaiset tuotosindikaattorit

Koska yleisten tuotosindikaattoreiden luettelo kattaa osan toimista, mutta ei kaikkia, ohjelmassa on määritelty ohjelmakohtaiset indikaattorit, jotka kuvaavat ohjelman nimenomaisia toimia. Määritellyt tulosindikaattorit mittaavat toimintalinjojen laajempaa yhteiskunnallista vaikutusta ja vastaavat ohjelman odotettuja tuloksia. Ne ulottuvat tuen suorien edunsaajien ulkopuolelle ja kattavat laajemman yhteiskuntaryhmän. Ohjelman tuotokset vaikuttavat jossakin määrin määriteltyihin tulosindikaattoreihin, mutta yleisesti ottaen niihin vaikuttavat myös muut, ohjelman toimien ulkopuoliset tekijät. Tuotos- ja tulosindikaattorin välillä on syysuhde, eli tuotosindikaattorin muutokset vaikuttavat sitä vastaavaan tulosindikaattoriin, joka on määritelty kunkin ohjelman valittuihin temaattisiin tavoitteisiin verrattuna.

3.4 Riskianalyysi

Ohjelman mahdolliset riskit on analysoitu.

Seuraavat riskit on todettu:

1. Pätevyyteen liittyvät riskit. Nämä riskit voivat aiheutua joko
   - ohjelman henkilökunnasta tai
   - edunsaajista

2. Tietoon liittyvät riskit, erityisesti tietotekniikkaan.

3. Sopimuksiin liittyvät riskit. Nämä riskit aiheutuvat
   - edunsaajien työn laadusta, (hallintoviranomainen ja sivutoimisto)
   - asiantuntijoiden päätös- ja arviointiprosessista, (yhteinen valintakomitea ja yhteinen seurantakomitea)
   - toteutuksesta, toimenpiteiden ja saavutettujen virstanpylväiden viivästymisestä, odottamattomista ulkoisista esteistä

4. Ympäristöön liittyvät riskit
   - sisäiset; hankkeiden valinta ja sen seuraukset

5. Rikollisuuteen liittyvät riskit
   - taloudellisen edun saamisen mahdollisuus
   - petos
   - vahingot ja oikeudenloukkaukset

Riskien määrittelemisen jälkeen ne on arvioitu. Riskit on arvioitu niiden todennäköisyyden ja vaikutuksen mukaan asteikolla 1–5 (1 = hyvin alhainen, 5 = hyvin korkea).

PÄTEVYYS HENKILÖKUNTA

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2					X
1					

VAIKUTUS

PÄTEVYYS SIDOSRYHMÄT

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2					
1					X

VAIKUTUS

TIETO JA OSAAMINEN

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3			X		
2					
1					

VAIKUTUS

SOPIMUS

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3			X		
2					
1					

VAIKUTUS

YMPÄRISTÖ SISÄINEN

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5			X		
4					
3					
2					
1					

VAIKUTUS

RIKOLLISUUS VAIKUTUS
MAHDOLLISUUS TALOUDELLISEN EDUN SAAMISEEN

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2		X			
1					

RIKOLLISUUS VAIKUTUS
PETOKSET

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2					
1				X	

RIKOLLISUUS VAIKUTUS
VAHINGOT JA OIKEUDENLOUKKAUKSET

TODENNÄKÖISYYS	1	2	3	4	5
5					
4					
3					
2					
1					X

Seuraava vaihe ohjelman riskienhallinnassa oli riskien hallintatoimien ja riskien vähentämistoimien suunnittelu ja toteutus kunkin määritellyn riskityypin osalta.

Riskit ja niiden vähentämistoimet

Pätevyyteen liittyvät riskit ja niiden vähentäminen:

- tutkinnot ja kokemus, rekrytointi, koulutus, kilpailukykyiset palkat, sitoutuminen, motivaatio

Tietoon liittyvät riskit

- luotettavat järjestelmät, turvallisuus, ohjeet, varmistus- ja seurantamenetelmät, jäljitysketju

Sopimuksiin liittyvät riskit

- korkealaatuinen puolueeton ja läpinäkyvä päätöksenteko, eturistiriitojen välttäminen, koulutus, valvonta, selkeät ja luotettavat menettelyt
- takuut, sopimukset luotettavien ulkopuolisten asiantuntijoiden kanssa

Ympäristöön liittyvät riskit

- joustava sopeutuminen uusiin tilanteisiin ja muutosten tekemiseen, valmius mukauttaa menettelyjä

Rikollisuuteen liittyvät riskit

- seuranta, varhainen puuttuminen, tunnetut ehkäisevät toimet
- luotettavat pankit ja pankkijärjestelmät, taloudellisen tilanteen seuranta

Potentiaalisten tai toteutuneiden riskien seuranta, jälkitarkkailu ja dokumentaatio ja riskienhallinnan arviointi

Seuranta ja arviointi tehdään dokumentoitujen tapausten ja säännöllisten riskienhallinnan ja riskienhallintatoimenpiteiden päivitysten pohjalta ja raportoidaan yhteiselle seurantakomitealle vuosikertomuksen laatimisen yhteydessä.

3.5 Läpileikkaavat ja horisontaaliset asiat

Pyrkimyksenä on kohdistaa ohjelma valittujen teemojen avulla. Läpileikkaavat asiat ovat peräisin teemoista, ja niiden tarkoituksena on auttaa ohjelman kohdistamisessa. Muiden muassa ympäristökestävyys ja sukupuolten tasa-arvo ovat läpileikkaavia teemoja, jotka on mainittu ENI:n toteutussäännöissä. Ne ovat merkityksellisiä ohjelman teemojen kannalta.

Valitut läpileikkaavat asiat koskevat kaikkia hanke-ehdotuksia ja ohjelmasta rahoitettavia hankkeita. Jokainen hanke-ehdotus ja rahoitettu hanke jaetaan 3 ryhmään läpileikkaavien asioiden suhteen: positiivinen, neutraali, ei voida soveltaa.

3.5.1 Kansalaisyhteydet

Paikallisten, rajan ylittävien kansalaisyhteyksien edistäminen on tärkeä keino tukea mitä tahansa tavoitetta. Tähän voi sisältyä paikallisten ja alueellisten viranomaisten välisen yhteistyön, kansalaisjärjestöjen ja muiden kansalaisyhteiskuntaryhmien, yliopistojen ja koulujen, kauppa-kamarien jne. tukeminen.

3.6 Yhtenäisyys muiden kansallisten ja alueellisten strategioiden ja muiden EU:n, Venäjän federaation tai Suomen rahoittamien ohjelmien kanssa

Koska ohjelma-alueella on useita osin päällekkäisiä kansallisia ja EU:n strategioita, hyvä koordinointi ja yhtenäisyys muiden toimintalinjojen ja ohjelmien kanssa on tarpeen niiden välisen synergian ja täydentävyyden edistämiseksi. Koordinointi ja yhtenäisyys ovat välttämättömiä tavoitteiden saavuttamiseksi, mutta myös päällekkäisyyksien välttämiseksi identtisten toimien kaksois-rahoituksessa.

Rajat ylittävien toimien vaikutuksia synergian ja yhtenäisyyden näkökulmasta, sekä tietoa toiminnan rahoituksesta, vaihdetaan relevanttien elinten välillä säännöllisesti.

Kansallisten ja alueellisten strategioiden (venäläisten ja suomalaisten) ja ohjelmien koordinointi varmistetaan alueellisten viranomaisten mukanaololla ja tarjoamalla palveluita, tietoa ja hyviä käytäntöjä. Alueellisten ja keskushallinnon päätöksentekijöiden suhdetta vahvistetaan järjestämällä tapahtumia toteutusprosessin aikana.

Koordinointi muiden EU:n toimintalinjojen ja strategioiden kanssa tapahtuu tarkistamalla yhtenäisyys niiden välillä ja suhteen. Koordinointi varmistetaan viranomaisten ja ohjelmien toteutuksesta vastaavien elinten välisen tiedonvaihdon avulla.

Pääasialliset alueet, joilla ohjelma voi saavuttaa synergian muiden EU:n ja kansallisten strategioiden ja ohjelmien kanssa:

- Innovaatiot ja tutkimus
- Koulutus
- Taloudellinen kehitys ja PK -yritysten kilpailukyky
- Ympäristö

Koordinointi ja yhtenäisyys varmistetaan seuraavassa mainittujen strategioiden ja ohjelmien kanssa.

Venäjän kansalliset ja alueelliset strategiat

“Venäjän federaation pitkäaikaista sosiaalista ja taloudellista kehitystä koskevat periaatteet vuoteen 2020” pyrkii vakiinnuttamaan tavat ja menetelmät, joilla voidaan varmistaa Venäjän väestön hyvinvoinnin jatkuva parantaminen, talouden dynaaminen kehitys ja Venäjän vahvempi asema maailmanyhteisössä.

”Venäjän federaation pitkäaikaisen innovatiivisen kehittämisen strategia vuoteen 2020” pyrkii auttamaan Venäjää innovatiivisen kehityksen haasteiden ja uhkien kohtaamisessa. Strategia määrittelee hallituksen innovaatiopolitiikan tavoitteet, prioriteetit ja välineet. Strategia myös luo pitkän aikavälin suuntaviivat innovaatioiden kehittämiselle, rahoituskehyksen perus- ja soveltavalle tieteelle ja tukea tuotteiden kaupallistamiseen.

”Venäjän federaation turismin kehittämisen strategia vuoteen 2020” pyrkii Venäjän turismin kehittämiseen, ulkomaisten turistien houkuttelemiseen, venäläisten kuluttajien kysynnän kohdistamiseen takaisin kotimaan turismiin, turismin strategisen roolin tiedostamiseen mitä tulee henkiseen kehitykseen, isänmaallisuuteen ja valaistumiseen.

”Venäjän federaation ekologinen doktriini” määrittelee politiikan pitkäaikaiset tavoitteet, suunnat, tehtävät ja periaatteet ympäristönsuojelun alueella.

Pohjoinen ulottuvuus

Pohjoinen ulottuvuus (PU) on neljän tasavertaisen kumppanin, Euroopan unionin, Venäjän, Norjan ja Islannin, yhteinen toimintalinja. Maantieteellisesti Pohjoinen ulottuvuus kattaa Luoteis-Venäjän, Itämeren ja arktisen alueen, mukaan lukien Barentsin alue. Pohjoisen ulottuvuuden toimintalinja sai alkunsa 1999 ja uudistettiin 2006. Se käsittelee alueen erityisiä haasteita ja mahdollisuuksia ja pyrkii vahvistamaan keskustelua ja yhteistyötä EU:n ja sen jäsenvaltioiden, EU:n kanssa Euroopan talousalueen puitteissa yhteistyötä tekevien Pohjoismaiden (Norja ja Islanti) ja Venäjän välillä. Erityisesti tähdennetään kaikkien pohjoisten sidosryhmien aktiivista osallistumista, mukaan lukien alueelliset organisaatiot, paikallis- ja alueviranomaiset, akateeminen ja liikealan yhteisö sekä kansalaisyhteiskunta.

Pohjoisen ulottuvuuden tärkeimmät dialogin ja yhteistyön sektorit ovat:

- Ympäristö
- Liikenne ja logistiikka
- Kansanterveys ja sosiaalinen hyvinvointi
- Kulttuuri ja luova teollisuus
- Akateeminen ja liiketoimintayhteistyö

Pohjoisen ulottuvuuden yhteistyö tapahtuu pääasiassa neljän kumppanuuden puitteissa:

1. Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuus (NDEP)
2. Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveyskumppanuus (NDPHS)
3. Pohjoisen ulottuvuuden liikenne ja logistiikkakumppanuus (NDPTL) ja
4. Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuus (NDPC).

Pohjoisen ulottuvuuden instituutti (NDI) ja Pohjoisen ulottuvuuden yritysneuvosto (NDBC) täydentävät kumppanuuksien työtä.

Pohjoisen ulottuvuuden kehysrakenne on tärkeä osa yleistä Itämeren ja Euroopan arktisen alueen yhteistyötä. Se tarjoaa alustan käytännölliselle, tulospainotteiselle yhteistyölle, joka pyrkii lisäämään alueen vaurautta

Pohjoisen ulottuvuuden toimintaa toteuttavat erilaiset toimijat, ja sitä rahoitetaan eri lähteistä, mukaan lukien Euroopan unionin rahoitusinstrumentit ja ohjelmat, Venäjän federaation budjetti, kansalliset budjetit, kansainväliset järjestöt, kansainväliset rahoituslaitokset, alueelliset ja paikalliset julkiset organisaatiot ja muut julkiset elimet.

Pohjoisen ulottuvuuden mallissa korostetut näkökulmat ja käsitykset on otettu huomioon Kaakkois-Suomi–Venäjä CBC-ohjelmassa. Ohjelma pyrkii milloin mahdollista etsimään synergioita Pohjoisen ulottuvuuden politiikan kanssa ja huolehtimaan siitä, että ohjelmasta rahoitettavat toimet täydentävät Pohjoisen ulottuvuuden yhteistyöpolitiikkaa.

EU:n Itämeri-strategia

EU:n Itämeren aluetta koskeva strategia on ensimmäinen kattava EU-strategia, jonka kohteena on EU:n makroalue (Ruotsi, Tanska, Viro, Suomi, Saksa, Latvia, Liettua ja Puola). Alueella on yhteisiä haasteita, jotka heijastuvat yhdessä sovitussa strategian toimintasuunnitelmassa. Strategia käsittää joukon yleistavoitteita meren pelastamiseksi, alueen yhdistämiseksi ja vaurauden lisäämiseksi. Strategian avulla voidaan hyödyntää kaikki asiaankuuluva EU-rahoitus ja -menettelyt sekä koordinoida Euroopan unionin, EU-maiden, alueiden, Baltian maiden organisaatioiden, rahoituslaitosten ja kansalaisjärjestöjen toimintaa Itämeren alueen vakaamman kehityksen hyväksi.

Tähän mennessä alueiden ja muiden kumppaneiden yhteistyö, mukaan lukien Venäjän federaation alueet ja kumppanit, on parantunut sellaisilla alueilla kuten ympäristönsuojelu, veden laatu ja innovointi. Venäläiset kumppanit toimivat Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategian puitteissa.

Ohjelma suorittaa tiedonvaihtoa EU:n Itämeri-strategian relevanttien toimintalinjojen kanssa.

Venäjän federaation luoteisen federaatiopiirin sosiaalisen ja taloudellisen kehityksen strategia

Strategia käsittää kaikki elämän osa-alueet. Luoteis-Venäjän maantieteellinen sijainti määrää ennakolta sen aktiivisen osallistumisen Venäjän ja Euroopan unionin välisten taloudellisten

yhteyksien varmistamiseen. Koska kyseessä on Venäjän federaation sisäinen väline, strategia vaikuttaa myös Venäjän alueiden osallistumiseen Venäjän ja EU:n välisen rajat ylittävän yhteistyön (CBC) ohjelmiin.

Strategian toimintasuunnitelman mukaan päätavoitteita on neljä:

1. Edellytysten luominen tehokkaalle taloudelliselle kehitykselle
2. Liikenteen, energian, tiedon, tietoliikenteen ja muun infrastruktuurin asettamien rajoitteiden poistaminen
3. Yhteiskunnallinen kehitys
4. Ympäristöongelmien ratkaiseminen

Venäjän ja Suomen arktinen strategia

Viimeisen kymmenen vuoden aikana arktisesta alueesta on tullut yhä kiinnostavampi ja sen strateginen merkitys Euroopan unionille on kasvanut. Valtavat luonnonvarat nähdään ratkaisuna kehittää Euroopan unionin raaka-aineomavaraisuutta. Mahdollisuus hyödyntää tulevaisuudessa pohjoisia merireittejä avaa uusia mahdollisuuksia globaaleille markkinoille ja Euroopan teollisuudelle.

Venäjän federaatio omistaa suurimman osan arktisesta alueesta, ja käytännössä 1/3 sen alueesta, 9 miljoonaa km2, kuuluu Venäjän pohjoisille alueille. Venäjän federaation presidentti allekirjoitti Venäjän arktisen alueen kehittämissuunnitelman vuoteen 2020 asti 20. helmikuuta 2013. Useita Venäjän federaation vuoteen 2020 ulottuvan arktisen vyöhykkeen kehittämisstrategian ja kansallisen turvallisuusstrategian tavoitteita voidaan saavuttaa rajat ylittävän yhteistyön kautta, erityisesti niitä, jotka liittyvät arktisen alueen sosioekonomiseen kehitykseen, tieteen ja teknologian kehitykseen ja kansainväliseen yhteistyöhön. Kansainväliseen yhteistyöhön sisältyy muun muassa bilateraalinen ja multilateraalinen kanssakäyminen arktisten valtioiden kanssa tavoitteena suhteiden vahvistaminen ja taloudellisen, tieteellisen, kulttuurisen ja rajat ylittävän yhteistyön edistäminen. Strategiassa määritellään tärkeimmät prioriteetit, käytännöt ja menetelmät, joiden avulla voidaan saavuttaa strategiset tavoitteet Venäjän arktisen alueen kestävän kehityksen varmistamiseksi.

Euroopan neuvosto hyväksyy Suomen EU:n arktiseksi maaksi. Suomen uusi arktisen alueen strategia määrittelee joukon tavoitteita Suomen arktiselle politiikalle. Strategiassa käsitellään paikallista väestöä, koulutusta, tutkimusta, taloutta, infrastruktuuria, ympäristöä, vakautta ja kansainvälistä yhteistyötä arktisella alueella.

Suomen arktisen alueen strategian uudistamisen taustalla on alueen kasvanut merkitys ja vahvistunut käsitys, jonka mukaan koko Suomi on arktista aluetta. Suomessa on monipuolista arktista osaamista, ja on ehdottomasti sen edun mukaista olla mukana alueen kehittämisessä. Uusia strategia kuvastaa sitä päättäväisyyttä, jolla näihin tavoitteisiin pyritään.

Uudessa strategiassa käsitellään laajaa joukkoa asioita. Siinä käsitellään mahdollisuuksia vahvistaa Suomen asemaa arktisen alueen suhteen, uusien liiketoimintamahdollisuuksien luomista, arktista ympäristöä ja alueen turvallisuutta ja vakautta, kansainvälistä yhteistyötä ja arktista osaamista sen laajimmassa merkityksessä. Uuden strategian luomiin näkökulmiin sisältyy neljä hallituksen määrittelemää tukipilaria: arktinen maa, arktinen osaaminen, kestävä kehitys ja ympäristön reunaehdot, ja kansainvälinen yhteistyö. Näistä syntyy kokonaisuutena Suomen rooli arktisella alueella. Suomen tavoitteena on lisätä kasvua ja alueen kilpailukykyä tukevia toimia paikallista ympäristöä kunnioittaen.

Eurooppa 2020 -strategia

Eurooppa 2020 -strategian tavoitteena on tehdä EU:sta älykäs, kestävä ja osallistava talous ja saavuttaa korkea työllisyys, tuottavuus ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus. Eurooppa 2020 on koko unionin agenda, joka ottaa huomioon jäsenvaltioiden erilaiset lähtökohdat, tarpeet ja erityislaadun koko EU:n kasvun edistämiseksi. Eurooppa 2020 -strategialla on kolme toisiaan tukevaa painopistettä: älykäs kasvu: tietoon ja innovointiin perustuvan talouden kehittäminen, kestävä kasvu: resurssitehokkaamman, vihreämmän ja kilpailukykyisemmän talouden edistäminen, osallistava kasvu: korkean työllisyyden edistäminen, mikä tuo mukanaan sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

EU:n kestävän kehityksen strategia (SDS)

EU:n kestävän kehityksen strategia esittelee yhden, yhtenäisen strategian siitä, miten EU voi pitkäaikaisen sitoumuksensa mukaisesti tehokkaammin vastata kestävän kehityksen haasteisiin. Strategiassa todetaan tarve muuttaa asteittain nykyistä kestämätöntä kulutustamme ja tuotantomallejamme ja siirtyä kohti kokonaisvaltaisempaa päätöksentekoa. Siinä todetaan globaalin solidaarisuuden tarve ja EU:n ulkopuolisten kumppanien kanssa tehtävän työn vahvistamisen tärkeys, mukaan lukien ne nopeasti kehittyvät maat, joilla on tulevaisuudessa tärkeä merkitys maailmanlaajuisen kestävän kehityksen kannalta.

Central Baltic

Keskisen Itämeren alueeseen keskittyvään Central Baltic -ohjelmaan kuuluu osia Suomesta (mukaan lukien Ahvenanmaa), Ruotsista ja Latviasta sekä koko Viro. Ohjelmassa on neljä toimintalinjaa:

Kilpailukykyinen talous, yhteisten varojen kestävä käyttö, hyvät liikenneyhteydet ja ammattitaitoinen ja sosiaalisesti osallistava alue.

Ohjelma tukee alueen kestävää kehitystä ja pyrkii talouden ja ympäristön etujen väliseen tasapainoon. Tämä tavoite saavutetaan kehittämällä keskisen Itämeren alueesta tietopohjainen innovatiivinen talous, tukemalla uusien yritysten perustamista ja PK -yritysten astumista kansainvälisille markkinoille. Painopiste on innovaatioissa liiketoiminnan kehittämiselle ja nuoren sukupolven yritystoiminnan rohkaisemisessa sekä yhteyksien luomisessa eri yrittäjäsukupolvien välille.

Ohjelman päämääränä on parantaa Itämeren tilaa, vähentää ravinteiden aiheuttamaa saastumista, vaarallisia aineita ja myrkyllisten aineiden pääsyä mereen yhdessä kehitettyjen ja toteutettujen uusien innovatiivisten menetelmien ja teknologioiden avulla. Ohjelma myös pyrkii suojelemaan ja kehittämään alueen ainutlaatuista, yhteistä luonnon- ja kulttuuriperintöä, tukemaan merellisen ekosysteeminen kestävää käyttöä merialuesuunnittelun ja rannikkoalueiden yhdennetyn käytön avulla sekä parantaa kaupunkialueiden suunnittelua ja käyttöä. Ohjelma pyrkii osallistavampaan alueeseen vahvistamalla paikallisia yhteisöjä ja ihmisten, erityisesti nuorten ja ikääntyneiden, taitoja, tietoja ja sosiaalista hyvinvointia. Ammattikoulutuksen kilpailukyvyn parantaminen ja yhteyksien luominen työmarkkinoihin on ehdottoman tärkeää.

INTERREG Europe

Yhteenkuuluvuuspolitiikan tehon vahvistamiseksi INTERREG EUROPE -ohjelma tukee kumppaneiden välistä temaattisiin tavoitteisiin liittyvän kokemuksen vaihtoa koko Euroopan unionin alueella koskien hyvien toimintatapojen tunnistamista ja levittämistä tarkoituksena siirtää sitä pääasiassa toimintaohjelmiin, jotka kuuluvat Sijoitus kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteeseen, mutta myös Euroopan alueiden välisen yhteistyön tavoitteeseen. Tämä tapahtuu tukemalla toimintalinjan oppimista, jakamalla tietoa ja vaihtamalla hyviä käytäntöjä alueellisten ja paikallisten viranomaisten ja muiden alueellisesti merkittävien toimijoiden välillä. Ohjelma käsittää koko Euroopan unionin alueen sekä Norjan ja Sveitsin.

INTERREG EUROPE on yksi välineistä, joilla toteutetaan EU:n yhteenkuuluvuuspolitiikkaa. Tällä politiikalla EU pyrkii tasapainoiseen kehitykseen koko unionin alueella vahvistamalla sen taloudellista, sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta kasvun stimuloimiseksi EU:n alueilla ja jäsenvaltioissa.

Politiikan pyrkimyksenä on vähentää eroavaisuuksia EU:n alueiden välillä mitä tulee niiden taloudelliseen ja sosiaaliseen kehitykseen ja ympäristökestävyyteen ottaen huomioon niiden

alueelliset erityispiirteet ja mahdollisuudet. Rahoituskaudella 2014–2020 yhteenkuuluvuus-politiikassa keskitytään tukemaan Eurooppa 2020 -strategian tavoitteita.

Karelia CBC -ohjelma ja Kolarctic CBC -ohjelma

Läheinen yhteistyö Karelia CBC ja Kolarctic CBC -ohjelmien kanssa on välttämätöntä ohjelman valmistelun yhteydessä sekä sen toteutuksen aikana. Kolarctic CBC, Karelia CBC ja Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmien hallintoviranomaiset sijaitsevat kaikki Suomen maakuntaliitoissa. Tämän pitäisi mahdollistaa hallintomenettelyjen harmonisointi siten, että kaikki kolme ohjelmaa kehittää ja käyttää samoja hallinto- ja valvontajärjestelmiä.

Karelia CBC -ohjelma-alue käsittää Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Oulun alueet Suomessa ja Karjalan tasavallan Venäjällä. Liittyviä alueita ovat Lappi, Pohjois-Savo, Etelä-Savo ja Etelä-Karjala Suomessa ja Murmansk, Arkangeli ja Leningrad Venäjällä. Moskovan kaupunki, Helsingin kaupunki ja Pietarin kaupunki sisältyvät ohjelmaan tärkeinä taloudellisina keskuksina. Ohjelman valitut teemat ovat: TO1 Liike-elämän ja PK -yritysten kehittäminen, TO3 Paikallisen kulttuurin edistäminen ja historiallisen perinnön säilyttäminen, TO6 Ympäristön suojelu ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja TO10 Rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen.

Kolarctic CBC -ohjelman alueeseen kuuluu Suomen Lappi, Norrbotten Ruotsissa, Finnmark, Tromssa ja Nordland Norjassa ja Murmanskin ja Arkangelin alueet ja Nenetsien autonominen piirikunta Venäjällä. Kolarctic CBC -ohjelman liitännäisalueita ovat Pohjois-Pohjanmaa Suomessa, Västerbotten Ruotsissa ja Karjalan ja Komin tasavallat Venäjällä. Pietarin kaupunki Venäjällä kuuluu ohjelmaan tärkeänä taloudellisena keskuksena. Ohjelman valitut teemat ovat: TO1 Liike-elämän ja PK -yritysten kehittäminen, TO6 Ympäristön suojelu ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen, TO7 Alueiden saavutettavuuden parantaminen, kestävien ja ilmastoystävällisten liikenne- ja viestintäjärjestelmien ja verkkojen kehittäminen ja TO10 Rajojen hallinnan ja rajaturvallisuuden edistäminen.

Alueelliset strategiat

Suomen aluestrategiaohjelmat

Kunkin osallistuvan suomalaisen alueen aluekehitysohjelma määrittelee aluekehityksen tavoitteet, tärkeimmät hankkeet ja toimenpiteet sekä rahoitussuunnitelman ohjelmalle tuleviksi vuosiksi. Ne perustuvat alueen kehitystarpeisiin ja potentiaaliin. Alueellisten strategiaohjelmien valmistelussa alueet ovat ottaneet huomioon hallituksen asettamat kansalliset aluekehitystavoitteet ja eri hallintosektoreiden hyväksymät aluekehitysstrategiat. Aluestrategiaohjelma on suunniteltu toimimaan sateenvarjo-ohjelmana, joka koordinoi alueellista kehitystyötä.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman rahoittamien toimien tulee olla yhteneväisiä olemassa olevien alueellisten ja paikallisten kehityssuunnitelmien kanssa, ja asiaan liittyvien CBC-avustusten tulee täydentää osallisten alueellisten ja paikallisten julkisten viranomaisten myöntämiä varoja.

Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson alueet käyttävät sijaintiaan ja Venäjän kasvupotentiaalia yritysten kehittämiseen, työvoimansa esille tuomiseen ja Venäjään liittyvän tietämyksensä laajentamiseen sekä kansainväliseen koulutustoimintaan.

Kaakkois-Suomen, eli Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson, visiona on profiloitua ensiluokkaisiksi julkisille ja yksityisille organisaatioille tarjottavien Venäjään liittyvien palveluiden asiantuntijoiksi.

Etelä-Savossa keskitytään Venäjän tuntemukseen, kansainväliseen koulutukseen sekä alueen statuksen vahvistamiseen Venäjän ja EU:n innovaatiotoiminnan keskuksena. Yliopistot ja muut oppilaitokset muodostavat kansallisesti merkittävän Venäjään liittyvän asiantuntemuksen klusterin, ja ne edistävät alueen kilpailukykyä ja kasvua.

Venäjän ohjelma-alueiden aluestrategiat

Molemman osallistuvan Venäjän alueen aluekehitysohjelma määrittelee aluekehityksen tavoitteet, tärkeimmät hankkeet ja toimenpiteet sekä rahoitussuunnitelman ohjelmalle tuleviksi vuosiksi. Ne perustuvat alueen kehitystarpeisiin ja potentiaaliin. Alueellisten strategiaohjelmien valmistelussa alueet ovat ottaneet huomioon hallituksen asettamat kansalliset aluekehitystavoitteet ja eri hallintosektoreiden hyväksymät aluekehitysstrategiat. Aluestrategiaohjelma on suunniteltu toimimaan sateenvarjo-ohjelmana, joka koordinoi alueellista kehitystyötä.

Aluestrategioissa painotetaan seuraavia asioita:

- Tasapainoinen ja innovatiivinen alueellinen kehitys, taloudellisesta lamasta kärsivien alueiden aktivointi, talouden monipuolistaminen, teollisuuden modernisointi.
- Pienten ja keskisuurten yritysten sekä alueellisille ja paikallisille markkinoille suuntautuvien yritysten kehittäminen, turismin kehittäminen.
- Kuljetus- ja logistiikkajärjestelmien kehittäminen.
- Maatalouden ja ruoanjalostusteollisuuden kehittäminen.
- Ympäristönsuojelu.
- Kulttuurin, koulutuksen, sosiaalialan ja terveydenhuollon, nuorisopolitiikan ja urheilun kehittäminen.

Venäjän luoteisen federaatiopiirin ulkomaankaupan suhteita EU:n kanssa sekä muiden maailman alueiden kanssa kehitetään Venäjän vienti- ja tuontisektoreiden ylläpitämiseksi sekä yhteisyritysten,

erityistalousalueiden ja venäläisiä ja länsimaisia teknologisia innovaatioita hyödyntävien tuotantotilojen perustamiseksi.

3.7 Aiemmista ohjelmista opitut asiat

Synergian ja yhtenäisyyden edistämiseksi muiden rajat ylittävien toimintojen sekä muista EU:n toimintalinjoista rahoitettujen hankkeiden ja ohjelmien kanssa sekä toiston välttämiseksi tietoa lähiaikoina rahoitetusta toiminnasta voidaan vaihtaa tarpeen mukaan.

Parhaat mahdolliset tulokset hankkeista ja ohjelmista voidaan saavuttaa, kun ne on suunniteltu yhdessä tuottamaan hyötyä molemmin puolin rajaa, ja niiden tulokset ovat saavutettavissa ja kestäviä vain yhteisen toiminnan avulla.

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR) on rahoittanut rajat ylittävää yhteistyötä ohjelman raja-alueilla (ydinalueella) vuodesta 1996 Kaakkois-Suomen INTERREG II A ohjelmasta 1996–1999. Ohjelman tärkeimpiä tavoitteita oli parantaa rajanylityspaikkoja ja edellytyksiä myöhemmille suurhankkeille, lisätä taloudellista ja kaupallista kannattavuutta ja edistää työpaikkojen luomista ja ohjelma-alueen palveluiden ja yritysten toiminnan kilpailukykyä.

Venäjän osallistumista rajat ylittävään yhteistyöhön, erityisesti Pietarin kaupungin ja Leningradin alueen, on rahoitettu Tacis-ohjelmasta vuodesta 1996 lähtien. Vuosina 1996–2003 rahoitettiin Venäjällä Tacis CBC pienhankerahastosta yhteensä 134 hanketta, joista Pietarin osuus oli 34 ja Leningradin alueen 27 hanketta.

Vuosina 2000–2004 Kaakkois-Suomi – Venäjä INTERREG III A -ohjelma keskittyi kehittämään rajanylityspaikkoja ja liikenneyhteyksiä, ylläpitämään ja parantamaan ympäristön tilaa, tukemaan osaamista ja yhteistyön ja hyvinvoinnin edellytyksiä sekä lisäämään PK -yritysten määrää ja parantamaan niiden toimintaedellytyksiä.

Vuosina 2004–2006 otettiin käyttöön uusi lähestymistapa naapuruusohjelmien muodossa. Aiemmasta INTERREG-ohjelmasta tuli Kaakkois-Suomi – Venäjä naapuruusohjelma 2004–2006. Pääasiallisena muutoksena oli se, että EU:n rahoitusta tarjottiin myös venäläisille kumppaneille Tacis CBC -ohjelman kautta.

Yhteishankkeille oli yksi haku- ja hankevalintamenettely, mutta EU:n rahoituksesta tehtiin virallisesti kaksi rahoituspäätöstä: yksi suomalaisen hallintoviranomaisen INTERREG-rahoitusta koskeva päätös ja toinen Venäjän EU-edustuston Tacis CBC -rahoitusta koskeva päätös. Ohjelman sisältö päivitettiin keväällä 2004 yhdessä Venäjän viranomaisten ja komission edustajien kanssa, jotta se vastaisi

paremmin yleisiä prioriteetteja. Aluehallitus ja Venäjän taloudellisen kehityksen ja kaupan ministeriö olivat aktiivisesti mukana ohjelman valmistelussa.

Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC 2007–2013 -ohjelma mahdollisti yhteishankkeiden rahoituksen samasta rahoituslähteestä rajan molemmin puolin, mukaan lukien EU:n vastinrahoitus (rahoitus yhteisesti EAKR:sta ja Euroopan naapuruus- ja kumppanuusinstrumentista (ENPI), Venäjän yhteisrahoitus ja Suomen yhteisrahoitus, ja siten, että hallintomenettelyjä ja sopimuksia tarvittiin vain yksi. Ohjelman hallinnointi perustui osallistujamaiden tasa-arvoon ja kumppanuuteen. Tavallisten hankkeiden lisäksi huomattava summa myönnettiin suurille suoraan rajanylitykseen liittyville investointihankkeille.

Joukko viime vuosien CBC-yhteistyöstä opittuja asioita on otettu huomioon Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman valmistelussa vuosille 2014–2020. Ohjelman pohjalta voidaan rakentaa onnistunutta ja molempien etuun pohjautuvaa yhteistyötä hyödyntämällä aiempaa kokemusta, parhaita käytäntöjä ja saavutuksia. Kumppanit ovat tottuneet työskentelemään yhdessä esimerkiksi projektinjohtamiseen, valintaan ja päätöksentekoon liittyvissä tehtävissä. Lisäksi on luotu hankearviointijärjestelmä, jossa on mukana suuri joukko asiantuntijoita molemmilta puolin rajaa. Suuri joukko kumppaneita sekä Suomen että Venäjän puolelta on tutustunut paremmin uuteen ohjelman hallintotapaan sekä työskentelyyn hankkeiden toteutustasolla.

Sekä Kaakkois-Suomi – Venäjä -naapuruusohjelma 2004–2006 että ENPI CBC 2007–2013 ovat osaltaan vaikuttaneet osallistuvien alueiden kehitykseen ja yhteistyön syventymiseen. Monissa keskusteluissa ja hankkeissa, joissa on ollut mukana sidosryhmiä kummaltakin puolen rajaa, on painotettu sitä, että ohjelma-alueen yhteistyötä voidaan edelleen tehostaa ja optimoida systemaattisen rajat ylittävän yhteistyön avulla. Kun rajat ylittävää yhteistyötä on harjoitettu jo usean vuoden ajan, myös kansallisen tason mukanaolo ja tuki on lisääntynyt.

3.8 Tietoa neuvotteluista ja toimista osallistujamaiden ja -alueiden saamiseksi mukaan valmisteluun

Kaakkois-Suomen, Pietarin ja Leningradin alueen välisen rajat ylittävän yhteistyön strategian kehittämisen yhteydessä sovittiin yhteisistä teemoista ja toimintalinjoista yhteisten työryhmien toimesta, joiden jäsenenä oli asiantuntijoita eri alueellisista ja kunnallisista organisaatioista ja hallintoelimistä sekä instituutioista ja kansalaisjärjestöistä molemmilta puolilta rajaa. Nämä työryhmät keräsivät tietoa ja tarpeita omalta alueeltaan ja työskentelivät koko prosessin ajan. Lisäksi järjestettiin viisi suurta tapahtumaa alueellisille sidosryhmille seuraavasti:

Lappeenranta FI	04.03.2014
Mikkeli FI	11.03.2014
Kouvola FI	13.03.2014
Pietari RU	24.03.2014
	(2 tapahtumaa, toinen Pietaria ja toinen Leningradin aluetta koskeva)

Näiden tapahtumien ja sidosryhmille tehdyn verkkokyselyn pohjalta laadittiin seuraava luettelo kiinnostuksen kohteista.

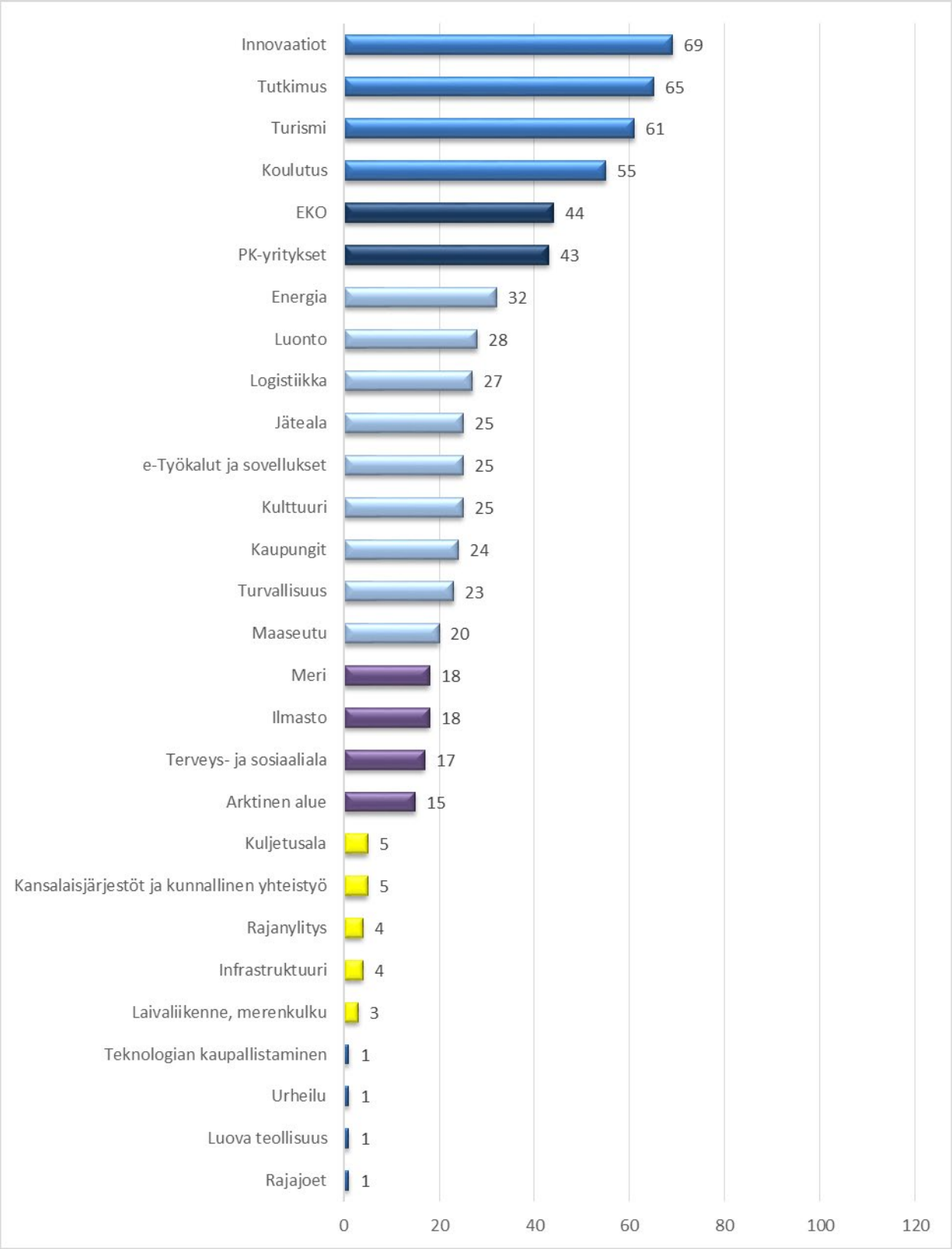

Alueellisen luonteensa johdosta, mikä tarkoittaa ohjelma-alueen alueellisten toimijoiden mukanaoloa, Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelma täydentää vastaavien kansallisten, alueellisten ja alueiden välisten kehitysohjelmien, -strategioiden ja -toimintalinjojen toimintoja. Ohjelman ja näiden strategioiden ja ohjelmien välinen yhtenäisyys on varmistettu ohjelmointivaiheessa, ja siitä huolehditaan koko ohjelman toteutuksen ajan.

Ohjelma limittyy maantieteellisesti osittain toisten CBC-ohjelmien kanssa, esimerkiksi Itämeren alueen INTERREG -ohjelman. Myös Karelia CBC, Kolarctic CBC, Viro/Venäjä CBC ja Latvia/Venäjä CBC -ohjelmat limittyvät maantieteellisesti sekä ”strategisesti” osittain Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman kanssa. Jokainen niistä on kuitenkin laadittu ja toteutetaan omassa, alueellisessa kontekstissaan. Varmistamalla huolellinen koordinointi ja ohjelmien hallintoelimien välinen tiedonvaihto voidaan mahdolliset päällekkäisyydet välttää ja niiden sijaan saavuttaa ohjelmien välillä synergia ja toisiaan täydentäviä hyötyjä.

4. RAKENTEET JA TOIMIVALTAISTEN VIRANOMAISTEN JA HALLINTOELINTEN NIMITTÄMINEN

4.1 Yhteinen seurantakomitea (JMC)

Yhteinen seurantakomitea (JMC) valvoo ja seuraa ohjelman toteuttamista ja edistymistä ja voi antaa hallintoviranomaiselle ohjelman toteuttamista ja arviointia koskevia suosituksia.

Yhteinen seurantakomitea perustetaan sen jälkeen, kun Suomen ja Venäjän federaation hallitukset ovat hyväksyneet ohjelman ja kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan komissio ja Venäjän federaation hallitus ovat hyväksyneet ohjelma-asiakirjan.

Yhteinen seurantakomitea koostuu kahdesta (2) keskushallinnon edustajasta ja enintään neljästä (4) aluetason edustajasta Suomen ydinalueelta ja kahdesta (2) keskushallinnon edustajasta ja enintään neljästä (4) aluetason edustajasta Venäjän ydinalueelta. Euroopan komissio osallistuu yhteisen seurantakomitean työhön tarkkailijana. Yhteinen seurantakomitea voi nimittää muita tarkkailijoita tarpeen mukaan. Yhteinen seurantakomitea laatii ja hyväksyy menettelysääntönsä yksimielisellä päätöksellä. Hallintoviranomainen kutsuu kokoon ensimmäisen yhteisen seurantakomitean kokouksen. Komitea kokoontuu vähintään kerran vuodessa. Se voi tehdä päätöksiä myös kirjallisella menettelyllä.

Yhteisen seurantakomitean päätehtävät:

(a) hyväksyy hallintoviranomaisen työohjelman ja rahoitussuunnitelman, mukaan lukien teknisen tuen käyttösuunnitelma;
(b) valvoo sitä, miten hallintoviranomainen toteuttaa työohjelmaa ja rahoitussuunnitelmaa;
(c) hyväksyy kriteerit, joiden mukaan ohjelmasta rahoitettavat hankkeet valitaan;
(d) vastaa ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden arviointi- ja valintamenettelystä;
(e) hyväksyy ehdotukset ohjelmaan tehtävistä muutoksista;
(f) tutkii kaikki hallintoviranomaisen raportit ja ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin;
(g) tutkii kiistanalaiset tapaukset, jotka hallintoviranomainen tuo sen tietoon;
(h) tutkii ja hyväksyy vuosikertomuksen;
(i) tutkii ja hyväksyy vuotuisen seuranta- ja arviointisuunnitelman;
(j) tutkii ja hyväksyy vuotuiset tiedotus- ja viestintäsuunnitelmat;
(k) antaa lopullisen hyväksynnän rahoitettaville hankkeille.

Yhteinen seurantakomitea noudattaa työssään läpinäkyvyyden, luottamuksellisuuden, tasa-arvoisen kohtelun, puolueettomuuden, syrjimättömyyden, objektiivisuuden ja rehellisen kilpailun periaatteita sekä ohjelman sääntöjä.

Yhteinen seurantakomitea nimittää yhteisen valintakomitean, jonka toiminnasta se vastaa. (katso luku 4.2. Yhteinen valintakomitea).

Yhteisen seurantakomitean jäsenten matka- ja majoituskulut voidaan kattaa ohjelman teknisen tuen budjetista. Myös kutsuttujen asiantuntijoiden kulut voidaan tarvittaessa kattaa. Menettelytavat määritellään yhteisen seurantakomitean työjärjestyksessä.

4.2 Yhteinen valintakomitea (JSC)

Yhteinen valintakomitea (JSC) koostuu enintään neljästä (4) aluetason edustajasta kunkin osallistujamaan ydinalueilta ja yhdestä kunkin kansallisen viranomaisen edustajasta. Edustajat nimetään toiminnalliselta (organisaation) pohjalta, ei henkilökohtaiselta pohjalta. Yhteinen seurantakomitea voi nimittää tarkkailijoita yhteiseen valintakomiteaan tarpeen mukaan. Hankkeiden valinta annetaan yhteisen valintakomitean tehtäväksi. Se antaa yhteiselle seurantakomitealle suosituksia. Yhteinen seurantakomitea hyväksyy valintakriteerit, arviointimenettelyt ja valintamenettelyt sekä valinnan tuloksen.

Yhteinen seurantakomitea laatii ja hyväksyy yhteisen valintakomitean työjärjestyksen yksimielisellä päätöksellä. Hallintoviranomainen kutsuu kokoon yhteisen valintakomitean kokoukset. Valintakomitea kokoontuu rahoitushakujen vuosisuunnitelman mukaisesti. Valintakomitea voi tehdä päätöksiä myös kirjallisella menettelyllä. Komitea tekee päätökset yksimielisesti ja ilman äänestystä.

Yhteisen valintakomitean jäsenten matka- ja majoituskulut voidaan kattaa ohjelman teknisen tuen budjetista. Myös kutsuttujen asiantuntijoiden kulut voidaan tarvittaessa kattaa. Matka- ja majoituskulujen maksamiseen liittyvät menettelyt määritellään yhteisen valintakomitean työjärjestyksessä.

4.3 Hallintoviranomainen (MA)

Hallintoviranomaisen organisaatio

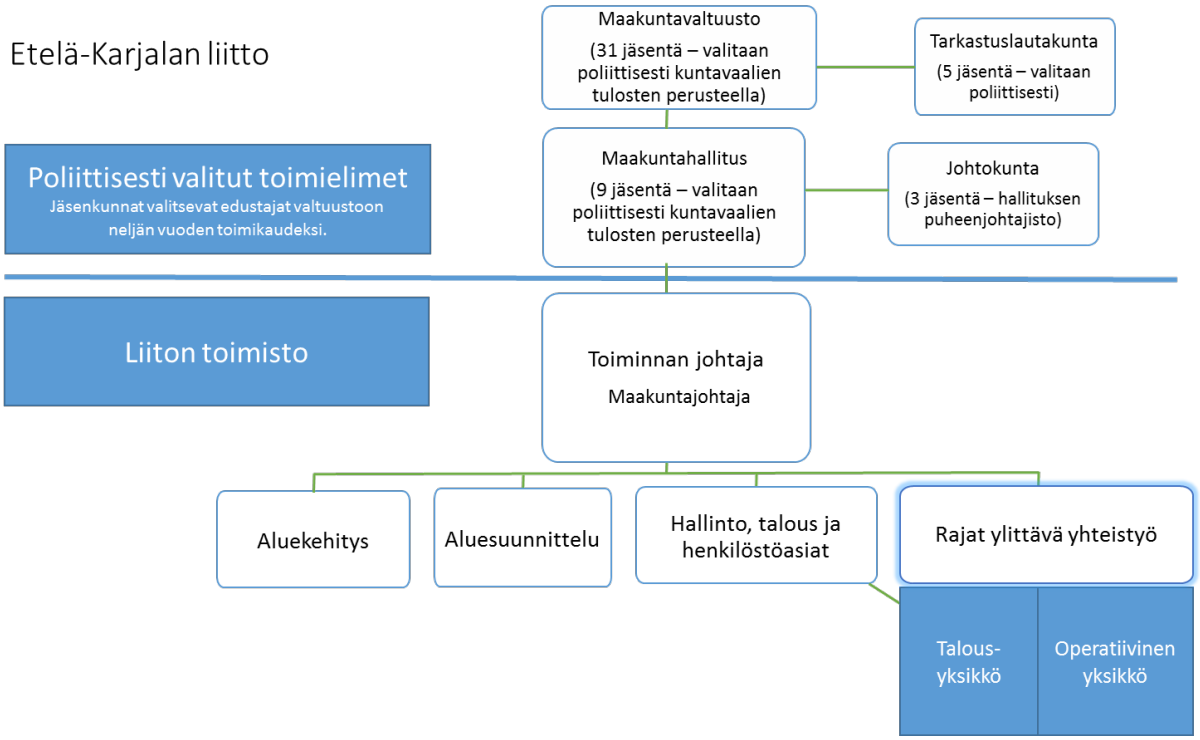

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman osallistujamaat ovat yhdessä päättäneet, että Etelä-Karjalan liitto toimii ohjelman hallintoviranomaisena ja varmistaa siten Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC -ohjelman hallinnointiin ohjelmakaudella 2007–2013 kehitettyjen käytäntöjen jatkumisen. Uuden ohjelman toimielimenä sen täsmällinen toimivalta määritellään yhteisen seurantakomitean nimittämisen jälkeen.

Etelä-Karjalan liitto on lakisääteinen kuntayhtymä. Sen tehtävinä on alueiden kehittäminen ja maakuntakaavoitus, ja se ajaa alueen ja sen kuntien etuja. Etelä-Karjalan liitto on toiminut yhteisenä hallintoviranomaisena ensin INTERREG II A -ohjelmassa vuosina 1996–1999, sitten INTERREG III A -ohjelmassa / -naapuruusohjelmassa 2000–2006 ja sen jälkeen Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC -ohjelmassa 2007–2013.

Etelä-Karjalan liiton lopullinen nimittäminen hallintoviranomaiseksi tapahtuu Suomen työ- ja elinkeinoministeriön toimesta sen jälkeen, kun komissio ja osallistujamaat ovat hyväksyneet ohjelman. Nimittämisen arvioidaan tapahtuvan vuoden 2016 ensimmäisellä puolivuotiskaudella. Nimittäminen perustuu ohjelman tarkastusviranomaisena (Audit Authority, AA) toimivan Suomen valtiovarainministeriön controller-yksikön raporttiin ja lausuntoon. AA:n raportissa ja lausunnossa

arvioidaan hallinto- ja valvontajärjestelmien (MCS) yhteensopivuus ENI CBC:n toteutussäännöissä annettujen kriteerien kanssa. AA hoitaa työnsä kansainvälisesti hyväksyttyjen auditointistandardien mukaisesti.

Hallintoviranomainen vastaa ohjelman hallinnosta ja toteutuksesta hyvän taloushallinnon periaatteen mukaisesti sekä siitä, että yhteisen seurantakomitean päätökset ovat voimassaolevien määräysten ja sääntöjen mukaisia, ja että ne toteutetaan. Tätä tarkoitusta varten se toteuttaa tarvittavat hallinto-, valvonta- ja tilintarkastusjärjestelmät ja -mallit.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman hallintoviranomaisen ominaisuudessa Etelä-Karjalan liitto tuottaa yksityiskohtaisen kuvauksen hallintoviranomaisen ja ohjelman menettelytavoista ja organisaatiosta. Menettelytavat sisältyvät hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaukseen.

Hallintoviranomainen vastaa seuraavista ohjelman hallintoon liittyvistä tehtävistä:

- tukee yhteisen seurantakomitean työtä;
- on yhteydessä kansallisiin viranomaisiin ja antaa pyynnöstä tarvittavat tiedot hankkeista ja ohjelmasta;
- laatii ja luovuttaa vuosiraportit ja loppuraportin Euroopan komissiolle ja osallistujamaiden hallituksille;
- jakaa tarkastusviranomaiselle ja tuensaajille sekä osallistujamaiden tarkastuselimille niiden tehtävien tai hankkeen toteuttamisen kannalta tärkeää tietoa;
- perustaa ja ylläpitää tietokonejärjestelmän kunkin hankkeen tietojen tallentamiseen valvontaa, arviointia, taloushallintoa, seurantaa ja tarkastusta varten, mukaan lukien tietoja hankkeiden yksittäisistä osallistujista;
- suorittaa tarvittaessa ympäristövaikutusten arviointeja ohjelmatasolla;
- toteuttaa tiedotus- ja viestintäsuunnitelmat ja seuranta- ja arviointisuunnitelmat.

Hallintoviranomainen vastaa seuraavista hankkeiden valintaan ja hallintoon liittyvistä tehtävistä:

- laatii ja käynnistää hyväksytyt valintamenettelyt;
- hoitaa hankkeiden valintamenettelyt;
- toimittaa päätuensaajalle asiakirjan, jossa ilmoitetaan kunkin hankkeen tuensaannin ehdot, mukaan lukien rahoitussuunnitelma ja toteutuksen määräaika;
- allekirjoittaa sopimukset päätuensaajien kanssa;
- hoitaa sopimuksiin / hankkeisiin liittyvät asiat ja ongelmatapauksissa ottaa yhteyttä kaikkiin hankekumppaneihin ongelmien ratkaisemiseksi;
- hankkeen venäläisen tuensaajan tai kumppanin pyynnöstä vahvistaa sen, että nimetty organisaatio osallistuu ohjelmasta rahoitettavaan hankkeeseen tarkoituksena auttaa venäläistä kumppania hakemaan vero- ja tullivapautusta.

Hallintoviranomainen vastaa seuraavista tekniseen tukeen liittyvistä tehtävistä:

- hoitaa rahoitussopimusten valmistelua;
- allekirjoittaa sopimukset toimittajien kanssa;
- hallinnoi rahoitussopimuksia.

Hallintoviranomainen vastaa seuraavista rahatoimeen ja taloushallintoon liittyvistä tehtävistä:

- tarkistaa että palvelut, toimitukset tai työt on suoritettu, toimitettu ja/tai asennettu ja että tuensaajat ovat maksaneet ilmoittamansa kustannukset, ja että on toimittu sovellettavan lain, ohjelman sääntöjen ja hanketuen ehtojen mukaan;
- varmistaa että hankkeen toteutuksessa mukana olevilla tuensaajilla on käytössä joko erillinen kirjanpitojärjestelmä tai sopiva kirjanpitokoodi kaikille hankkeeseen liittyville tapahtumille;
- huolehtii tehokkaista ja asianmukaisista toimista petosten torjumiseksi ottaen huomioon todetut riskit;
- ottaa käyttöön menettelytavat, joiden avulla varmistetaan, että kaikki kustannuksia ja tilintarkastuksia koskevat asiakirjat talletetaan jäljitysketjun varmistamiseksi;
- laatii hallinnon vakuutuksen ja vuosiyhteenvedon;
- laatii ja toimittaa maksupyynnöt komissiolle;
- laatii tilinpäätöksen;
- ottaa huomioon kaikki tarkastusviranomaisen suorittamien tai sen vastuulla olevien tarkastusten tulokset laatiessaan ja toimittaessaan maksupyyntöjä;
- pitää elektronista kirjanpitoa komissiolle ilmoitetuista kustannuksista ja tuensaajille suoritetuista maksuista;
- pitää kirjaa perittävistä summista ja vähennettävistä summista johtuen tuen tai sen osan peruuttamisesta.

Tarkistukset käsittävät seuraavia menettelyjä:

- tuensaajien maksupyyntöjen hallinnollinen tarkistus;
- hankkeiden tarkistus paikan päällä.

Paikan päällä tapahtuvien varmennusten määrä ja kattavuus on suhteessa hankkeen saamaan tukeen ja tarkistuksissa ja tarkastusviranomaisen suorittamissa tarkastuksissa todettuun hallinnon ja valvontajärjestelmien riskitasoon kokonaisuudessaan. Hankkeiden paikan päällä tapahtuvia varmennuksia voidaan suorittaa näytteenomaisesti.

Hallintoviranomaisen henkilökunta nimitetään Etelä-Karjalan liiton sääntöjen ja menettelytapojen mukaisesti ja milloin on kyse alihankinnasta, yhteisen seurantakomitean päätösten mukaan. Venäläisten tai venäjää puhuvien henkilöiden osallistuminen hallintoviranomaisen työhön on suositeltavaa. Kaikilla Etelä-Karjalan liiton palkkaamilla henkilöillä on samat edut kansallisuudesta riippumatta.

4.4 Osallistujamaiden kansalliset viranomaiset (National Authorities, NA)

Molemmat maat ovat nimittäneet kansallisen viranomaisen tukemaan hallintoviranomaista ohjelman hallinnoinnissa hyvän taloushallintotavan mukaisesti.

Kansalliset viranomaiset vastaavat hallinto- ja valvontajärjestelmien perustamisesta ja tehokkaasta toiminnasta. Kansalliset viranomaiset myös avustavat hallintoviranomaista perintäprosessissa ja tukevat sitä sääntöjen vastaisen toiminnan estämisessä, havaitsemisessa ja korjaamisessa ilmoittamalla sääntöjen vastaisesta toiminnasta viipymättä hallintoviranomaiselle ja komissiolle ja tiedottamalla niille säännöllisesti asiaan liittyvien hallinnollisten ja oikeudenkäyntimenettelyjen edistymisestä.

Kansalliset viranomaiset vastaavat ohjelman toteutukseen kansallisella tasolla osallistuvien instituutioiden yleisestä koordinoinnista, muun muassa valvonnan yhteyspisteenä (CCP, Control Contact Point) ja tilintarkastajaryhmän jäseninä toimivat instituutiot.

Kansalliset viranomaiset myös edustavat maata yhteisessä seurantakomiteassa.

Venäjän federaation kansallinen viranomainen toimii ylimpänä vastaavana toimielimenä, joka vastaa niiden ehtojen toteuttamisesta, jotka sisältyvät Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC – rahoitus-sopimukseen, jonka Venäjän federaatio, Euroopan unioni ja Suomi allekirjoittavat.

Osallistujamaat ovat nimittäneet seuraavat organisaatiot toimimaan kansallisena viranomaisena Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmassa:

Venäjä: Venäjän federaation taloudellisen kehityksen ministeriö, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisosasto, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisyksikkö

Suomi: Työ- ja elinkeinoministeriö, aluekehitysosasto, rakennemuutoksen ja kansainvälisen yhteistyön ryhmä

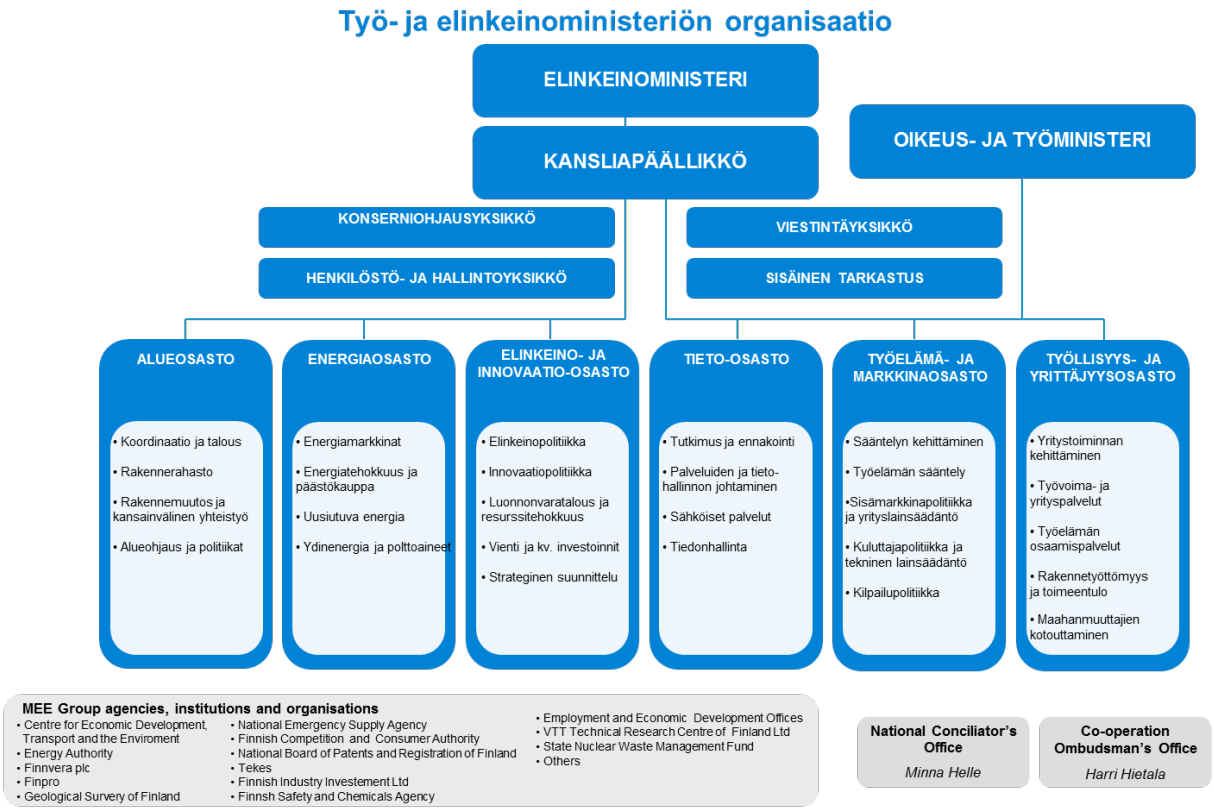

Suomi: Työ- ja elinkeinoministeriö

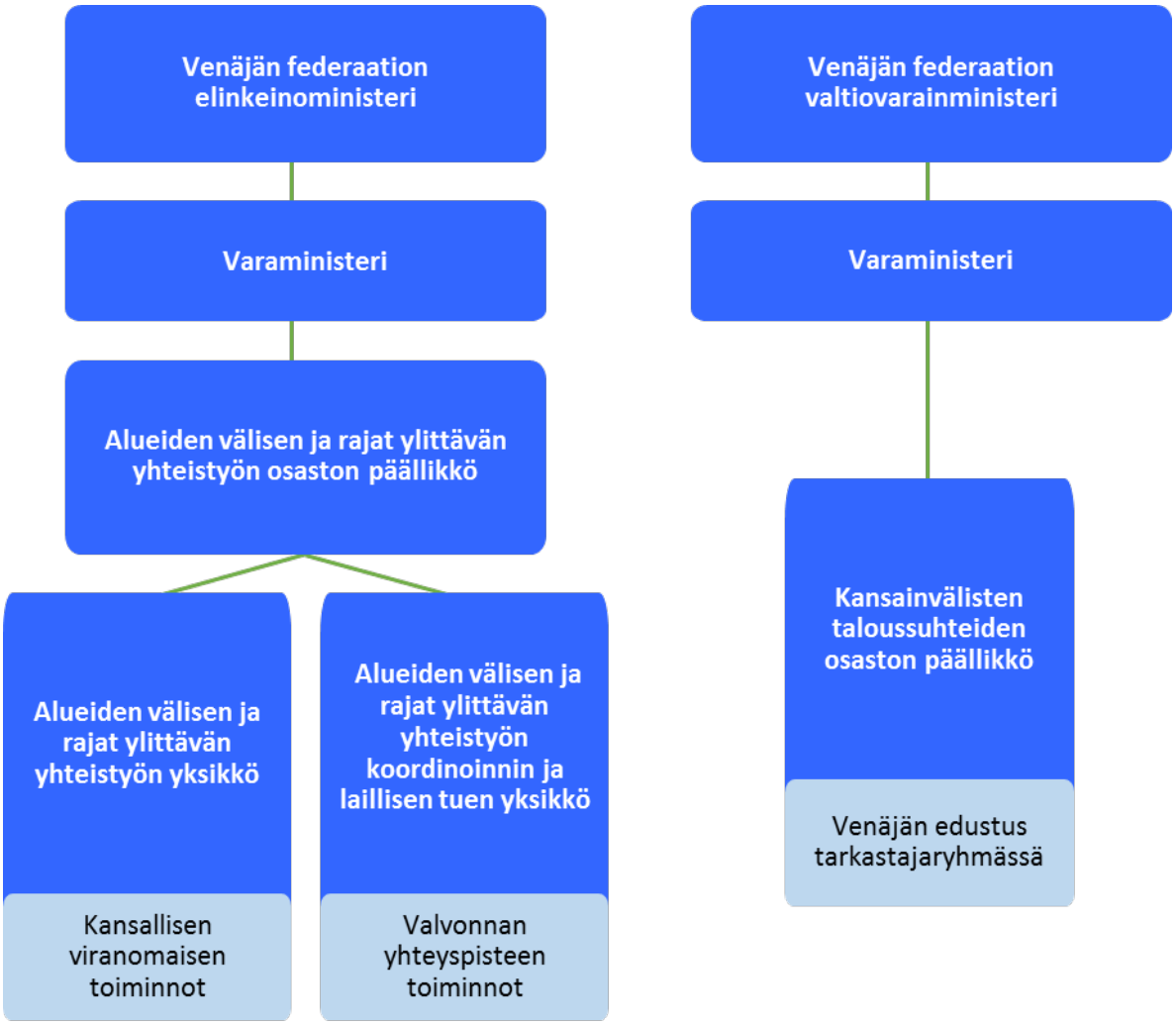

Venäjän federaatio: Taloudellisen kehityksen ministeriö ja valtiovarainministeriö

4.5 Sivutoimisto (Branch Office, BO)

Osallistujamaat ovat yhdessä päättäneet perustaa sivutoimiston Pietariin. Yhteinen seuranta-komitea vastaa sivutoimiston perustamisesta. Yhteisen seurantakomitean jäsenet antavat sivutoimiston organisaatiota ja päällikköä koskevia suosituksia. Hallintoviranomainen allekirjoittaa sopimuksen sivutoimiston kanssa ja huolehtii henkilökunnan palkkaamisesta yhteisen seurantakomitean venäläisten jäsenten suositukset huomioon ottaen. Kaikkien isäntäorganisaation kanssa tehtyjen sopimusten ja vaatimusmäärittelyjen on oltava Venäjän lainsäädännön mukaisia ja Venäjän kansallisen viranomaisen hyväksymiä. Palkkatasossa otetaan huomioon työn edellyttämä pätevyys ja asiantuntemus.

Sivutoimisto toimii yhteistyössä hallintoviranomaisen kanssa ja sen ohjauksessa.

Sivutoimiston tehtävät:

a. avustaa ohjelman hallintoviranomaista ohjelman hallinnoinnissa Venäjän puolella
b. avustaa hallintoviranomaista hankevalinnassa ja käynnissä olevien hankkeiden seurannassa ja valvonnassa
c. hoitaa viestintää ja tiedostusta ohjelman viestintästrategian ja -vuosisuunnitelman mukaisesti
d. lähettää Venäjän viranomaisille raportteja ohjelman toteutuksesta neljännesvuosittain ja pyynnöstä
e. antaa tietoa hankekumppaneille ja neuvoo potentiaalisia hakijoita
f. avustaa kansallisia ja alueellisia viranomaisia ohjelmaan liittyvässä työssä
g. avustaa hallintoviranomaista yhteydenpidossa venäläisten tuensaajien kanssa
h. järjestää tapahtumia Venäjän puoleisella ohjelma-alueella; tapahtumat ja venäläisten viranomaisten osallistuminen ohjelman tapahtumiin jne. katetaan teknisen tuen budjetista
i. osallistuu hankkeiden arviointiprosessiin.

Edellä mainittujen tavanomaisten toimintojen juokseviin kustannuksiin liittyviä hankintasääntöjä, joita sivutoimisto soveltaa, kuvataan rahoitussopimuksessa.

4.6 Tarkastusviranomainen (AA) ja tarkastusryhmän jäsenet

Osallistujamaat ovat nimittäneet Suomen valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon toimimaan Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman tarkastusviranomaisena.

Tarkastusviranomainen laatii tarkastusstrategian ja toimittaa sen Euroopan komissiolle ja Venäjän federaation hallitukselle yhdeksän (9) kuukauden sisällä rahoitussopimuksen allekirjoittamisesta. Tarkastusviranomainen varmistaa, että tarkastuksia suoritetaan hallinto- ja valvontajärjestelmille, asianmukaiselle otannalle projekteja ja ohjelman vuositilinpäätökselle. Tarkastusviranomainen huolehtii siitä, että tarkastustyö tehdään kansainvälisesti hyväksyttyjen tarkastussääntöjen mukaisesti.

Tarkastusviranomaista avustaa tarkastajaryhmä, johon kuuluu edustaja molemmista ohjelmaan osallistuvista maista. Tarkastajaryhmä asetetaan kolmen kuukauden sisällä hallintoviranomaisen nimittämisestä. Se laatii oman työjärjestyksen ja sen puheenjohtajana toimii ohjelmaan nimetty tarkastusviranomainen.

Venäjän federaation valtiovarainministeriö edustaa Venäjää ohjelman tarkastajaryhmässä, ja työ- ja elinkeinoministeriö nimittää suomalaisen jäsenen.

Venäjän federaation valtiovarainministeriö ja muut osallistujamaiden tarkastuselimet voivat suorittaa asiakirjatarkastuksia ja paikan päällä tehtäviä tarkastuksia koskien ohjelman rahoituksen käyttöä, ja ne voivat suorittaa kokonaisvaltaisia tarkastuksia koko rahoitussopimuksen voimassaoloaikana ja seitsemän vuoden ajan viimeisen maksun päivämäärästä rahoitussopimuksessa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

4.7 Valvonnan yhteyspisteet (CCP) osallistujamaissa

Osallistujat ovat nimittäneet seuraavat organisaatiot toimimaan valvonnan yhteyspisteinä:

Suomi: Työ- ja elinkeinoministeriö, aluekehitysosasto, koordinaatio- ja talousryhmä
Venäjä: Venäjän federaation taloudellisen kehityksen ministeriö, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisosasto, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön koordinoinnin ja laillisen tuen yksikkö

Valvontajärjestelmiä kuvataan tarkemmin luvussa 5.1.

Valvonnan yhteyspisteet tukevat hallintoviranomaista valvonta- ja varmentamistehtävien toteuttamisessa. Valvonnan yhteyspisteet antavat tietoa ja selvityksiä kansallisista säännöistä, joilla on vaikutusta siihen, miten tarkastuksia tai hankkeiden lisätarkistuksia suoritetaan. Valvonnan yhteyspisteet myös auttavat hallintoviranomaista tarvittaessa järjestämään koulutusta hankkeen tarkastajille, ja ne saavat hallintoviranomaiselta tietoa kustannusten varmentamisen laadusta.

5. OHJELMAN TOTEUTUS

5.1 Lyhyt kuvaus hallinto- ja valvontajärjestelmistä

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman hallinnosta vastaavat Suomi ja Venäjä yhdessä. Hallinto- ja valvontajärjestelmien yleisinä periaatteina ovat toiminnallisuus (mukaan lukien toimintojen eriyttäminen kunkin toimielimen sisällä) ja sisäinen organisaatio (toimielinten välisten ja sisäisten toimintojen eriyttämisen periaatteen mukaisesti).

Hallinto- ja valvontajärjestelmät sisältävät menettelyjä, joilla varmistetaan ilmoitettujen kustannusten, elektronisten kirjanpitojärjestelmien, säilytyksen, seurannan ja raportoinnin oikeellisuus ja asianmukaisuus. Hallintoviranomainen varmistaa hallinto- ja valvontajärjestelmien toiminnallisuuden, mukaan lukien tarkastusjärjestelyt, ja riittävän jäljitysketjun.

Hallinto- ja valvontajärjestelmiin sisällytetään menettelyt sääntöjen vastaisen toiminnan estämiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi, mukaan lukien petokset ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintä mahdollisine korkoineen. Lisäksi hallinto- ja valvontajärjestelmiin sisältyy

teknisen tuen sopimusmenettelyt ja hankkeiden valintamenettelyt, sekä kansallisten viranomaisten rooli ja osallistujamaiden velvollisuudet.

Hallintoviranomainen varmistaa, että ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmät ovat sääntöjen mukaiset, ja että ne toimivat tehokkaasti ja taloudellisesti. Tarkastusviranomainen varmistaa, että tarkastuksia suoritetaan hallinto- ja valvontajärjestelmille, asianmukaiselle otannalle projekteja ja ohjelman vuositilinpäätökselle. Kumpikin osallistujamaa nimittää kansallisen viranomaisen, valvonnan yhteyspisteen, edustajan tarkastajaryhmään ja edustajat yhteiseen seurantakomiteaan.

Ohjelman hallintoon ja valvontaan osallistuvat toimielimet

Rakenne	Instituutio	Instituution osasto
Yhteinen seurantakomitea	vahvistetaan myöhemmin	
Yhteinen valintakomitea	vahvistetaan myöhemmin	
Hallintoviranomainen	Etelä-Karjalan liitto	
Ohjelman Pietarin sivutoimisto	vahvistetaan myöhemmin	
Kansallinen viranomainen Suomi	Työ- ja elinkeinoministeriö	Aluekehitysosasto, rakennemuutoksen ja kansainvälisen yhteistyön ryhmä
Kansallinen viranomainen Venäjä	Venäjän federaation taloudellisen kehityksen ministeriö	Alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisosasto, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisyksikkö
Tarkastusviranomainen	Valtiovarainministeriö, Suomi	Valtiovarain controller -toiminto
Tarkastajaryhmän jäsen, Suomi	Työ- ja elinkeinoministeriö, Suomi	
Tarkastajaryhmän jäsen, Venäjä	Venäjän federaation valtiovarainministeriö	Kansainvälisten talousasioiden osasto
Valvonnan yhteyspiste Suomi	Työ- ja elinkeinoministeriö	Aluekehitysosasto Koordinointi- ja talousryhmä
Valvonnan yhteyspiste Venäjä	Venäjän federaation elinkeinoministeriö	Alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön kehittämisosasto, alueiden välisen ja rajat ylittävän yhteistyön koordinoinnin ja laillisen tuen yksikkö

Hallinto- ja valvontajärjestelmä ja hankevalintaelimet

Ohjelman hallintoon ja valvontaan osallistuvien toimielinten tehtävät

Ohjelma-asiakirjan hyväksymisen jälkeen hallinto- ja valvontajärjestelmistä laaditaan täydellinen kuvaus, jossa otetaan huomioon täytäntöönpanoasetuksen vaatimukset.

Seuraavat ohjelman toimielimet vastaavat Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman hallinnosta ja valvonnasta: Yhteinen seurantakomitea, yhteinen valintakomitea, hallintoviranomainen, Suomen ja Venäjän kansalliset viranomaiset, ohjelman sivutoimisto, tarkastusviranomainen (tarkastajaryhmän avustuksella) ja valvonnan yhteyspiste kummassakin osallistujamaassa.

Yhteinen seurantakomitea huolehtii luvussa 4.1. määritellyistä tehtävistä. Yleisesti ottaen se valvoo ja seuraa ohjelman toteutusta. Yhteinen seurantakomitea on myös vastuussa ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden lopullisesta arviointi- ja valintamenettelystä. Yhteinen seurantakomitea

asettaa erillisen valintakomitean. Yhteinen seurantakomitea perustetaan sen jälkeen, kun Suomen ja Venäjän federaation hallitukset ovat hyväksyneet ohjelman ja kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun Euroopan komissio on hyväksynyt ohjelma-asiakirjan. Yhteisen seurantakomitean jäsenten tarkat velvollisuudet sekä komitean työtä ohjaavat säännöt määritellään työjärjestyksessä, jotka hyväksytään komitean ensimmäisessä kokouksessa.

Sekä Suomi että Venäjä ovat nimittäneet kansallisen viranomaisen, joka edustaa maata yhteisessä seurantakomiteassa. Kansalliset viranomaiset tukevat hallintoviranomaista ohjelman hallinnoinnissa hyvän taloushallintotavan mukaisesti. Kansalliset viranomaiset myös huolehtivat kansallisella tasolla ohjelman toteutuksessa mukana olevien instituutioiden koordinoinnista.

Hallintoviranomainen vastaa suurimmasta osasta ohjelman toteutukseen liittyvistä päivittäisistä tehtävistä. Hallintoviranomainen työskentelee yhteisen seurantakomitean hyväksymän vuotuisen työohjelman mukaan. Tehtävien eriyttäminen varmistetaan jakamalla hallintoviranomaisen henkilökunta operatiiviseen yksikköön ja rahoitusyksikköön. Henkilökunnan jäsenten työtehtävistä määrätään henkilökohtaisissa työnkuvauksissa. Hallintoviranomaisen tehtävät on kuvattu kappaleessa 4.3.

Ohjelman sivutoimisto Pietarissa avustaa hallintoviranomaista ja on siihen läheisessä yhteydessä. Ohjelman sivutoimisto työskentelee hallintoviranomaisen valvonnassa. Sivutoimiston tehtävät on kuvattu kappaleessa 4.5.

Tarkastusviranomainen varmistaa, että tarkastuksia suoritetaan hallinto- ja valvontajärjestelmille, asianmukaiselle otannalle projekteja ja ohjelman vuositilinpäätökselle. Tarkastusviranomaisen apuna toimii tarkastajaryhmä. Vastuuelimet ja niiden toiminnot on kuvattu kappaleessa 4.6.

Valvonnan yhteyspisteet tukevat hallintoviranomaista hanketason valvonta- ja varmentamis-tehtävien toteuttamisessa. Valvonnan yhteyspisteet antavat tietoa ja selvityksiä kansallisista säännöistä. Valvonnan yhteyspisteet on kuvattu luvussa 4.7.

Menettelyt ilmoitettujen kustannusten oikeellisuuden ja säännönmukaisuuden varmistamiseksi

Tuensaajan maksupyynnön tueksi ilmoittamat kustannukset tarkistetaan yleensä yksityisten tilintarkastajien toimesta. Niissä tapauksissa, että yksityisellä tilintarkastajalla ei ole laillista oikeutta tarkastaa tuensaajan tilejä, tarkistuksen voi suorittaa pätevä julkinen, tuensaajasta riippumaton viranomainen. Tilintarkastajat tai pätevä julkinen viranomainen tarkastaa ovatko tuensaajan ilmoittamat kulut ja hankkeen tulot todellisia, oikein kirjattuja ja tukisopimuksen mukaan tukikelpoisia.

Tarkastus tehdään sovitun menettelyn pohjalta, joka on ISRS 4400 -standardin (Kansainvälinen liitännäispalvelustandardi) ja IFAC:n (Kansainvälinen tilintarkastajien järjestö) eettisten sääntöjen mukainen. Julkisille viranomaisille nämä menettelyt ja standardit määritellään kansallisella tasolla ottaen huomioon kansainväliset standardit. Tilintarkastajan on täytettävä ainakin yksi seuraavista vaatimuksista:

a. jäsen kansallisessa kirjanpitäjien tai tilintarkastajien järjestössä tai instituutiossa, joka puolestaan on IFAC:n jäsen
b. jäsen kansallisessa kirjanpitäjien tai tilintarkastajien järjestössä tai instituutiossa. Jos kyseinen järjestö ei ole IFAC:n jäsen, tarkastaja sitoutuu suorittamaan työn IFAC:n standardien ja eettisten sääntöjen mukaan;
c. rekisteröitynyt lailliseksi tilintarkastajaksi julkisen valvontaelimen julkiseen rekisteriin EU:n jäsenvaltiossa direktiivin 2006/43/EY julkisen valvonnan periaatteiden mukaisesti
d. rekisteröitynyt lailliseksi tilintarkastajaksi julkisen valvontaelimen julkiseen rekisteriin CBC:n osallistujamaassa, edellyttäen että rekisteriin sovelletaan julkisen valvonnan periaatteita kyseisen maan lainsäädännön mukaisesti.

Hankkeen sidosryhmät esittävät edellä mainitut kriteerit täyttäviä tilintarkastajia.

Tilintarkastajien suorittaman varmentamisen lisäksi hallintoviranomainen voi suorittaa omia varmistuksiaan koskien ohjelman taloushallintoa sekä hankkeiden paikan päällä tehtäviä varmistuksia. Hallintoviranomaisen varmistustehtävät on kuvattu luvussa 4.3. Ohjelman sivutoimisto voi auttaa hallintoviranomaista suorittamaan paikan päällä tehtävät varmistukset Venäjällä. Kansalliset viranomaiset ja valvonnan yhteyspisteet tukevat hallintoviranomaista sen valvontatyössä.

Tarkastusviranomainen varmistaa, että tarkastukset suoritetaan asianmukaiselle otannalle hankkeista, jotta varmistetaan valvonta- ja varmentamisjärjestelmän toimivuus ja luotettavuus.

Hallinto- ja valvontajärjestelmien toiminnan tarkastus

Tarkastusviranomainen vastaa hallinto- ja valvontajärjestelmien tarkastamisesta. Tarkastusviranomainen tarkastaa hallinto- ja valvontajärjestelmät ensimmäisen kerran hallinto-viranomaisen nimityksen yhteydessä.

Hallintoviranomainen ilmoittaa vuosiraportissa, että vuosiraportin tiedot on esitetty asianmukaisesti, ja ne ovat kattavia ja oikeita; kustannukset on käytetty aiottuun tarkoitukseen ja valvontajärjestelmät takaavat tilitapahtumien laillisuuden. Vuosiraportissa on tietoa myös hallintoviranomaisen suorittamista valvontatoimista, mukaan lukien järjestelmien heikkouksien ja virheiden luonteen ja laajuuden analysointi sekä suunnitellut korjaavat toimenpiteet.

Ohjelman vuosiraporttiin sisältyy tarkastusviranomaisen mielipide ohjelman vuositilinpäätöksestä. Tarkastusviranomaisen vuositilinpäätöksestä antama mielipide varmistaa, että tilinpäätös antaa oikean ja tasapuolisen kuvan, tilitapahtumat ovat laillisia ja säännönmukaisia ja käytetyt valvontajärjestelmät toimivat asianmukaisesti. Tarkastusviranomainen toimittaa lisäksi vuosittain yhteenvedon suoritetuista tarkastuksista, mukaan lukien heikkouksien ja virheiden luonteen ja laajuuden analysointi, sekä järjestelmä- että hanketasolla.

Etelä-Karjalan liitolla (hallintoviranomainen) on sisäinen tilintarkastaja. Sisäinen tilintarkastaja varmistaa, että hallintoviranomainen soveltaa sovittuja menettelyjä.

Järjestelmät ja menettelyt riittävän jäljitysketjun varmistamiseksi

Sopimus-, raportointi- ja maksumenettelyt on laadittu riittävän jäljitysketjun varmistamiseksi. Tukisopimus perustuu hakemukseen, jolla on selkeä toimintasuunnitelma ja siihen liittyvä budjetti. Tuensaajien raportointi perustuu allekirjoitettuun tukisopimukseen ja sen mukaisesti toteutettuihin toimintoihin. Ilmoitettujen kustannusten on perustuttava hankesuunnitelmaan ja niiden on oltava korvamerkittyjä hankkeen budjetissa. Tuensaajien kirjanpito on järjestettävä hyvien taloushallinnon periaatteiden mukaisesti. Kaikkien tuensaajien raportoimien ja ilmoittamien kustannusten on oltava merkittynä tuensaajien kirjanpitoon ja niistä on oltava alkuperäiset laskut.

Sekä hallintoviranomaiset että tuensaajien on säilytettävä ohjelmaan tai hankkeeseen liittyvät asiakirjat viiden vuoden ajan ohjelman viimeisestä maksupäivästä lähtien. Erityisesti on säilytettävä raportit, tukiasiakirjat sekä tilit, kirjanpitoasiakirjat ja kaikki ohjelman ja hankkeiden rahoitukseen liittyvät asiakirjat.

Menettelyt sääntöjen vastaisen toiminnan estämiseksi, havaitsemiseksi ja korjaamiseksi, mukaan lukien petokset ja aiheettomasti maksettujen summien takaisinperintä mahdollisine korkoineen

Hallintoviranomainen vastaa ensi kädessä sääntöjenvastaisuuksien estämisestä ja tutkimisesta sekä tarvittavista korjauksista rahoitukseen ja takaisinperinnästä. Mikäli sääntöjenvastaisuus on systemaattista, hallintoviranomainen ulottaa tutkimuksensa kattamaan kaikki toiminnot, joihin asia on mahdollisesti vaikuttanut. Tärkeimmät työkalut, joilla sääntöjenvastaisuuksia estetään, ovat hankkeita koskevat säännölliset raportit – mukaan lukien tarkastuskertomukset / kuluvahvistus-raportit, lisävarmistukset ja hallintoviranomaisen ja sivutoimiston paikan päällä suorittamat tarkastukset, toimintojen edistymisen säännöllinen seuraaminen ja tarkastusviranomaisen otantatarkastukset.

Hallintoviranomainen tekee tarvittavat korjaukset rahoitukseen hankkeissa, teknisessä tuessa tai ohjelmassa havaittujen yksittäisten tai systemaattisten sääntöjenvastaisuuksien yhteydessä.

Rahoituksen korjaukset käsittävät hankkeen tai teknisen tuen ohjelmarahoituksen peruuttamisen kokonaan tai osittain. Hallintoviranomainen ottaa huomioon sääntöjenvastaisuuksien luonteen ja vakavuuden sekä taloudelliset menetykset ja suhteuttaa rahoituksen korjauksen niihin. Hallintoviranomainen kirjaa rahoituksen korjaukset sen tilivuoden vuotuiseen tilinpäätökseen, jona peruutuksesta päätettiin.

Jos takaisinperintä liittyy hallintoviranomaisen laillisten velvollisuuksien rikkomiseen, hallintoviranomainen vastaa summien korvaamisesta komissiolle tai kansallisille viranomaisille. Milloin oikaisu liittyy systemaattisiin puutteisiin ohjelman hallinnossa tai valvontajärjestelmissä, ohjelman osallistujamaat kantavat yhdessä taloudellisen vastuun, ja kumpikin osallistujamaa vastaa suhteessa tuensaajille maksetusta ohjelmarahoituksesta.

Hallintoviranomainen vastaa aiheettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä. Hallintoviranomainen perii aiheettomasti maksetut summat mahdollisine myöhästymiskorkoineen päätuensaajalta. Tuensaajat, joita asia koskee, maksavat päätuensaajalle takaisin aiheettomasti maksetut summat allekirjoittamansa kumppanuussopimuksen mukaisesti. Mikäli päätuensaaja ei onnistu saamaan rahoja takaisin kyseiseltä tuensaajalta, hallintoviranomainen toimittaa jälkimmäiselle virallisen kehotuksen korvata summa päätuensaajalle.

Mikäli takaisinperintä liittyy Suomessa tai jossakin toisessa EU:n jäsenvaltiossa toimivaan tuensaajaan, eikä hallintoviranomainen pysty perimään velkaa takaisin, Suomen valtio, tai jos kyseessä on toinen EU:n jäsenvaltio, tämä kyseinen valtio, maksaa perittävän summan hallintoviranomaiselle ja perii sen takaisin tuensaajalta.

Mikäli takaisinperintä liittyy Venäjän federaatiossa toimivaan tuensaajaan, eikä hallinto-viranomainen pysty perimään velkaa takaisin, vastuu ja menettelyt ovat rahoitussopimuksen mukaisia.

5.2 Ohjelman toteuttamisaikataulu

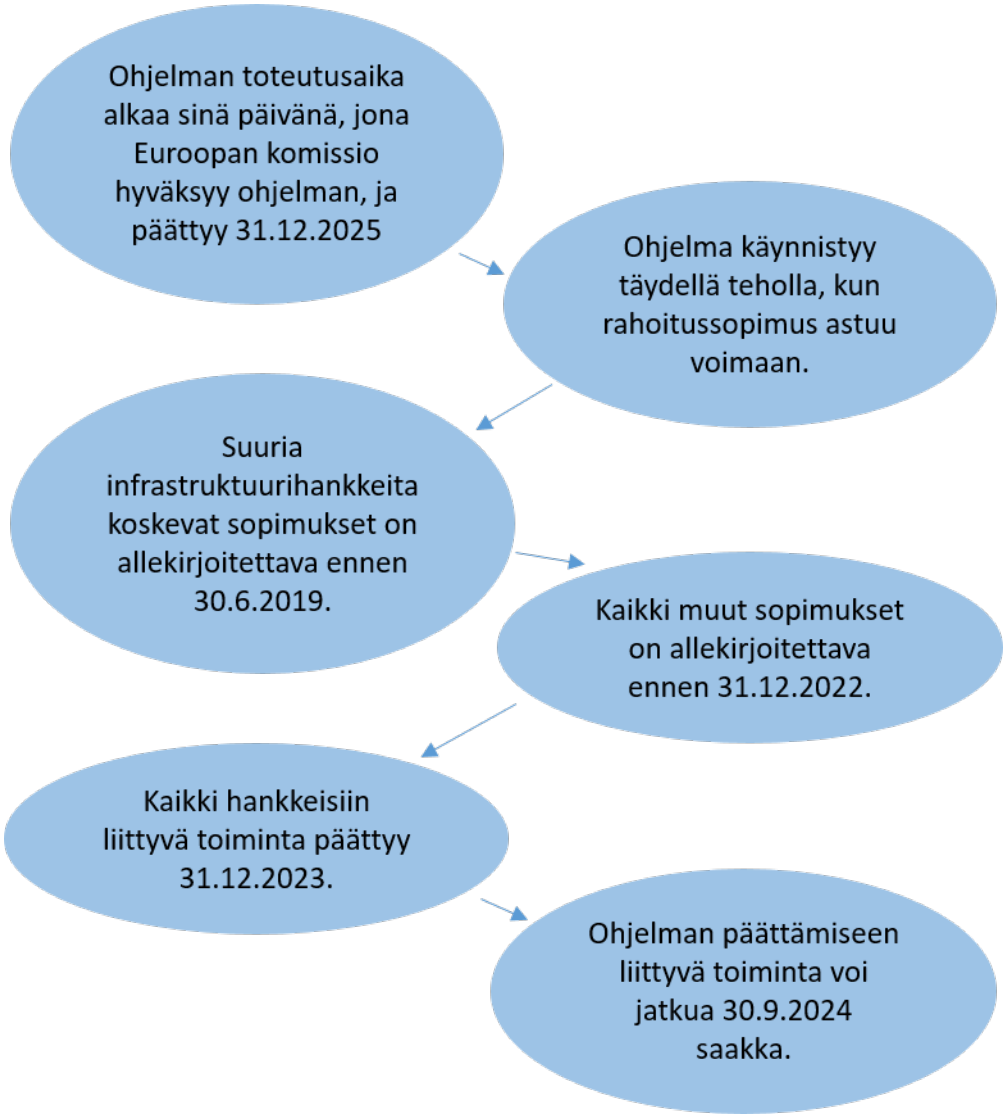

Ohjelman toteutuskausi alkaa sinä päivänä, jona Suomen ja Venäjän hallitukset hyväksyvät ohjelman ja sinä päivänä, jona Euroopan komissio hyväksyy sen, ja päättyy viimeistään 31. joulukuuta 2025. Hallinto- ja valvontajärjestelmien perustamisen valmistelutyöt aloitetaan sen jälkeen, kun ohjelma-asiakirja on luovutettu komissiolle. Ohjelman toiminta aloitetaan täydellä teholla sen jälkeen, kun rahoitussopimus astuu voimaan.

Laajoja infrastruktuurihankkeita koskevat sopimukset on allekirjoitettava 30.6.2019 mennessä. Kaikki muut sopimukset on allekirjoitettava 31.12.2022 mennessä. Kaikkien hankkeiden toiminta päättyy viimeistään 31.12.2023. Ohjelman lopettamiseen liittyvä toiminta voi jatkua 30.9.2024 asti.

5.3 Hankkeiden valintamenettelyjen kuvaus

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelman hankkeet valitaan joko hankehaun kautta tai suorilla sopimuksilla ilman hankehakua. Hankkeet, joista voidaan sopia suoraan, on eritelty luvussa 5.4.

Hakukierrokset voidaan järjestää seuraavasti:

- avoin haku; hakijat jättävät täydellisen hakemuksen kaikkine tarvittavine liitteineen; tai
- kaksivaiheinen haku: hakijat jättävät ensin alustavan hanke-ehdotuksen. Alustavat ehdotukset arvioidaan ja parhaat pisteet saaneita hakijoita pyydetään toimittamaan täydellinen hakemus.

Yhteinen seurantakomitea vastaa ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden arviointi- ja valintamenettelystä ja hallintoviranomainen valintamenettelyn hallinnoinnista. Hankkeiden valinnassa kunnioitetaan sellaisia pääperiaatteita kuin tasa-arvoinen kohtelu ja läpinäkyvyys, syrjimättömyys, objektiivisuus ja oikeudenmukainen kilpailu, ja kaikkiin hakijoihin sovelletaan samoja sääntöjä ja ehtoja.

Yhteinen seurantakomitea hyväksyy hankehaun vuosisuunnitelman ja hakuohjeet. Hankkeet valitaan ennakkoon ilmoitettujen kelpoisuus-, valinta- ja myöntämiskriteerien perusteella, jotka on määritelty hakuohjeiden arviointitaulukossa. Vain ne hankkeet, jotka läpäisevät hallinnolliset ja kelpoisuutta koskevat tarkistukset etenevät valinta- ja myöntämiskriteereihin pohjautuvaan jatkoarviointiin.

Hallintoviranomainen ja sivutoimiston henkilökunta suorittavat hakijoiden ja hankeideoiden kelpoisuuden arvioinnin (tekninen ja hallinnollinen tarkistus). Tarkistuksessa arvioidaan täyttääkö hanke kaikki hankehaun ohjeiden tarkistuslistassa mainitut hallinnolliset kriteerit. Kelpoisuuskriteerit määräävät hankehakuun osallistumisen edellytykset. Kelpoisuuskriteerit liittyvät hakijan ja sen kumppaneiden kelpoisuuteen sekä ehdotettujen toimien kelpoisuuteen.

Valintakriteereissä arvioidaan hakijan taloudellinen ja toiminnallinen kapasiteetti suorittaa ehdotetut toimet ja varmistetaan, että hakijalla on vakaat ja riittävät rahoituslähteet jatkaa toimintaansa koko hankkeen toteuttamisen ajan ja osallistua sen rahoitukseen. Hakijoiden ja niiden kumppaneiden ammatillinen pätevyys ja kelpoisuus arvioidaan.

Rahoituksen myöntämistä koskevissa kriteereissä arvioidaan hanke-ehdotusten laatua asetettujen tavoitteiden ja prioriteettien mukaisesti, niin että rahoitusta myönnetään toiminnalle, joka tuottaa hankehausta suurimman mahdollisen hyödyn, ja rahoituksen myöntämisessä vältetään mahdollisia eturistiriitoja.

Hakuohjeissa (= ohjelman käsikirja) määriteltyjä kelpoisuus- ja arviointikriteerejä sovelletaan koko ohjelmakauden ajan, koska ne on julkaistu, eikä niitä muuteta menettelyn aikana. Ohjelman käsikirja julkaistaan samana päivänä, jona hankehaku avataan.

Jokaisessa hankkeessa on päätoteuttaja, joka vastaa hakemuksen jättämisestä ja koko hankkeen toteutuksesta. Päätoteuttaja jättää hankehakemukset hallintoviranomaiselle elektronisen PROMAS-tieto- ja hallintojärjestelmän kautta.

Kun hankehaku on päättynyt, hallintoviranomainen ohjelman sivutoimiston avustamana suorittaa kaikille hakemuksille kelpoisuusarvioinnin (tekninen ja hallinnollinen tarkistus). Ne hankkeet, jotka eivät läpäise kelpoisuusarviointia, hylätään, eivätkä ne etene jatkoarviointiin.

Hankkeet, jotka läpäisivät kelpoisuusarvion, arvioidaan valinta- ja myöntämiskriteerien pohjalta. Alueviranomaiset (= alueelliset arvioijat) arvioivat hakemusten laadun yhdessä hallintoviranomaisen ja sivutoimiston kanssa (hankesuunnitelman, loogisen viitekehyksen ja kumppanuuden laatu sekä kustannustehokkuus). Hallintoviranomainen voi tarvittaessa yhteisen seurantakomitean päätöksestä käyttää apuna ulkopuolisia asiantuntijoita. Alueelliset arvioijat arvioivat hankkeen merkityksen. Merkityksen arvioinnissa huomioidaan seuraavat asiat: sisällön merkitys suhteessa alueellisiin / kansallisiin / yhteisiin strategioihin, kumppanuuden merkitys, toteutuksen ajoituksen merkitys, asetettujen tavoitteiden toteutuksen ja saavutettavuuden merkitys, hankkeen suunniteltujen tulosten vastaavuus ohjelman indikaattoreiden kanssa.

Hallintoviranomainen lähettää hyväksytyt hankkeet, joiden kelpoisuus on tarkistettu, yhdessä laatuarviointipisteiden kanssa yhteiselle valintakomitealle arviointia varten ja valmisteltavaksi yhteiselle seurantakomitealle annettavaa suositusta varten. Yhteinen valintakomitea pisteyttää ja asettaa hanke-ehdotukset paremmuusjärjestykseen saatujen kokonaispisteiden perusteella, ja laatii yhteiselle seurantakomitealle suosituksen.

Yhteinen seurantakomitea suorittaa lopullisen hyväksynnän edellä kuvattujen arviointien pohjalta. Yhteinen seurantakomitea laatii lopullisen rahoitettavien hankkeiden luettelon ja voi myös laatia varaluettelon, joka koostuu valintakriteerit täyttävistä hankkeista, mutta jotka on hylätty varojen puutteen takia. Valintamenettely ja eri toimielimien roolit menettelyssä kuvataan DMCS:ssä ja yhteisen valintakomitean ja yhteisen seurantakomitean menettelyohjeissa.

Kaikille hakijoille tiedotetaan valintaprosessin tuloksista. Mikäli haettua tukea ei myönnetä, hallintoviranomainen ilmoittaa hakemuksen hylkäämisen syyt viitaten valinta- ja myöntämiskriteereihin, joita hakemus ei täytä. Hallintoviranomainen julkaisee luettelon hyväksytyistä hankkeista ohjelman verkkosivuilla.

Hallintoviranomainen valmistelee valittujen ehdotusten tukisopimukset lopullisten teknisten ja laillisten tarkistusten jälkeen. Hallintoviranomainen ja päätoteuttaja allekirjoittavat sopimuksen. Kaikki hankkeen toteuttamisen kannalta tarvittavat tiedot liitetään sopimukseen.

Hallintoviranomainen voi keskustella hanke-ehdotuksista komission kanssa välttääkseen hankkeiden päällekkäisen rahoituksen ja tunnistaakseen mahdolliset synergiat ennen yhteisen valintakomitean kokouksia.

Hankkeiden valintamenettely Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelmassa

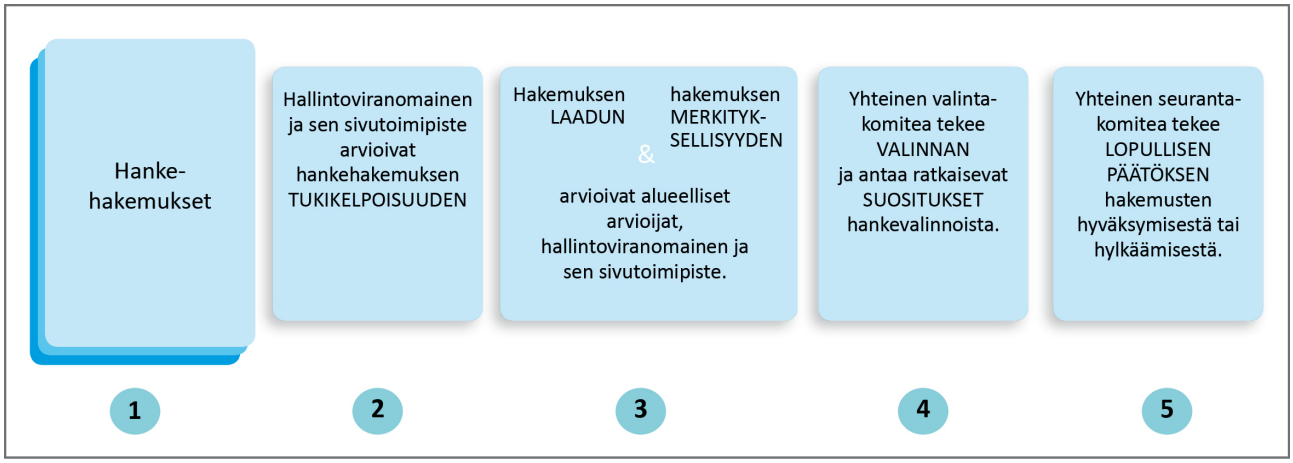

5.4 Tukimuotojen kuvaus

Suorat sopimukset / Suuret infrastruktuurihankkeet

Ainoastaan sellaisista suurista infrastruktuurihankkeista voidaan sopia suoraan ilman hankehakua, jotka liittyvät suoraan rajat ylittävään yhteistyöhön ja ohjelman temaattisiin tavoitteisiin. Hankkeille voidaan myöntää rahoitus hankehaun ulkopuolelta vain seuraavissa tapauksissa ja edellyttäen, että asialle esitetään pätevät syyt myöntämispäätöksessä:

a. toimielin, jolle hanke myönnetään, on laillisessa tai tosiasiallisessa monopoliasemassa;

b. hanke liittyy toimintaan, jonka erityisominaisuudet edellyttävät tietynkaltaista toimielintä sen tekniseen osaamiseen perustuen, korkeaa erikoistumisastetta tai hallinnollista valtaa.

Ohjelmointikomitea on nimennyt seuraavat suuret infrastruktuurihankkeet, joita voidaan rahoittaa suoraan ilman hankehakua:

INDIKATIIVINEN SUURTEN INFRASTRUKTUURIHANKKEIDEN LUETTELO AAKKOSJÄRJESTYKSESSÄ

hanke	**Kuljetusteollisuuden dynaamisten testien keskus**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	7 000 000 EUR
päätoteuttaja	Pietarin teollisuuspolitiikan ja innovaatioiden komitea Komitean puheenjohtaja Meyksin Maksim Semenovich
indikatiivinen toteutusaika	2016–2019
tavoite	*Liikenneturvallisuuden parantaminen kehittämällä Suomen ja Venäjän rajan ylittäviä rautateitä:* ratkaisuehdotuksia rajan ylittävien ja kovassa kuormituksessa ja ympäristöolosuhteissa luotettavasti toimivien liikenneyhteyksien järjestämisestä rakennuksineen ja solmukohtineen. Hankkeen tavoitteena on teknologinen kehitys ja infrastruktuurin ja olosuhteiden luominen rakennusten ja solmukohtien dynaamisille testeille, ja lupaavien rakennusten ja solmukohtien, mukaan lukien erilaisista rakenteellisista polymeereistä valmistetut materiaalit.
kuvaus	Rajan ylittävän rautatieinfrastruktuurin kehittäminen ja liikenneturvallisuuden parantaminen rakennusten ja solmukohtien dynaamisten testien avulla ja seuraavan pilottihankkeen toteuttaminen: *”Pienoisvalo-opaste valoaemittoivalla diodijärjestelmällä rakennuspolymeeri-materiaalista valmistetussa kotelossa”. Koe-erän käyttöönotto rautatierajanylityspaikoilla.*

hanke	**Keskitetyn vesi- ja viemärijärjestelmän rakentaminen Petrovskyn alueelle Viipuriin, myös verkostojen rakentaminen Monreposin puistoon ja Viipurin aluesairaalan yhdistäminen keskitettyyn viemäriverkkoon jätevedenkäsittelylaitoksella Viipurissa.**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	5 700 000 EUR
päätoteuttaja	Hallinto, MF "Vyborg district" Leningradin alueen JSC "Vyborg Vodokanal"
indikatiivinen toteutusaika	2016–2018
tavoite	Haitallisten Suomenlahteen menevien päästöjen vähentäminen korjaamalla olemassa olevia verkostoja; uusien verkostojen rakentaminen, 2 jäteveden pumppausasemaa
kuvaus	Rakennus- ja asennustyöt

hanke	**Imatran rajanylityspaikka**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	10 070 000 EUR
päätoteuttaja	Suomen liikennevirasto
indikatiivinen toteutusaika	2018–2019
tavoite	Rajanylityspaikan liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantaminen, vuosina 2007–2013 ENPI-ohjelman puitteissa aloitettujen töiden jatkaminen
kuvaus	Kevyen liikenteen tarkastusalueen laajentaminen, uusi rajanylitystie polkupyörille (noin 2.7 km); käsittää myös liikennejärjestelyjen parantamisen rajanylityspaikan läheisyydessä

hanke	**Ekologinen maatalous on raja-alueen maaseudun kestävän kehityksen perusta**
indikatiivinen kokonaisbudjetti päätoteuttaja indikatiivinen toteutusaika	3 500 000 EUR Käkisalmen piirin hallinto 2016–2018
tavoite	Ympäristöturvallisuuden ja maaseutualueiden ympäristön parantaminen teknologisten ja hallinnollisten ratkaisujen avulla ja kehittämällä infrastruktuuria karjan/siipikarjan jätteiden kierrätykseen ja käyttöön.
kuvaus	• Ympäristön tilan tarkkailu Leningradin alueen maatalousalan yrityksissä; • Maatalousalan yritysten teknologisten ja teknisten laitteistojen uudistamissuunnitelma. Infrastruktuurin kehittäminen karjan ja siipikarjan jätteiden kierrätystä ja käyttöä varten; • Maataloustuotannon parhaiden käytäntöjen opettaminen asiantuntijoille ja viranomaisille, ammattitaidon parantaminen mitä tulee kansainväliseen lainsäädäntöön; • Interaktiivisen työkalun kehittäminen karjan ja siipikarjan jätteiden käsittelyn valvontaan ja orgaanisten aineiden käytön koordinointi.

hanke	**Ekologinen maatalous on raja-alueen maaseudun kestävän kehityksen perusta**
indikatiivinen kokonaisbudjetti päätoteuttaja indikatiivinen toteutusaika	3 500 000 EUR Viipurin piirin hallinto 2016–2018
tavoite	Ympäristöturvallisuuden ja maaseutualueiden ympäristön parantaminen ja infrastruktuurin kehittäminen teknologisten ja hallinnollisten ratkaisujen avulla karjan/siipikarjan jätteiden kierrätykseen ja käyttöön.
kuvaus	• Ympäristön tilan tarkkailu Leningradin alueen maatalousalan yrityksissä; • Maatalousalan yritysten teknologisten ja teknisten laitteistojen uudistamissuunnitelma.• Kokeellisen energiatehokkaan, innovatiivisen teknologian toteutus karjan ja siipikarjan jätteiden kierrätykseen. • Asiantuntijoiden ja viranomaisten kouluttaminen; • Interaktiivisen työkalun kehittäminen jätteiden käsittelyn valvontaan ja orgaanisten aineiden käytön koordinointi.

hanke	**Kotkan satama**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	4 200 000 EUR
päätoteuttaja	Kotkan kaupunki
indikatiivinen toteutusaika	2017–2018
tavoite	Kotkan Kantasataman terminaalin kautta kulkevan matkustajaliikenteen käsittelyn järjestäminen.
kuvaus	Ajoneuvojen kulunvalvontajärjestelmä, valvontakamerat liikenteen valvontaan, CCTV-järjestelmä, tilat ja laitteet matkustaja- ja ajoneuvoliikenteen hallintaan ja tarkastamiseen, rajavalvonnan laitteistot; aidat, sillat, portaat, liikennevalot ja elektroniset näytöt matkustajien turvallisuuden varmistamiseksi.

hanke	**Nuijamaan rajanylityspaikka**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	15 470 000 EUR
päätoteuttaja	Suomen liikennevirasto
indikatiivinen toteutusaika	2019–2020
tavoite	Sujuvammat rajanylitysmenettelyt, paikallisen liikenteen sujuvuuden, turvallisuuden ja kapasiteetin parantaminen sekä järkevämpi maankäyttö. Nykyinen risteys on liian lähellä rajanylityspaikkaa ja häiritsee paikallisen väestön sujuvaa liikkumista Nuijamaan keskustaan. Vuosien 2007–2013 ENPI-ohjelmassa aloitettujen töiden jatkaminen.
kuvaus	Kevyen liikenteen tarkastusalueen laajentaminen, valtatien 13 risteyksen poistaminen, uusi silta valtatien yli, liikenne ohjataan kulkemaan uuden risteyksen kautta.

hanke	**Parikkalan rajanylityspaikka**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	25 700 000 EUR
päätoteuttaja	Suomen liikennevirasto
indikatiivinen toteutusaika	2018–2020
tavoite	Paikallisen liikenteen turvallisuuden ja sujuvuuden parantaminen, järkevämpi maankäyttö. Vuosina 1999–2006 INTERREG II A ja III A -ohjelmassa (rajanylityspaikalle johtavat tiet Suomessa) ja 2007–2013 ENPI -ohjelmassa (tiet Venäjällä) aloitettujen töiden jatkaminen.

kuvaus	Uuden rajanylityspaikan rakentaminen, valtatien 6 risteyksen parantaminen ja silta rautatien yli, mukaan lukien liikennejärjestelyjen parantaminen rajanylityspaikan lähellä.

hanke	**Autoliikenteen rajanylityspaikan saneeraus, Brusnitšnoje**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	15 600 000 EUR
päätoteuttaja	Venäjän federaation rajapalveluiden kehittämisvirasto (Rosgranitsa)
indikatiivinen toteutusaika	2016–2019
tavoite	Brusnitšnojen rajanylityspaikan kapasiteetin lisäys, olosuhteiden luominen tehokkaan rajavalvonnan toteuttamiselle, henkilöiden ja ajoneuvojen rajanylitysajan lyhentämiselle, raja-alueen asukkaiden helpon liikkuvuuden varmistaminen.
kuvaus	Lisäkaistojen rakentaminen autoille; lisäkaistojen rakentaminen busseille; tarkastuspisteen rakentaminen; toimistorakennuksen rakentaminen; auto- ja bussiterminaalin rakentaminen; huoltorakennuksen rakentaminen; tekniset laitteet.

hanke	**Autoliikenteen rajanylityspaikan saneeraus, Torfyanovka**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	9 000 000 EUR
päätoteuttaja	Venäjän federaation rajapalveluiden kehittämisvirasto (Rosgranitsa)
indikatiivinen toteutusaika	2016–2018
tavoite	Torfyanovkan rajanylityspaikan kapasiteetin lisäys, olosuhteiden luominen tehokkaan rajavalvonnan toteuttamiselle, henkilöiden ja ajoneuvojen rajanylitysajan lyhentämiselle, raja-alueen asukkaiden helpon liikkuvuuden varmistaminen.
kuvaus	Tällä hetkellä käytöstä pois olevan bussiterminaalin saneeraus; ajokaistojen saneeraus ja lisäys; tekniset laitteet.

hanke	**Pysyvän monikansallisen Venäjän federaation rajatarkastusaseman saneeraus Pietarin matkustajasatamassa**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	3 200 000 EUR
päätoteuttaja	"Pietarin matkustajasatama "Marine Façade" julkinen osakeyhtiö ("PP SPb MF" PLC)
indikatiivinen toteutusaika	2016–2018
tavoite	1. Hankkeen tavoitteena on rajanylityspaikan infrastruktuurin edelleen kehittäminen Pietarin matkustajasatamassa 2. Ympärivuotisen säännöllisen lauttaliikenteen toteuttaminen satamassa ja kattavien palveluiden järjestäminen lautoille ja lauttojen matkustajille 3. Helsingin ja Pietarin välisten meriliikenneyhteyksien parantaminen ja kehittäminen 4. Venäjän federaation ja Suomen tasavallan välisten molempia hyödyttävien kulttuuri- ja liiketoimintayhteyksien kehittäminen
kuvaus	Tarkastuspisteen saneeraukseen liittyvien hankeasiakirjojen laatiminen, niistä neuvotteleminen ja niiden tarkastaminen – 6 kuukautta; tarkastuspisteen saneeraukseen liittyvät rakennus- ja asennustyöt (teknisten laitteiden uusiminen) – 18 kuukautta.

hanke	**Venäläis-suomalainen biotiedepuisto**
indikatiivinen kokonaisbudjetti päätoteuttaja indikatiivinen toteutusaika	3 500 000 EUR Pietarin teollisuuspolitiikan ja innovaatioiden komitea 2016-2019
tavoite	Infrastruktuurin kehittäminen lääketeollisuuden tutkimus- ja teollisuuskeskuksen perustamiseksi toimimaan rajat ylittävän lääkealan tehdasteollisuuden keskittymän (Venäjä) ja siihen liittyvän biotieteen keskittymän (Suomessa) perustana. Edellytysten luominen tehokkaiden rajat ylittävien hankkeiden toteuttamiseksi kilpailukykyisten lääkevalmisteiden tutkimisen ja tuotannon alalla.
kuvaus	Hankkeen toiminnot suoritetaan seuraavissa osissa: **1. Infrastruktuuriosa** Kokeellinen modulaarinen tuotantolaitteisto testaukseen ja vianetsintään laboratoriomallien perusteella, teknologioiden kehittäminen teollisuuslaitteille lääketuotteiden kliiniseen testaamiseen. Arvioitu budjetti: 2,5 miljoonaa euroa. **2. Tiedotus- ja konsultaatio-osa, sekä hankkeen johto** Hankkeen kohteena ovat laitevalmistajat ja läpivirtausmikrofluidistiikka- ja mikroreaktoriteknologia-yritykset, joilla on ainutlaatuinen teknologinen osaaminen alalla, Bayer Technology Services (sen tytäryhtiöt Ehrfeld Mikrotechnik BTS GmbH, Saksa) Lonza AG (Sveitsi). Arvioitu budjetti: 1 miljoona euroa.

hankkeen sijainti	**Vaalimaan rajanylityspaikka**
indikatiivinen kokonaisbudjetti päätoteuttaja indikatiivinen toteutusaika	12 650 000 EUR Suomen liikennevirasto 2018–2020
tavoite	Valtatien E18 (osa TEN-T-verkostoa) ja rajanylityspaikan välisen yhteyden parantaminen liikenneturvallisuuden, sujuvuuden ja rajanylityspaikan kapasiteetin lisäyksen varmistamiseksi. Vuosien 2007–2013 ENPI-ohjelmassa aloitettujen töiden jatkaminen.
kuvaus	Kevyen liikenteen tarkastusalueen laajentaminen, liikennejärjestelyjen parantaminen rajanylityspaikan läheisyydessä.

hankkeen sijainti	**Vainikkalan rautatieasema**
indikatiivinen kokonaisbudjetti	6 970 000 EUR
päätoteuttaja	Suomen liikennevirasto / VR (Suomen valtion rautatiet)
indikatiivinen toteutusaika	2017–2018
tavoite	Matkustajien mukavuuden, aseman turvallisuuden ja pysäköintialueiden parantaminen. Vuosien 2007–2013 ENPI-ohjelmassa aloitettujen töiden jatkaminen.
kuvaus	Vanhan asemarakennuksen modernisointi, pysäköintijärjestelyt, CCTV-järjestelmän ja valaistuksen parantaminen. Vuosien 2007–2013 ENPI-ohjelmassa aloitettujen töiden jatkaminen (Vainikkalan ja Simolan välisen tien parannus).

Yllä olevaan listaan ei voida sisällyttää uusia suuria infrastruktuurihanke-ehdotuksia.

Yhteinen seurantakomitea ja komissio hyväksyvät rahoitettavat hankkeet kaksivaiheisella menettelyllä. Ensin haetaan hyväksyntä hankeyhteenvedolle ja sen jälkeen toimitetaan hyväksyttäväksi yksityiskohtainen hakemus. Toisen vaiheen jälkeen hallintoviranomainen laatii hankkeen tukisopimuksen.

Suurien infrastruktuurihankkeiden yksityiskohtaiset hankehakemukset lähetetään komissiolle viimeistään 31.12.2017. Sopimukset näistä hankkeista on tehtävä viimeistään 30.6.2019.

Euroopan komissio hyväksyy nämä hankkeet kaksivaiheisella menettelyllä, jossa toimitetaan ensin hankeyhteenveto ja sen jälkeen yksityiskohtainen hakemus.

Euroopan unionin rahoitusosuus suurille infrastruktuurihankkeille ei voi olla yli 30 %.

5.5 Teknisen tuen suunniteltu käyttö

Euroopan unionin kokonaisrahoituksesta ohjelmaan 10 % voidaan kohdentaa tekniseen tukeen. Riittävien resurssien varmistamiseksi myös osallistujamaat rahoittavat teknistä tukea. Teknisen tuen rahoitusosuudet näkyvät viitteellisessä rahoitustaulukossa tämän asiakirjan sivulla 99.

Teknisen tuen taso kuvaa ohjelman todellisia tarpeita, ottaen erityisesti huomioon sellaiset seikat kuin ohjelman kokonaisbudjetti, ohjelman kattaman maantieteellisen alueen koko ja osallistuja-maiden määrä.

Teknistä tukea käytetään sellaisten toimintojen rahoitukseen, jotka ovat välttämättömiä ohjelman tehokkaan ja sujuvan toteutuksen ja hallinnon kannalta. Tämä koskee ohjelman toteutukseen liittyviä toimia, valmistelua, hallintoa, seurantaa, arviointia, tiedotusta, viestintää, verkostoitumista, valitusten ratkaisua, valvontaa ja tarkastusta, sekä toimia ohjelman toteutuksen hallinnollisen kapasiteetin vahvistamiseksi. Teknistä tukea tulee käyttää sekä ohjelman rakenteiden että tuensaajien tarpeisiin.

Teknisen tuen hankintoihin sovelletaan Suomen valtion hankintasääntöjä silloin, kun hallintaviranomainen vastaa hankinnoista. Venäjän puolella Pietarin sivutoimisto voi suorittaa hankintoja rahoitussopimuksen hankintasääntöjen mukaisesti.

5.6 Seuranta- ja arviointijärjestelmien kuvaus

Ohjelman seuranta antaa milloin tahansa tietoa toteutuksesta. Se käsittää taloudelliset seikat ja saavutetut tulokset ottaen huomioon eri virstanpylväille asetetut tavoitteet. Seuranta edistää korkealaatuista, tehokasta toteutusta seuraamalla hankkeiden edistymistä ohjelman tavoitteiden ja tavoiteltujen tulosten suhteen.

Ohjelmassa on määritelty joukko indikaattoreita, joilla ohjelman edistymistä voidaan seurata ja arvioida. Ohjelman tulos- ja tuotosindikaattorit on esitetty tämän asiakirjan luvussa 3. Ne liittyvät suoraan ohjelman eri tavoitteisiin. Tulosindikaattorit ovat erityisesti ohjelman tulosanalyysin kulmakiviä. Nämä ohjelmakohtaiset indikaattorit on suunniteltu tarpeiden mukaisesti. Tulos- ja tuotosindikaattoreiden lisäksi ohjelmassa voidaan määritellä täydentäviä indikaattoreita, joiden avulla ohjelman toimielimet voivat tehokkaasti seurata ohjelman ja hankkeiden toteutuksen edistymistä ja laatua.

Ohjelmien on säännöllisesti raportoitava yhteistyötoimien avulla saavutetuista vaikutuksista ja konkreettisista tuloksista. Näiden raporttien edellytetään sisältävän vahvaa näyttöä toiminnan seurauksena tapahtuneista muutoksista. Seuranta perustuu pääasiassa säännöllisiin hankkeita koskeviin raportteihin. Hallintoviranomainen kerää ja kokoaa näistä raporteista saatavat tiedot, joista voidaan vetää ohjelmatason johtopäätöksiä. Hallintoviranomainen käyttää näitä asiakirjoja – ja taloudellista toteutusta koskevia lisätietoja – vuosi- ja loppuraporttien laatimista ja yhteiselle seurantakomitealle toimittamista varten. Seurannan ja arvioinnin avulla ohjelman tuloksia voidaan mitata kaikilla tasoilla (vaikutus, seuraukset, tuotokset ja panostukset) vastuullisuuden ja päätöksenteon pohjaksi.

Tarkastusviranomaiset ja tarkastajaryhmän jäsenet varmistavat yhteistyön ja tiedonvaihdon seuranta- ja arviointitoiminnan toteutuksessa.

Ohjelman ja hankkeiden seuranta ja arviointi on ohjelmakaudella jatkuvaa ohjelman tehokkuuden osoittamiseksi ja parantamiseksi. Yhteisen seurantakomitean on hyväksyttävä arviointisuunnitelma ensimmäisessä kokouksessaan, ja se on toimitettava vuosittain komissiolle ja Venäjän ja Suomen kansallisille viranomaisille 15. helmikuuta mennessä.

Hankkeiden seurantaan sisältyy petosten riskin arviointia. Ohjelman riskin arviointi päivitetään vuosittain (tai tarpeen mukaan), ja siinä otetaan huomioon muun muassa petosriski. Jos jokin ohjelman toimielin havaitsee petoksen (tai sen riskin) tai säännönvastaisuuden, hallinto-viranomaiselle ilmoitetaan asiasta ja se vastaa lisätoimenpiteistä.

Vuotuiset ja lopulliset toteutusraportit ja ohjelman päättäminen

Hallintoviranomainen toimittaa täytäntöönpanoasetuksen mukaisesti komissiolle ja Venäjän federaation hallitukselle vuosiraportit. Yhteinen seurantaviranomainen hyväksyy ne ennen niiden lähettämistä komissiolle, ja Suomen ja Venäjän vastaaville viranomaisille. Lopullinen toteutus-raportti toimitetaan komissioon ja Venäjän federaatiolle 15. helmikuuta 2025 mennessä.

Ohjelman päättäminen tapahtuu asetuksen mukaisesti 2014–2020-ohjelman toimivaltaisten ohjelmaviranomaisten toimesta.

Seurantajärjestelmän tarkoituksena on antaa ohjelman toimielimille oleellista tietoa hankkeiden etenemisestä päätöksenteon tueksi. Seurantajärjestelmä antaa yhteiselle seurantakomitealle ja sen kansallisille ja alueellisille jäsenille sekä hankkeiden sidosryhmille ja hallintoviranomaiselle tietoa hankkeiden päivittäisestä hoidosta. Ohjelman seurantatoimintoa kutsutaan jäljempänä sisäiseksi seurannaksi. Ohjelman organisoiman sisäisen seurannan lisäksi Euroopan komissio voi perustaa tulospainotteisen seurantajärjestelmän (ROM), jota kutsutaan jäljempänä ulkoiseksi seurannaksi.

Arvioinnin laajuus on suurempi kuin seurannan. Arviointi antaa tietoa strategisista valinnoista ja niiden merkityksestä, kuten temaattisten tavoitteiden ja ohjelman toimintalinjojen valinnasta. Siinä arvioidaan, ovatko tehdyt valinnat oikeita ja sen suorittavat ulkopuoliset/itsenäiset henkilöt. Arvioinnit suoritetaan lopetusvaiheessa tai jälkikäteen. Yhteinen seurantakomitea päättää arviointien toteuttamisesta.

Seurannan tavoite

Seurannan tavoitteena on varmistaa läpinäkyvyys ja parantaa sitä, edistää vastuullisuutta ja tukea asiantuntevaa päätöksentekoa. Jotta tavoitteeseen päästäisiin, ohjelma hankkii tietoa hankkeiden toteutuksesta, erityisesti mitä tulee keinoihin/rahoitukseen, toimintoihin ja tuotoksiin. Sisäinen seuranta selvittää onko hanketasolla käytössä asianmukaiset hankkeiden ja riskien hallintajärjestelmät ja arvioi toteutuksen edistymistä ja tehokkuutta. Sisäinen seurantaprosessi

antaa myös mahdollisuuden tarjota parempaa teknistä tukea tuensaajille ja antaa hallintoviranomaiselle mahdollisuuden antaa suosituksia korjaavista toimenpiteistä, jos toteutuksessa havaitaan vaaratekijöitä. Seurannasta saadaan tietoa hankkeen edistymisestä, mikä edesauttaa hyvien käytäntöjen leviämistä.

Seurannasta saatavat tiedot ovat kaikkien ohjelman toteuttamisessa mukana olevien osapuolten käytettävissä. Ohjelman toimielimet voivat hyötyä sisäisestä seurannasta ottamalla huomioon opitut asiat, mikä helpottaa asiantuntevaa päätöksentekoa. Hallintoviranomainen saa tietoa ohjelman hallinnon yleisestä tasosta ja pystyy käyttämään tätä tietoa raportointimenettelyjen kehittämiseen ja asianmukaisen neuvonnan antamiseen hankkeille. Sisäinen seuranta hyödyttää suoraan myös hankkeiden johtamista arvioimalla hankkeiden hallintoa ja hankkeiden sisäistä päätöksentekoa ja seurantamenettelyjä. Seurantajärjestelmä palvelee myös ohjelman lopullisia tuensaajia ja yleisöä, koska se varmistaa, että hankkeen varoja käytetään vastuullisesti ja että ohjelmasta on hyötyä ohjelma-alueelle.

Sisäinen seuranta keskittyy toimintojen toteutukseen ja tuotoksiin. Se varmistaa, että toteutettu toiminta vastaa hankehakemuksessa määriteltyä toimintaa. Toteutuksen edistyminen ja tuotosten valmistuminen aikataulun mukaisesti tarkastetaan. Myös tuotosten yleinen laatu arvioidaan sen varmistamiseksi, että se on riittävä hankkeen tavoitteiden kannalta.

Seurantamenettely

Sisäinen seuranta tapahtuu vierailemalla paikan päällä ja koostuu haastatteluista ja paikalla suoritettavista tarkastuksista. Hankkeen kumppanit ja sidosryhmät haastatellaan tarkoituksena arvioida hankkeen hallinnon asianmukaisuus, päätöksentekomenettely ja osapuolten osallistuminen ja omistajuus. Se, että hanke on edelleen merkityksellinen, käydään läpi haastattelemalla tai tapaamalla sidosryhmiä, mikä on ehdottoman tärkeää omistajuuden tason ja hyötyjen kestävyyden määrittämisessä. Seurantavierailut alkavat sopivan ajan kuluttua ensimmäisten hankkeiden aloituksesta (viimeistään 12 kuukauden kuluttua) ja jatkuvat vuosikierron mukaan. Ensimmäisen vierailun jälkeen tehdään seurantakäyntejä, jos on havaittu tarvetta korjaaviin toimenpiteisiin tai jos toteutuksessa nähdään mahdollisia riskejä. Alkuvierailujen määrä on toimintalinjakohtainen, mutta perustuu ennalta määritettyyn suhteeseen.

Seurantatoimintojen toteutus

Hallintoviranomainen vastaa ohjelmasta rahoitettujen hankkeiden sisäisen seurannan järjestämisestä. Sisäistä seurantaa suorittaa tehtävään määrätty tiimi. Hallintoviranomainen pitää kirjaa seurantatoiminnasta ja varmistaa, että kaikki seurantatiedot ovat kaikkien sidosryhmien saatavilla. Tietoa kerätään myös ohjelmatason indikaattoreista ja yhteiselle seurantakomitealle ja

yhteiselle valintakomitealle toimitetaan säännöllisesti raportit edistymisestä asetettuja tavoitearvoja kohti.

Euroopan komissio voi suorittaa tulospainotteista seurantaa ulkoisena seurantana. Tulospainotteinen seuranta on osa Euroopan komission yleistä laadunvalvontajärjestelmää, jolla varmistetaan se, että kaikki EU-varoilla toteutetut hankkeet vastaavat tuensaajien tarpeita ja toimivat hyvin. Hallintoviranomainen suorittaa tulospainotteista seurantaa sisäisenä seurantana, ja sillä on strategisempi fokus kuin päivittäisellä seurannalla, ja se keskittyy tuotosindikaattoreihin verrattuna lähtötasoon. Tämä edellyttää laajempaa näkökulmaa kohderyhmiin ja olosuhteiden muutoksiin. Tulospainotteinen seuranta on siten tärkeä väline väliarvioinnista opittujen asioiden hyödyntämiseen.

Niissä tapauksissa, joissa hankkeelle suoritetaan sekä sisäistä että ulkoista seurantaa, ulkoinen seuranta tarjoaa toisen näkökulman hankkeeseen ja tukee sekä hankkeen hallintoa että hallintoviranomaisen suorittamia sisäisiä seurantaprosesseja.

Arvioinnit

Hallintoviranomainen laatii ohjelmalle seuranta- ja arviointisuunnitelman. Suunnitelma sisällytetään ohjelmaan koko sen keston ajaksi.

Yhteinen seurantakomitea päättää ohjelman tehokkuuden, hyötysuhteen ja vaikutuksen arvioimiseksi arviointisuunnitelman pohjalta suoritettavien arviointien määrän. Yhteinen seurantakomitea tutkii kaikki arvioinnit ja ne toimitetaan komissiolle, Suomen ja Venäjän hallitukselle.

Ohjelmassa suoritetaan jälkiarviointeja sekä ohjelman toimintalinjoille että temaattisille tavoitteille ja ohjelmalle kokonaisuudessaan. Arvioinnit suoritetaan ulkoisten asiantuntijoiden toimesta, ja ne keskittyvät merkitykseen, tehokkuuteen, vaikutukseen ja hyötyjen kestävyyteen. Arvioinnit tuottavat organisoitua ja analysoitua tietoa, jonka avulla opitut asiat voidaan sisällyttää päätöksentekoprosesseihin, kuten myös arvokas tieto taustalla vaikuttavista syistä siihen, miten valitut toimintalinjat toteutuivat ja miksi. Ohjelman arviointi tuottaa tietoa, jota voidaan käyttää tulevan ohjelman valmisteluun tai nykyisen ohjelman parantamiseen.

Erillinen väliarviointi voidaan tarvittaessa suorittaa, jos ohjelman laajuuteen tarvitaan muutoksia, esimerkiksi kohdennettaessa ohjelman lisärahoitusta.

Yhteisen seurantakomitean päätöksestä Venäjän valtiovarainministeriö tai Suomen viranomaiset lisäävät tarvittaessa ohjelman arviointi-indikaattoreita, seurannan ja ohjelman tulosten parantamiseksi.

	Seuranta	Arviointi
Vuosi 1 / 2016	Ei hankkeiden seurantaa, ensimmäiset hankkeet valitaan.	
Vuosi 2 / 2017	Ensimmäiset seurantakäynnit ensimmäisten hankkeiden valinnan jälkeen	EC väliarviointi
Vuosi 3 / 2018	Uusia hankkeita seurataan ja jo seurannassa oleville hankkeille tehdään jatkoseurantakäyntejä	Ohjelmapohjainen väliarviointi tarvittaessa
Vuosi 4 / 2019	Uusia hankkeita seurataan ja jo seurannassa oleville hankkeille tehdään jatkoseurantakäyntejä	
Vuosi 5 / 2020	Uusia hankkeita seurataan ja jo seurannassa oleville hankkeille tehdään jatkoseurantakäyntejä	
Vuosi 6 / 2021	Jatkoseuranta ja valittujen hankkeiden lisäseuranta	
Vuosi 7 / 2022	Jatkoseuranta ja valittujen hankkeiden lisäseuranta	
Vuosi 8 / 2023		Ohjelmapohjainen jälkiarviointi

Viitteellinen seuranta- ja arviointisuunnitelma

Tämä viitteellinen suunnitelma on lyhyt katsaus suunniteltuihin seurantatoimiin ja arviointeihin. Yhteinen seurantakomitea päättää yksityiskohtaisesta suunnitelmasta vuosittain helmikuuhun mennessä.

5.7 Viestintästrategia

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman viestintästrategian tarkoituksena on esitellä näkyvyystoimien kokonaiskonsepti kaikille merkityksellisille kohderyhmille ja varmistaa seuraavat tavoitteet:

- Ohjelma tunnistetaan merkitykselliseksi ja luotettavaksi toimijaksi rajat ylittävän yhteistyön saralla.
- Ohjelman rahoitusmahdollisuudet houkuttelevat laajaa joukkoa mahdollisia tuensaajia.
- Tuloksista tiedottaminen lisää yleisön tietoisuutta ohjelmasta.

Johdanto

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman hallintoviranomainen vastaa viestintästrategiassa esitettyjen ja yhteisen seurantakomitean vuotuisissa viestintäsuunnitelmissa määriteltyjen tiedostus- ja näkyvyystoimenpiteiden toteutuksesta. Hallintoviranomainen pyrkii kaikin keinoin varmistamaan Euroopan unionin vastinrahoituksen ja osallistujamaiden, Venäjän ja Suomen, vastinrahoituksen näkyvyyden yhteistyössä muiden rajat ylittävien (CBC) ja alueellisen yhteistyön (ETC) ohjelmien, Euroopan komission aloitteiden ja muiden relevanttien instituutioiden ja viranomaisten kanssa. Mitä ohjelman omiin toimiin ja ohjelmasta rahoitettavien hankkeiden toimiin tulee, kaikki toimenpiteet toteutetaan tehokkuuden ja läpinäkyvyyden periaatteiden mukaisesti sekä Suomessa että Venäjällä. Näitä periaatteita tukee englannin, suomen ja venäjän käyttö viestinnän kielinä. Tässä viestintästrategiassa kerrotaan pääpiirteittäin ne toimenpiteet, joita hallintoviranomainen suorittaa sivutoimipisteen avustuksella ohjelman tehokkaan toteuttamisen helpottamiseksi. Rahoitettavien hankkeiden näkyvyys- ja viestintäohjeet toimitetaan erillisenä työkalupakkina, joka julkaistaan samaan aikaan rahoitushaun avaamisen kanssa.

Tavoitteet

Viestintästrategia keskittyy näkyvyystoimiin, jotka on kohdistettu yhtä lailla laajalle yleisölle, tuensaajille, sidosryhmille, medialle ja viranomaisille. Viestinnän yleiset tavoitteet:

- Ohjelma tunnistetaan merkitykselliseksi ja luotettavaksi toimijaksi rajat ylittävän yhteistyön saralla.
- Ohjelman rahoitusmahdollisuudet houkuttelevat laajaa joukkoa mahdollisia tuensaajia.
- Tuloksista tiedottaminen lisää yleisön tietoisuutta ohjelmasta.

Kohderyhmät

Tietoa ohjelmasta annetaan eri kohderyhmille:

Ulkoinen viestintä

- Laaja yleisö ja media osallistujamaissa ja niiden alueilla
- Potentiaaliset ja lopulliset tuensaajat ja sidosryhmät
- Valtion, alueen ja paikalliset viranomaiset
- Muut (ENI) CBC- ja ETC-ohjelmat
- Euroopan komissio, Venäjän federaation viranomaiset ja muut olennaiset instituutiot

Ulkoinen viestintä

- Ohjelman komiteat (yhteinen seurantakomitea ja yhteinen valintakomitea)
- Muut ohjelmatyöhön liittyvät toimielimet

Resurssit

Hallintoviranomaisen riittävät henkilöstöresurssit viestintästrategian ja vuotuisten viestintä-suunnitelmien toteuttamiseksi on esitetty ohjelman hallinto- ja valvontajärjestelmien kuvauksissa. Henkilöstöresurssien ja teknisen tuen määrässä on otettu huomioon hankkeita suunnittelevien ja toteuttavien tuensaajien koulutuksen ja tuen tarve.

Arviointi

Viestintätoimien tehokkuutta ja kattavuutta arvioidaan vuosittain ohjelman vuosiraporteissa koko ohjelman keston ajan seuraavien indikaattoreiden avulla:

- Vierailut ohjelman verkkosivuilla
- Sosiaalisen median aktiviteetti ja julkaisut
- Julkaistut videot ja niiden katselukerrat
- Tapahtumat ja niiden osallistujat
- Jaettu materiaali
- Hankehakemukset
- Medianäkyvyys

Ohjelman viestintätoimien laadullinen arviointi tapahtuu ohjelman toteutuksen kokonais-seurannassa käytettyjen menettelyjen avulla.

Elementit ja keinot

Kaikissa ohjelman ja sen rahoittamien hankkeiden tiedotus- ja julkisuustoimissa käytetään samanlaisia visuaalisia elementtejä tunnistettavuuden varmistamiseksi. Viestinnän periaatteena on, että kaikilla rahoittajaosapuolilla on yhtäläinen näkyvyys. Ohjelman logoa, jossa ovat Euroopan unionin, Venäjän ja Suomen liput, käytetään kaikissa julkaisuissa. Logon lisäksi käytetään seuraavaa lausetta: ”Ohjelmaa rahoittavat EU, Venäjän federaatio ja Suomi”. Lisäksi hallintoviranomainen asettaa toimitilansa ulkopuolelle Euroopan unionin ja osallistujamaiden liput.

Viestinnän keinot

- Internet-sivut, joita sosiaalisen median työkalut tukevat
- Uutistiedotteet, jotka antavat tietoa keskeisistä tapahtumista
- Ilmoitukset hakukierrosten käynnistymisestä
- Vuotuiset tapahtumat ohjelman toimien parhaiden käytäntöjen jakamiseksi ja kapasiteetin kasvattamiseksi
- Mainosmateriaali, jonka avulla jaetaan tietoa ohjelman toiminnasta

Rahoitettaville hankkeille jaetaan työkalupakki, joka sisältää viestintämateriaalia ja ohjeita näkyvyyden varmistamiseksi.

Tärkeimmät tehtävät ensimmäisenä vuotena

- Toimivan viestintäkanavaverkon luominen
- Viestintätyökalujen kehittäminen ja julkaisu (mukaan lukien hankkeiden työkalupakki)
- Ilmoitukset ja tapahtumat, joissa kerrotaan hakukierrosten käynnistymisestä

Indikatiivinen ensimmäisen vuoden tiedotus- ja viestintäsuunnitelma

Kuvaus	Toiminta	Vuosi 1
Kokonaistavoite:		
Ohjelma tunnistetaan merkitykselliseksi ja luotettavaksi toimijaksi rajat ylittävän yhteistyön saralla.	Ohjelmaa esitellään aktiivisesti sopivissa yhteyksissä (rajat ylittävään yhteistyöhön ja aluekehitykseen liittyvillä foorumeilla ja tapahtumissa).	1-12 kk
	Ohjelman verkkosivut ja sosiaalisen median työkalut luodaan ja julkaistaan.	1-3 kk
	Mainosmateriaalit ja viestinnän työkalupakki suunnitellaan ja valmistetaan.	1-6 kk
Ohjelman rahoitusmahdollisuudet houkuttelevat laajaa joukkoa mahdollisia tuensaajia.	Rahoituksen hakemiseen tarvittavan järjestelmän saatavuus varmistetaan.	1-3 kk
	Järjestetään tiedostustilaisuuksia liittyen ohjelman käynnistymiseen ja ensimmäiseen hankehakuun.	1-3 kk
Ohjelma-alueiden yleisö ja väestö ovat tietoisia ohjelmasta ja sen tuloksista.	Yhteistyösopimukset median kanssa viimeistellään.	1-12 kk
Ohjelma toteutetaan ja hoidetaan tehokkaasti ja läpinäkyvyyden periaatteen mukaisesti.	Ohjelman toimielinten välisen sisäisen viestinnän ja hallintorakenteiden suunnittelu viedään päätökseen ja valitaan sopivia työkaluja ja toimenpiteitä.	1-6 kk

5.8 Tietoa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY vaatimusten noudattamisesta

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY mukaan muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin vaikuttavilta ohjelmilta vaaditaan strateginen ympäristövaikutusten arviointi (Strategic Environmental Assessment, SEA). Strategisen ympäristövaikutusten arvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että ympäristövaikutukset arvioidaan ja otetaan riittävällä tavalla huomioon viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien valmistelun aikana ja ennen niiden hyväksymistä. Se keskittyy tiedon saatavuuden parantamiseen ja tarjoaa yleisölle lisämahdollisuuksia osallistua kestävämmän kehityksen suunnitteluun ja edistämiseen. Ympäristövaikutusten arvioinnin tavoitteena on saada aikaan keskustelua ja tukea ohjelman valmistelua, toteutusta ja seurantaa.

SEA pyrkii varmistamaan, että tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien seuraukset ympäristölle tunnistetaan ja arvioidaan niiden valmistelun aikana ja ennen niiden hyväksymistä.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC 2014–2020 -ohjelman strateginen ympäristövaikutusten arviointi (SEA) tehtiin erikseen kummallakin puolella rajaa. Tehtiin kaksi erillistä tutkimusta ja käytettiin kahta eri arviointiprosessia. Näiden seurauksena laadittiin kaksi asiakirjaa. Molemmat ympäristöraportit pohjautuvat ohjelmaluonnokseen, ja ne on laadittu yhtä aikaa ohjelman kanssa.

Suomen ohjelma-alue
Direktiivi 2001/42/EY tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista säätelee suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointia. Suomessa direktiiviä sovelletaan lain viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (200/2005) kanssa, joka astui voimaan 1.6.2005. Lain avulla on mahdollista ottaa ympäristöseikat paremmin huomioon jo suunnitelmien ja ohjelmien varhaisessa valmistelussa. Se edistää eri viranomaisten suunnitelmien julkisuutta ja antaa yleisölle mahdollisuuden osallistua niiden valmisteluun.

Suomen SEA:n yhteenvedossa todetaan, että ohjelma ei esitä sellaisia toimenpiteitä, joilla olisi merkittäviä kielteisiä vaikutuksia ihmisiin tai ympäristöön. Ekologinen vaikutus on asetettu ehdoksi ja läpileikkaavaksi teemaksi. Ohjelman kielteiset ympäristövaikutukset ovat lähinnä epäsuoria ja merkitykseltään vähäisiä. Ohjelma tukee pääasiassa sijoituksia henkiseen pääomaan, eli ihmisten osaamiseen. Ohjelman yhteisvaikutukset ympäristöön ovat enimmäkseen neutraaleja tai jossakin määrin myönteisiä lyhyellä sekä pitkällä aikavälillä. Erikseen tarkasteltuna myös jokainen toimintalinja vastaa kestävän kehityksen vaatimuksia. Ohjelma on kansainvälisten, EU:n, kansallisten ja alueellisten ympäristötavoitteiden mukainen. Ympäristönäkökohdat on otettu huomioon varhaisessa vaiheessa ohjelman valmistelun aikana.

Venäjän ohjelma-alue:
Suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin 2001/42 (EU) mukaisen ympäristöarvioinnin tavoitteena on tarkastella ohjelmaluonnoksen yhtenäisyyttä ilmoitettujen pyrkimysten kanssa ja sitä, miten se vastaa tavoitteita saavuttaa parempi ympäristönsuojelun taso ja ympäristöseikkojen huomioiminen kehityssuunnitelmissa ja -ohjelmissa kestävän kehityksen varmistamiseksi.

Venäjän puolella tehdyn SEA:n lyhennelmässä todetaan, että ympäristövaikutukset on otettava huomioon laadittaessa hankkeiden yleisohjeita, hakuohjeita ja arviointikriteerejä. Suurissa investointihankkeissa tarvitaan ympäristövaikutusten arviointi, ja niiden on vastattava Venäjän kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi hankeasiakirjojen tarkastus valtion toimesta on pakollinen. Arvioinnissa havaittiin myös, että ohjelman toteutus tarjoaa suuria mahdollisuuksia vähentää

ympäristövaikutuksia Venäjän ja Suomen raja-alueella. Ohjelman hyväksymättä jättäminen heikentäisi mahdollisuuksia jatkaa hedelmällistä yhteistyötä Venäjän ja Suomen välillä ympäristönsuojelun, nykyaikaisten teknologioiden ja palveluiden edistämisen ja ympäristö-yrittäjyyden ja ympäristöhankkeiden tukemisen alalla. Ohjelma vastaa Venäjän luoteisen federaatiopiirin yhteiskunnallis-taloudellista kehitysstrategiaa ja suomalaisen lyhennelmän edellä mainittuja ympäristötavoitteita.

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC-ohjelma jatkaa aiempien INTERREG II ja III A -ohjelmien, naapuruusohjelman ja ENPI CBC -ohjelman työtä. Ohjelman toimintalinjojen alla toteutettavat toimet riippuvat siitä, millaisia hankkeita ohjelman toimielimet valitsevat. Tässä vaiheessa ohjelman laatimista toimien tarkkaa sijaintia, luonnetta ja vaikutuksia ei tiedetä, koska tämä riippuu toteutettavista hankkeista.

Ohjelman seuranta tuottaa säännöllistä tietoa ohjelmasta, ja ympäristö on yksi tärkeimmistä elementeistä, lieventämistoimenpiteiden ollessa keskiössä.

Tiettyjen suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 27.6.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/42/EY (SEA-direktiivi) mukainen strateginen ympäristövaikutusten arviointi (SEA) on suoritettu ulkopuolisten asiantuntijoiden toimesta samanaikaisesti ohjelman laatimisen kanssa. Yhden arvioijan toimesta laadittiin osallistumis- ja arviointisuunnitelma, joka lähetettiin kommentteja ja konsultaatiota varten Suomen ympäristöviranomaisille. Toinen asiantuntija on suorittanut ohjelman ympäristövaikutusten arvioinnin Pietarissa ja Leningradin alueella. Ympäristöviranomaisten ja yleisön kanssa järjestettiin kuulemistilaisuuksia. Viranomaisille ja yleisölle annettiin tietoa ja ohjelmaluonnoksesta keskusteltiin, minkä jälkeen ilmaistut mielipiteet ja ehdotukset analysoitiin. Tätä menettelyä koskevat raportit on liitetty JOP-asiakirjaan.

5.9 Indikatiivinen rahoitussuunnitelma

ENI CBC -ohjelmat saavat rahoitusta Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) sekä Euroopan naapuruusvälineestä (ENI). Ohjelman temaattisten tavoitteiden (toimintalinjojen) rahoittamisen päätavoitteena on saavuttaa tavoitellut tulokset käytettävissä olevilla varoilla.

Toimintalinjojen rahoitusta perustellaan pääasiassa saavutettavilla tuloksilla, sillä minkälaisia toimia kuhunkin toimintalinjaan on suunniteltu sekä minkälaisia investointeja suunnitellaan tehtäväksi.

EAKR:n lisärahoitusta 2018–2020 voi olla saatavissa ENI CBC:lle tehtävästä EU:n väliarviosta ja sopivien ENI-varojen saatavuudesta riippuen. Yhteinen seurantakomitea päättää mahdollisten lisävarojen myöntämisestä toimintalinjoille.

Edellyttäen, että komissio hyväksyy muutospäätöksen, valmistelutoimet katetaan nykyisen Kaakkois-Suomi – Venäjä ENPI CBC 2007–2013 -ohjelman teknisestä tuesta siihen päivään asti, kun ensimmäinen ennakkorahoituserä uudesta Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmasta on saatu, kuitenkin viimeistään 31.12.2016.

Ohjelman viitteellinen rahoituskehys (hyväksytty 28.10.2020)					
Toimintalinja / Temaattinen tavoite (TO)	Euroopan komission rahoitus (a)	Suomen rahoitus (b)	Venäjän rahoitus (c)	Rahoituksen määrä (%) (d)	Kokonaisrahoitus 2014–2020 (e) = (a)+(b)+(c)
Toimintalinja 1 (TO 1)	9 511 244	2 820 413	5 029 863	45	17 361 520
Toimintalinja 2 (TO 2)	5 261 609	1 753 870	2 485 141	45	9 500 620
Toimintalinja 3 (TO 6)	9 055 474	2 351 462	5 996 980	48	17 403 916
Toimintalinja 4 (TO 10)	8 703 777	14 556 707	2 754 068	67	26 014 552
TOIMINTALINJAT YHTEENSÄ	**32 532 104**	**21 482 452**	**16 266 052**	**54**	**70 280 608**
Tekninen tuki	3 614 678	1 807 339	1 807 339	50	7 229 356
	36 146 782	**23 289 791**	**18 073 391**	**53**	**77 509 964**

Programme's financial table

South-East Finland - Russia CBC 2014–2020

	A	B		C				D
	INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS BY THE PROGRAMME	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS -RU funding-	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS - FI funding -	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL COMMITMENTS - EC funding -	INDICATIVE PROVISIONAL PAYMENTS BY THE PROGRAMME	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL PAYMENTS -RU funding-	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL PAYMENTS - FI funding-	PROGRAMME'S INDICATIVE PROVISIONAL PAYMENTS -EC funding-
2014								
Projects	0				0			
TA	0				0			
TOTAL 2014	0	0	0	0	0	0	0	0
2015								
Projects	0				0			
TA	0				0			
TOTAL 2015	0	0	0	0	0	0	0	0
2016								
Projects	10 034 161			10 034 161	0			
TA	528 606			528 606	0			
TOTAL 2016	10 562 767	0	0	10 562 767	0	0	0	0
2017								
Projects	13 072 790		4 000 000	9 072 790	0			
TA	740 000	150 000	150 000	440 000	600 000	150 000	150 000	300 000
TOTAL 2017	13 812 790	150 000	4 150 000	9 512 790	600 000	150 000	150 000	300 000
2018								
Projects	28 401 311	11 842 989	12 000 000	4 558 322	2 500 000	500 000	500 000	1 500 000
TA	1 272 000	550 000	270 000	452 000	1 080 000	270 000	270 000	540 000
TOTAL 2018	29 673 311	12 392 989	12 270 000	5 010 322	3 580 000	770 000	770 000	2 040 000
2019								
Projects	12 657 650	2 612 888	5 017 452	5 027 310	11 500 000	3 500 000	2 000 000	6 000 000
TA	1 280 000	550 000	270 000	460 000	1 080 000	270 000	270 000	540 000
TOTAL 2019	13 937 650	3 162 888	5 287 452	5 487 310	12 580 000	3 770 000	2 270 000	6 540 000
2020								
Projects	6 114 697	1 810 175	465 000	3 839 522	16 330 000	4 000 000	5 330 000	7 000 000
TA	1 277 339	557 339	270 000	450 000	1 080 000	270 000	270 000	540 000
TOTAL 2020	7 392 036	2 367 514	735 000	4 289 522	17 410 000	4 270 000	5 600 000	7 540 000
2021								
Projects	0				18 610 000	4 110 000	6 500 000	8 000 000
TA	715 606		270 000	445 606	1 080 000	270 000	270 000	540 000
TOTAL 2021	715 606	0	270 000	445 606	19 690 000	4 380 000	6 770 000	8 540 000
2022								
Projects	0				18 000 000	3 500 000	6 500 000	8 000 000
TA	710 000		270 000	440 000	1 080 000	270 000	270 000	540 000
TOTAL 2022	710 000	0	270 000	440 000	19 080 000	3 770 000	6 770 000	8 540 000
2023								
Projects	0				3 340 609	656 052	652 452	2 032 105
TA	705 804		307 339	398 465	1 229 355	307 339	307 339	614 677

TOTAL 2023	705 804	0	307 339	398 465	4 569 964	963 391	959 791	2 646 782
Projects total	70 280 609	16 266 052	21 482 452	32 532 105	70 280 609	16 266 052	21 482 452	32 532 105
TA total	7 229 355	1 807 339	1 807 339	3 614 677	7 229 355	1 807 339	1 807 339	3 614 677
TOTAL 2014-2023	77 509 964	18 073 391	23 289 791	36 146 782	77 509 964	18 073 391	23 289 791	36 146 782
TOTAL CO-FINANCING RATE		23,3 %	30,0 %	46,6 %		23,3 %	30,0 %	46,6 %

Komission vuotuiset sitoumukset
Kaakkois-Suomi - Venäjä CBC 2014-2020 -ohjelmaan

	ENI	EAKR	YHTEENSÄ
2015	2 834 472	1 986 482	4 820 954
2016	2 904 990	2 836 823	5 741 813
2017	2 997 821	6 514 968	9 512 789
2018	2 809 591	2 200 731	5 010 322
2019	3 242 565	2 244 746	5 487 311
2020	3 283 953	2 289 641	5 573 594
2014-2020 ilman EAKR	**18 073 391**	**18 073 391**	**36 146 782**
Lisäkehys EAKR 2018-2020		9 355 180	

5.10 Euron käyttö

Hallintoviranomainen ja tuensaaja muuntavat muussa valuutassa kuin euroissa syntyneet kustannukset euroiksi käyttäen komission kuukausittaista vaihtokurssia siltä kuukaudelta, jona kustannus syntyi.

5.11 Kustannusten tukikelpoisuutta koskevat säännöt

Kustannusten tukikelpoisuus

Ohjelman osallistujamaat määrittelevät ohjelmasta tuettaviksi aiotut tuensaajat tukikelpoisten tärkeiden paikallisten ja alueellisten toimijoiden määritelmän mukaisesti. Etusija tulee antaa sellaisille tukikelpoisille toimijoille, jotka sijaitsevat maantieteellisesti tukikelpoisella alueella ja jotka ovat tärkeitä ohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tuki ei ylitä prosentteina ilmaistua yleistä kattoa ja absoluuttista arvoa, joka määritellään arvioitujen tukikelpoisten kustannusten perusteella. Tuki ei voi olla tukikelpoisia kustannuksia suurempi.

Tukikelpoiset kulut ovat tuensaajalle todellisuudessa syntyneitä kuluja, jotka vastaavat seuraavia kriteereitä:

(a) ne ovat syntyneet hankkeen toteuttamisaikana. Erityisesti:

- palveluihin ja töihin liittyvät kustannukset liittyvät toteutusaikana suoritettuun toimintaan. Tarvikkeisiin liittyvät kustannukset liittyvät toteutusaikana tapahtuneisiin toimituksiin ja asennuksiin. Sopimuksen allekirjoittaminen, tilauksen tekeminen tai kustannussitoumuksen tekeminen toteuttamisaikana tulevista palveluista, töistä tai tarvikkeista toteutusajan päättymisen jälkeen ei täytä tätä vaatimusta; rahansiirtoja päätoteuttajan ja muiden tuensaajien välillä ei katsota koituneiksi kustannuksiksi;

- syntyneet kustannukset on maksettava ennen loppuraporttien luovuttamista. Ne voidaan maksaa myös jälkikäteen, edellyttäen että ne on lueteltu loppuraportissa ja arvioidut maksupäivät on mainittu;

- poikkeuksena ovat loppuraporttien laatimiseen liittyvät kustannukset, mukaan lukien kustannusten todentaminen, tarkastus ja hankkeen loppuarviointi, jotka voivat aiheutua vasta hankkeen toteutusajan päättymisen jälkeen;

- sopimusten teko, artiklan 52 ja sitä seuraavien artikloiden mukaisesti on voitu aloittaa ja tuensaajat voivat solmia sopimuksia ennen hankkeen toteutusajan alkua, edellyttäen että artiklan 52 ja sitä seuraavien artikloiden ehtoja on noudatettu; 19.8.2014 L 244/36 Euroopan unionin virallinen lehti EN

(b) ne on esitetty hankkeen arvioidussa kokonaisbudjetissa;

(c) ne ovat hankkeen toteutukselle välttämättömiä;

(d) ne ovat tunnistettavia ja todennettavia, ja ne on kirjattu tuensaajan kirjanpitoon ja määritetty kirjanpitostandardien ja tavallisten tuensaajan soveltamien kustannuslaskennan menetelmien mukaisesti;

(e) ne ovat sovellettavien vero- ja sosiaalilainsäädännön vaatimusten mukaisia;

(f) ne ovat kohtuullisia, perusteltuja ja hyvän taloushallinnon vaatimusten mukaisia, erityisesti mitä tulee taloudellisuuteen ja tehokkuuteen;

(g) ne voidaan todentaa laskuilla tai muilla vastaavilla todistusvoimaisilla asiakirjoilla.

Seuraavat tuensaajan suorat kustannukset ovat tukikelpoisia:

(a) kulut hankkeeseen määrätystä henkilökunnasta seuraavien kumulatiivisten ehtojen mukaisesti: - ne koskevat sellaisia toimia, joita tuensaaja ei olisi suorittanut, jos hankkeeseen ei olisi ryhdytty, – ne eivät saa ylittää tuensaajan normaaleja kustannuksia, ellei voida osoittaa ylityksen olevan hankkeen kannalta välttämätöntä, – ne koskevat todellisia bruttopalkkoja, mukaan lukien sosiaalikulut ja muut palkkakulut;

(b) henkilökunnan ja muiden hankkeeseen osallistuvien henkilöiden matkakulut ja kulukorvaukset, edellyttäen että ne eivät ylitä tuensaajan tavallisesti sen sääntöjen mukaan maksamia kuluja tai komission ilmoittamia tariffeja tehtävän aikana, jos kulut korvataan kertasummana, yksikkökuluina tai yhtenäistariffina;

(c) hankkeen käyttöön tarvittavien laitteiden (uusien tai käytettyjen) ja tarvikkeiden hankinta- tai vuokrakulut, edellyttäen että ne ovat markkinahintojen mukaisia;

(d) nimenomaan hanketta varten hankittujen kulutustavaroiden hinta; 19.8.2014 L 244/37 Euroopan unionin virallinen lehti;

(e) tuensaajien hanketta varten solmimien sopimusten kustannukset;

(f) tämän määräyksen ja hankkeen vaatimuksista suoraan johtuvat kulut (kuten tiedotus- ja näkyvyystoimet, arvioinnit, ulkoiset tarkastukset, käännökset), mukaan lukien rahoituspalvelujen kulut (kuten pankkisiirtojen ja rahoitustakausten kulut).

Ei-tukikelpoiset kulut

Seuraavat hankkeen toteutukseen liittyvät kulut eivät ole tukikelpoisia:

(a) velat ja velkojen hoitomaksut (korot);
(b) tappio- tai menovaraukset;
(c) tuensaajan ilmoittamat kustannukset, jotka on jo maksettu EU:n budjetista,
(d) maa- tai rakennushankinnat, joiden summa ylittää 10 % kyseessä olevan hankkeen tukikelpoisista kustannuksista:
(e) kurssitappiot;
(f) tullit, verot ja maksut, mukaan lukien ALV, paitsi milloin ne eivät ole korvattavia sovellettavan kansallisen verolainsäädännön mukaan, ellei CBC:n osallistujamaiden kanssa sovituissa ehdoissa muuta mainita;
(g) lainat kolmansille osapuolille;
(h) sakot, rahalliset rangaistusseuraamukset ja oikeudenkäyntikulut;
(i) apportit artiklan 14(1) mukaan.

Yhteinen seurantakomitea voi määritellä myös muita kustannusluokkia ei-tukikelpoisiksi.

Epäsuorat kustannukset

Epäsuorat kustannukset voidaan laskea kiinteänä hintana, joka on enintään 7 % suorista tukikelpoisista kuluista, pois lukien infrastruktuurihankintoihin liittyvät kustannukset, edellyttäen että hinta lasketaan oikeudenmukaisella, tasapuolisella ja todennettavalla laskentamenetelmällä.

Sellaiset tukikelpoiset kustannukset, joita ei voida katsoa ohjelman toteutukseen suoraan liittyviksi kustannuksiksi ja joita ei voida kirjata sen alle suoraan, voidaan katsoa hankkeen epäsuoriksi kustannuksiksi. Niihin ei voi sisältyä ei-tukikelpoisia kuluja tai kuluja, jotka on jo ilmoitettu toiseen kustannuserään tai hankkeen budjetin kategoriaan.

Suuriin infrastruktuurihankkeisiin (LIP) liittyvät kulut

Ennen sopimuksen allekirjoittamista syntyneet toimien kustannukset voidaan katsoa tukikelpoisiksi, jos ne ovat syntyneet sen jälkeen, kun LIP-hankkeen yhteenvetolomake on toimitettu hallintoviranomaiselle, mutta ne edellyttävät rahoitussopimuksen allekirjoittamista.

Vain hyväksyttyjen LIP-hankkeiden tuensaajat ja hankekumppanit (yksityiskohtaisen hakemuslomakkeen hyväksymisen jälkeen) voivat hakea korvausta sellaisten toimien kustannuksista, jotka ovat tapahtuneet ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Hakijan on ilmoitettava LIP-hankkeen yhteenvetolomakkeessa ja LIP-hakemuslomakkeessa selvästi kustannukset, jotka ovat syntyneet ennen sopimuksen allekirjoittamista suoritetuista toimista.

Ennen sopimuksen allekirjoittamista suoritettujen toimien tukikelpoiset kustannukset jakautuvat seuraavien otsikkojen alle:

- ”Henkilöstöresurssit” – hallintokulut, jotka ovat tarpeellisia hankkeen toimien koordinoimiseksi;
- ”Matkat” – hallintokulut, jotka ovat tarpeellisia hankkeen toimien koordinoimiseksi;
- ”Alihankintakulut, palvelut" – asiakirjojen valmistelu (esim. tekniset asiakirjat, kannattavuustutkimus, ympäristövaikutusten arviointi jne.) Euroopan komission ja/tai valtiollisen lainsäädännön mukaisesti.

5.12 Vastuuvelvollisuuden jakautuminen osallistujamaiden kesken

Hallintoviranomainen vastaa ensi kädessä sääntöjenvastaisuuksien estämisestä ja tutkimisesta sekä tarvittavista korjauksista rahoitukseen ja takaisinperinnästä. Hallintoviranomainen vastaa aiheettomasti maksettujen summien takaisinperinnästä.

Jos takaisinperintä liittyy hallintoviranomaisen laillisten velvollisuuksien rikkomiseen, hallinto-viranomainen vastaa summien korvaamisesta komissiolle ja osallistujamaille.

Jos takaisinperintä liittyy systemaattisiin puutteisiin ohjelman hallinnossa ja valvontajärjestelmissä, hallintoviranomainen vastaa EU-määrien palauttamisesta komissiolle vastuuvelvollisuuden jakautumista osallistujamaiden kesken koskevien sääntöjen mukaisesti. Osallistujamaat kantavat yhdessä taloudellisen vastuun, ja kumpikin osallistujamaa vastaa suhteessa tuensaajille maksetusta ohjelmarahoituksesta.

Mikäli takaisinperintä liittyy Suomessa toimivaan tuensaajaan, eikä hallintoviranomainen pysty perimään velkaa takaisin, Suomen valtio maksaa perittävän summan hallintoviranomaiselle ja perii sen takaisin tuensaajalta.

Mikäli takaisinperintä liittyy Venäjän federaatiossa toimivaan tuensaajaan, eikä hallintoviranomainen pysty perimään velkaa takaisin, Venäjän federaation vastuu on asianomaisen rahoitussopimuksen mukainen.

Hallintoviranomainen perii aiheettomasti maksetut summat mahdollisine myöhästymiskorkoineen päätuensaajalta. Tuensaajat, joita asia koskee, maksavat päätuensaajalle takaisin aiheettomasti maksetut summat allekirjoittamansa kumppanuussopimuksen mukaisesti. Mikäli päätuensaaja ei onnistu saamaan rahoja takaisin kyseiseltä tuensaajalta, hallintoviranomainen toimittaa jälkimmäiselle virallisen kehotuksen korvata summa päätuensaajalle. Jos kyseinen tuensaaja ei palauta rahoja, hallintoviranomainen pyytää sitä osallistujamaata, jossa kyseinen tuensaaja toimii, palauttamaan aiheettomasti maksetut summat.

Vastuuvelvollisuuden jakautumista perinnän yhteydessä on käsitelty yksityiskohtaisemmin luvussa 5.1.

5.13 Vastinrahoituksen siirtämistä, käyttöä ja seurantaa koskevat säännöt

Viitteellinen yhteisön rahoitus Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmalle ENI CBC -strategia-asiakirjassa 2014–2020 on 36 146 782 Euroa vuosille 2014–2020.

Ohjelmaa rahoittavat Venäjän federaatio ja Suomen valtio yhdessä, ja niiden yhteinen osuus vastaa EU:n osuutta ohjelman rahoituksesta. Viitteelliset summat on annettu luvussa 5.9. Viitteellinen rahoitussuunnitelma.

Perussääntönä on, että EU:n osuus vastaa kussakin hankkeessa kansallisen vastinrahoituksen osuutta.

Lupa varata kansalliset rahoitusosuudet myönnetään ohjelmalle yhteisen seurantakomitean hyväksymien vuotuisten työohjelmien mukaisesti. Vuotuinen työohjelma sisältää sekä hankkeisiin että tekniseen tukeen osoitetut varat.

Ohjelman kansalliset ja EU:n rahoitusosuudet yhdistetään, siirretään hallintoviranomaiselle ja hoidetaan sen toimesta. Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmalla on erillinen pankkitili Etelä-Karjalan liitossa. Ohjelman tili on itsenäinen ja erillinen, ja se käsittää vain ohjelmaan liittyviä tapahtumia. Tili on jaettu kolmeen alatiliin:

- EU:n vastinrahoitus
- Kansallinen vastinrahoitus Suomesta
- Kansallinen vastinrahoitus Venäjältä

Venäjän federaation kansallisen osuuden siirtämistä, käyttöä ja seurantaa koskevat ehdot määritellään ohjelman rahoitussopimuksessa.

Samat kelpoisuusehdot koskevat kaikkia osuuksia (kansallisia ja EU:n). Kansallisen vastinrahoituksen seuranta tapahtuu yhteisen seurantakomitean vuotuisen seuranta- ja arviointisuunnitelman mukaisesti. Tärkeimmät seurantaa ja arviointia koskevat periaatteet on kuvattu luvussa 5.6.

5.14 Tiedon raportoimiseen ja vaihtamiseen hallintoviranomaisen, komission, Suomen ja Venäjän federaation välillä käytettyjen tietoteknisten järjestelmien kuvaus

Kaakkois-Suomi – Venäjä CBC -ohjelmalla on elektroninen seurantajärjestelmä (PROMAS), jota käytetään ohjelman ja yksittäisten hanke-ehdotusten ja rahoitettujen hankkeiden hallinnoinnissa. Hanketasolla hallintoviranomainen käyttää järjestelmää sekä toiminnan että rahoituksen seurantaan. Maksut hakijoille suoritetaan erillisellä elektronisella järjestelmällä (Basware), ja ne talletetaan tileille Intime-sovelluksella. Näiden järjestelmien tiedot täsmätään säännöllisesti.

Elektroninen järjestelmä, jota käytetään ohjelman ja yksittäisten hankkeiden hallintoon, kehitetään räätälöitynä verkkopohjaisena palveluna Venäjän ja Suomen rajalla toteutettaville CBC-ohjelmille. Kaikki suomalais-venäläiset ohjelmat käyttävät samaa järjestelmää, mutta niillä on erillinen tietokanta. Ylläpitäjät, jotka toimivat ensimmäisen tason tukena toisille käyttäjäryhmille, nimetään kunkin ohjelman hallintoviranomaisen henkilökunnasta. Järjestelmä ja tietokanta on suojattu, ja toimintojen käyttö edellyttää rekisteröitymistä.

Järjestelmän päätoimintoja ovat rahoituksen haku, hankkeiden arviointi- ja valintaprosessin hallinnointi, rahoitettujen hankkeiden hallinnointi ja tiedon kerääminen ohjelmaraportteja varten.

ENPI-ohjelman elektronisesta järjestelmästä saatu kokemus otetaan huomioon seuraavan järjestelmän kehittämisessä. Järjestelmä ja tietokanta on suojattu, ja vain rajoitettu määrä ihmisiä voi käyttää järjestelmää. Tietokannassa noudatetaan turvallisuus- ja luottamuksellisuus-strandardeja ja lainsäädäntöä.

Hankkeet käyttävät PROMAS-järjestelmää raportointiin, ja kaikki materiaali tallennetaan tietokantaan. Hallintoviranomainen käyttää PROMAS-järjestelmää hankkeista saadun tiedon keräämiseen ja yhteenvedon laatimiseen vuosiraportteja ja muita mahdollisia käyttötarkoituksia sekä arviointeja varten. Kaikki raportit lähetetään pyynnöstä Venäjän hallitukselle.

Elektroninen järjestelmä tarjoaa myös alustan hallintoviranomaisen suorittamaan hankkeiden sisäiseen seurantaan. Sisäisten seurantatehtävien raportit, tulokset ja suositukset tallennetaan tietokantaan ja ne löytyvät kunkin hankkeen tiedostoista.

Ohjelma- ja hanketiedon hallintoon ja seurantaan käytettävät tietokonejärjestelmät on perustettava viimeistään 31.12.2015. Järjestelmän avulla kaikki tiedonvaihto tuensaajien ja hallintoviranomaisen sekä tarkastusviranomaisten välillä on mahdollista suorittaa elektronisten tiedonvaihtojärjestelmien avulla. Järjestelmä mahdollistaa yhteentoimivuuden ja sen, että tuensaajat voivat toimittaa kaikki tiedot verkossa.

Hallintoviranomainen käyttää KEEP-tietokantaa raportointiin ja tiedonvaihtoon komission kanssa. Hallintoviranomainen syöttää tietoa hankkeista säännöllisesti KEEP-tietokantaan ja täsmää sen hallintoviranomaisen omien järjestelmien kanssa.

5.15 Kielet

Ohjelman virallinen kieli on englanti. Englannin kieltä käytetään kaikissa virallisissa asiakirjoissa ja kirjeenvaihdossa ohjelman hallinnon helpottamiseksi ja valmistumisaikojen lyhentämiseksi. Kaikki ohjelma- ja kokousasiakirjat laaditaan ja esitetään englanniksi.

Yhteisen seurantakomitean ja yhteisen valintakomitean kokouksissa käytetään englantia tai suomea/venäjää. Yhteisen seurantakomitean tai yhteisen valintakomitean jäsenen pyynnöstä voidaan yksittäiseen komitean kokoukseen järjestää englannin/suomen ja venäjän välinen tulkkaus. Tällainen pyyntö voidaan esittää hallintoviranomaiselle viimeistään 14 päivää ennen kyseistä kokousta.

Hankkeiden päätoteuttajat toimittavat kaikki hankettaan koskevat asiakirjat englannin kielellä. Tärkeimmät asiakirjat (kuten JOP, hankehaun ohjeet, ohjelmakäsikirjat) käännetään venäjäksi ja suomeksi. Englanninkielinen versio on kaikissa tapauksissa virallinen versio.

6. LYHENTEET

Luettelo käytetyistä lyhenteistä (aakkosjärjestyksessä)

AA	Tarkastusviranomainen
BO	Sivutoimisto
CBC	Rajat ylittävä yhteistyö
CCP	Valvonnan yhteyspiste
DMCS	Hallinto- ja valvontajärjestelmän kuvaus
EC	Euroopan komissio
ENI	Euroopan naapuruusväline
ENPI	Euroopan naapuruus- ja kumppanuusväline
ERDF	EAKR, Euroopan aluekehitysrahasto
ETC	Euroopan alueyhteistyö
EU	Euroopan unioni
GDP	BKT, bruttokansantuote
HELCOM	Itämeren merellisen ympäristön suojelukomissio – Helsingin komissio
HIV	Ihmisen immuunikatovirus
ICT	Tieto- ja viestintäteknologia
IFAC	International Federation of Accountants, kirjanpitäjien kansainvälinen liitto
ISRS	Kansainvälinen liitännäispalvelustandardi
IT	Tietotekniikka
JMC	Yhteinen seurantakomitea
JOP	Joint Operational Programme
JPC	Yhteinen ohjelmointikomitea
JSC	Yhteinen valintakomitea
LIP	Suuri infrastruktuurihanke
LUT	Lappeenrannan teknillinen yliopisto
MA	Hallintoviranomainen
MUC	Mikkelin yliopistokeskus
NA	Kansallinen viranomainen
ND	Pohjoinen ulottuvuus
NDBC	Pohjoisen ulottuvuuden yritysneuvosto
NDEP	Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuus
NDI	Pohjoisen ulottuvuuden instituutti
NDPHS	Pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveyskumppanuus
NDPTL	Pohjoisen ulottuvuuden liikenne ja logistiikkakumppanuus
NDPC	Pohjoisen ulottuvuuden kulttuurikumppanuus
NGO	Valtiosta riippumaton organisaatio
NORDI	Pohjoisen ulottuvuuden tutkimuskeskus
PCA	Kumppanuus- ja yhteistyösopimus
PROMAS	Ohjelman sähköinen hallinnointijärjestelmä
R&D	Tutkimus ja kehitys
ROM	Tulospainotteinen seuranta
RTF	Yhteinen alueellinen työryhmä
SDS	Kestävän kehityksen strategia
SEA	Strateginen ympäristövaikutusten arviointi
SME	PK -yritys, pieni tai keskisuuri yritys
STI	Sukupuolitaudit

SWOT	Vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat
TA	Tekninen tuki
TO	Temaattinen tavoite
TNS	Taylor Nelson Sofres
UEF	Itä-Suomen yliopisto
UK	Iso-Britannia
UNESCO	Yhdistyneiden kansakuntien tiede- ja kulttuurijärjestö
U.S.S.R	NL, Neuvostoliitto
VAT	ALV, arvonlisävero
VR	Valtion Rautatiet

LIITE 1

Väestö, koulutus & tutkimus ja taloudelliset tilastot							
	Vuosi	Yksikkö	Pietari	Leningradin alue	Etelä-Karjala	Kymenlaakso	Etelä-Savo
Ohjelma-alueen väestö			5 131 900	1 757 500	132 252	180 771	152 518
Väestötilastot							
Syntymät							
	2006		40 358	13 021	1 208	1 551	1 316
	2007		43 362	13 713	1 205	1 659	1 297
	2008		47 510	14 272	1 177	1 584	1 278
	2009		52 196	15 004	1 108	1 624	1 257
	2010		55 849	15 127	1 253	1 704	1 229
	2011		57 455	14 912	1 220	1 555	1 306
	2012		63 353	15 759	1 123	1 612	1 140
	2013		63 636	15 413	1 107	1 577	1 214
Kuolemat							
	2006		70 270	31 622	1 481	2 140	1 968
	2007		67 663	29 797	1 577	2 208	1 940
	2008		67 189	29 393	1 497	2 113	2 027
	2009		65 246	27 792	1 609	2 210	2 050
	2010		65 647	27 160	1 557	2 196	2 042
	2011		61 913	25 490	1 593	2 130	2 001
	2012		62 347	25 740	1 526	2 259	2 060
	2013		60 043	25 308	1 613	2 205	2 068
Ikärakenne		%					
	2013	0-14 years	12,1	13,1	14	14	13
		15-64 years	72,6	72,7	62	62	61
		Over 65 years	15,3	14,2	24	24	26
Muuttoliike							
	2006		20 400	12 200	-70	-358	-373
	2007		21 100	11 700	-163	-126	-957
	2008		33 061	13 575	105	-266	-500
	2009		31 244	10 410	54	288	-233
	2010		4 663	3 542	0	260	-99
	2011		58 632	25 807	4	27	-246
	2012		74 092	27 163	229	231	-175
	2013		100 017	22 602	398	62	-65
Talouden rakenne							
Keskimääräinen BKT henkeä kohti		€					
	2006		3 560,22	3 206,90	30 176,5	28 267,6	22 381,0
	2007		4 804,78	3 728,09	30 484,0	31 169,0	25 000,6
	2008		6 111,56	4 612,94	29 726,9	31 192,6	24 817,2
	2009		6 254,82	5 161,57	27 138,5	28 582,8	23 433,9
	2010		7 128,35	5 846,22	27 876,1	30 409,0	24 469,7
	2011		8 583,57	6 663,39	30 162,0	35 382,0	25 814,9
Keskimääräinen kuukausitulo henkeä k		€					
	2012		567,30	365,85	3 036,00	3 032,00	2 815,00
Työttömyysaste		%					
	2006		2,4	5,8	11,4	12,3	11,7
	2007		2,1	3,9	10,2	11,0	10,4
	2008		2,0	6,0	10,0	10,4	9,7
	2009		4,1	6,9	12,4	12,9	11,6
	2010		2,6	5,2	12,4	12,4	11,5
	2011		2,0	4,3	12,1	11,8	10,7
	2012		1,1	3,2	12,8	12,0	11,4
	2013		0,7	4,3	13,9	12,8	12,4
Koulutus ja tutkimus							
Osuus väestöstä, joilla on toisen asteen tai korkeampi		% väestöstä					
	2010		90	78	64	65	63
Koulutus- ja kulttuurilaitokset		1000 asukasta					
Yliopistot ja instituutiot	2014		0,02	0,001	0,05	0,02	0,1
Tutkimus- ja kehitysorganisaatiot	2014		0,06	0,007	0,08	0,02	0,07

Kaavio 1: Pietarin teollisuusrakenne vuonna 2012 (työntekijöiden määrän mukaan)

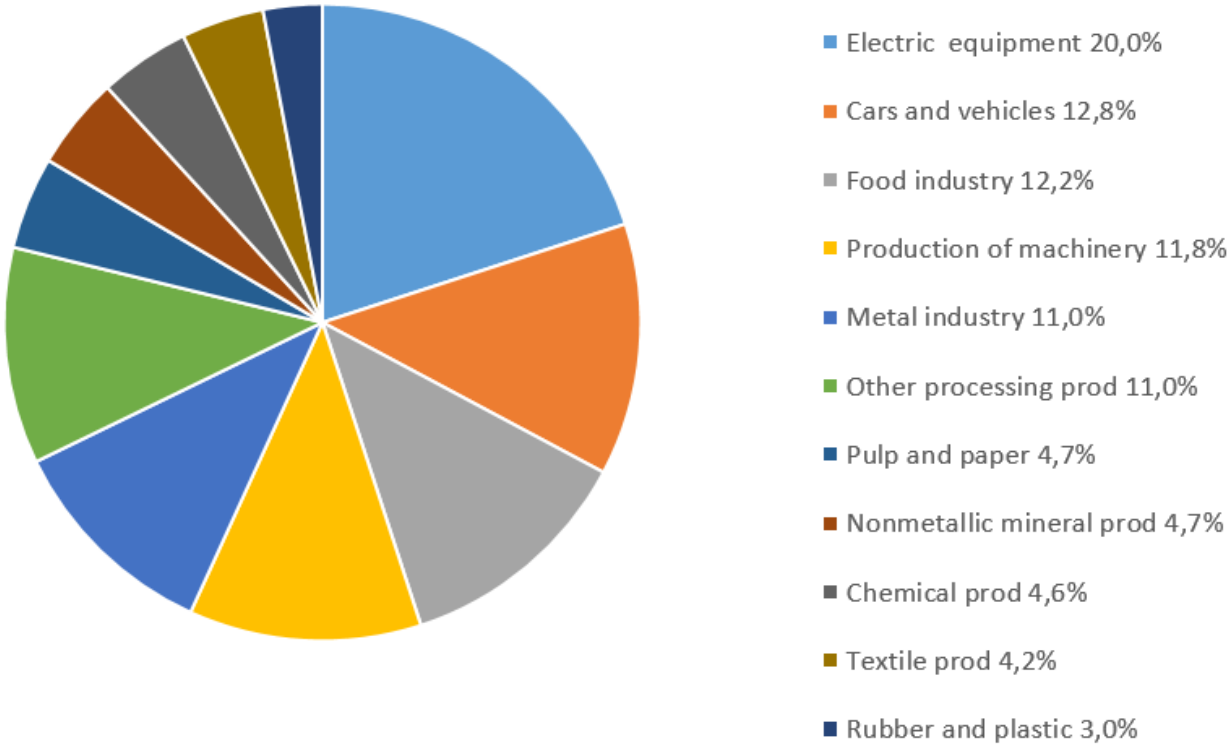

Kaavio 2: Leningradin alueen teollisuusrakenne vuonna 2012 (työntekijöiden määrän mukaan)

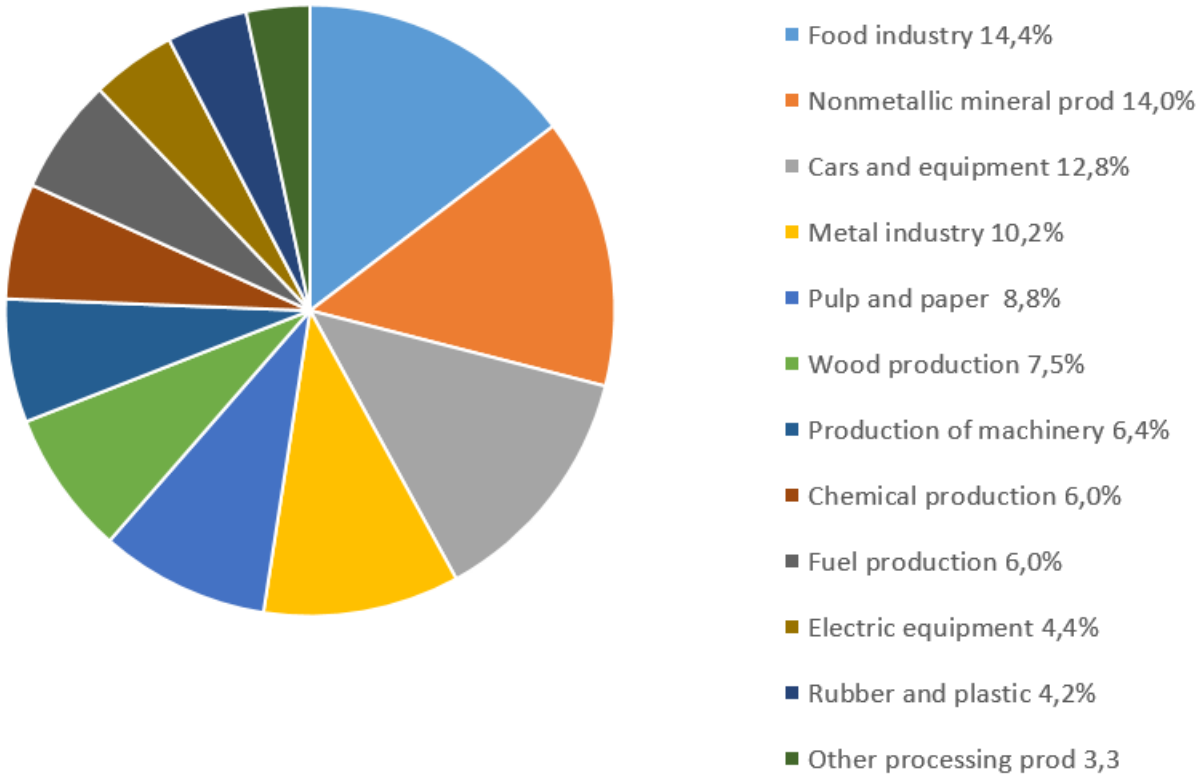

Kaavio 3: Kymenlaakson teollisuusrakenne vuonna 2013 (työntekijöiden määrän mukaan)

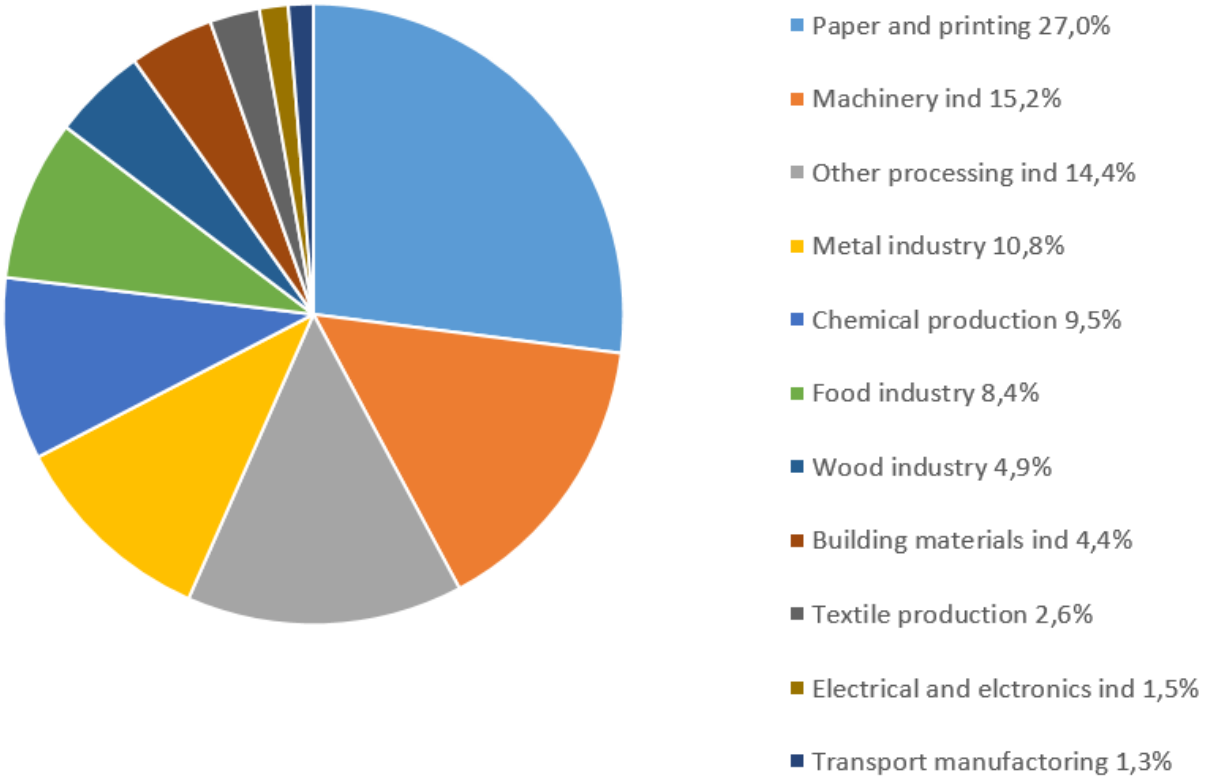

Kaavio 4: Etelä-Karjalan teollisuusrakenne vuonna 2013 (työntekijöiden määrän mukaan)

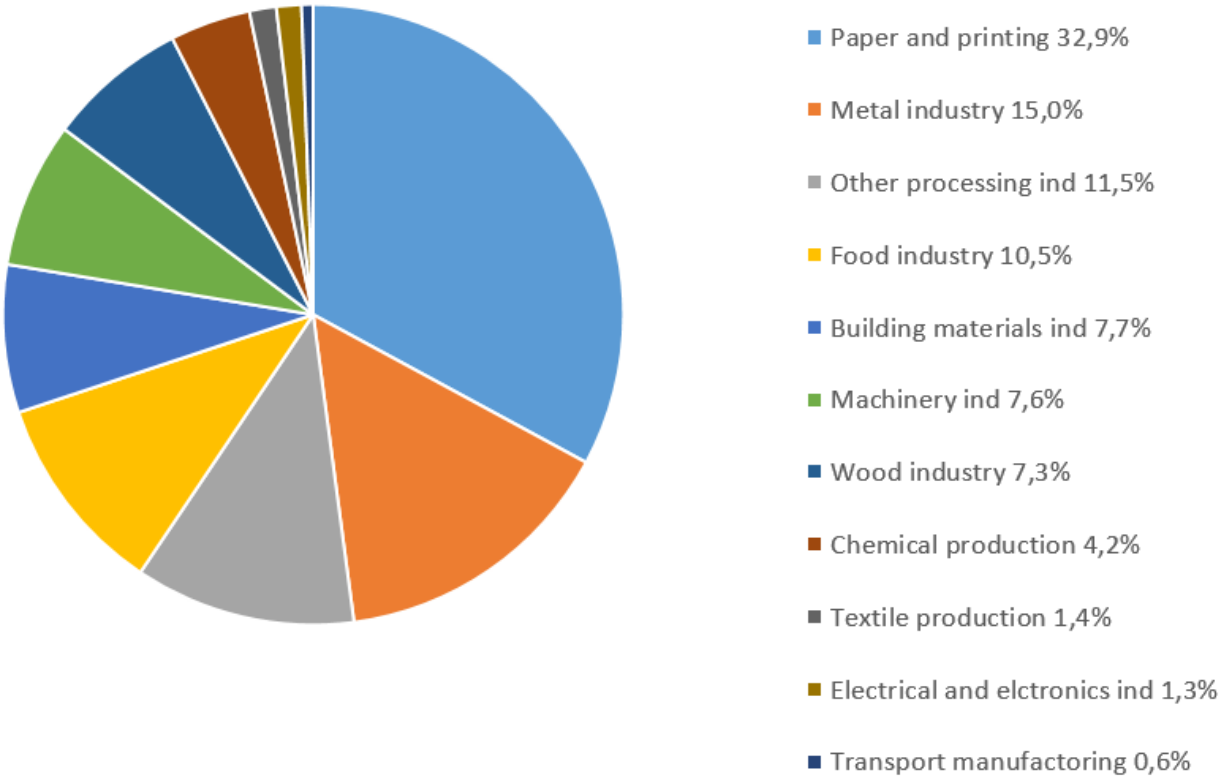

Kaavio 5: Etelä-Savon teollisuusrakenne vuonna 2013 (työntekijöiden määrän mukaan)

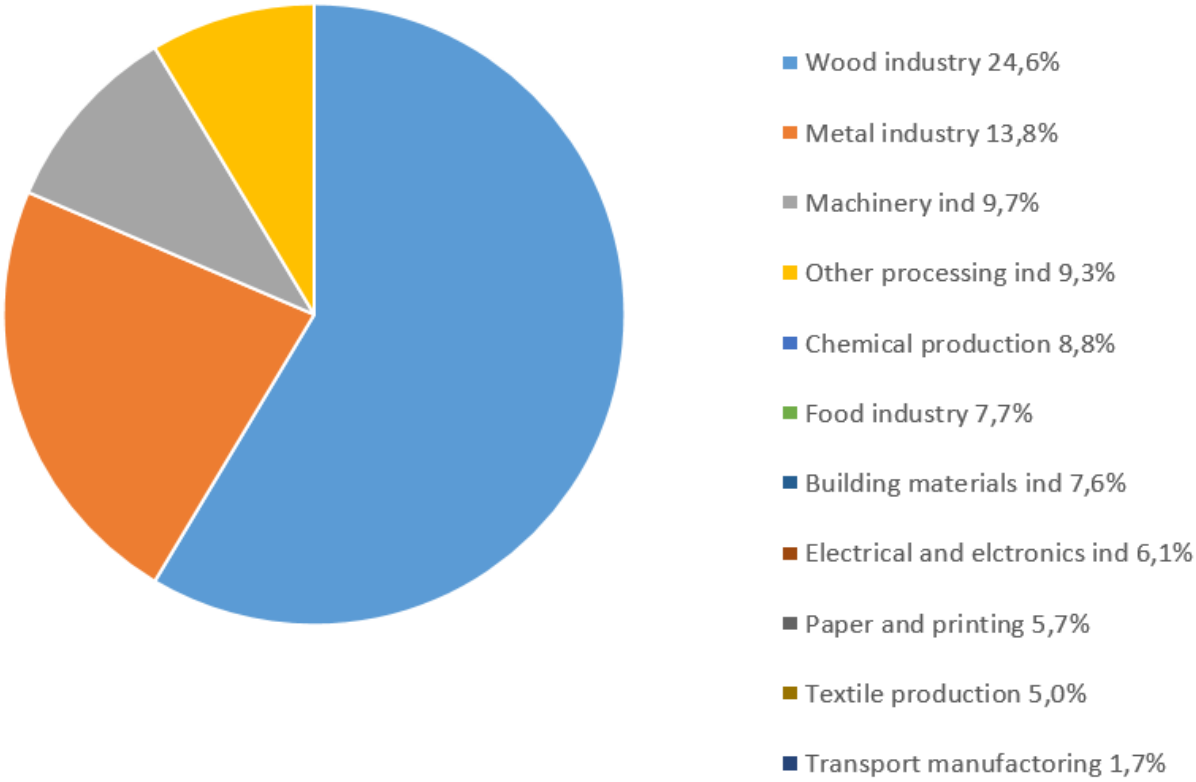

Kartta 1: Tärkeimmät luonnonsuojelualueet ohjelma-alueella

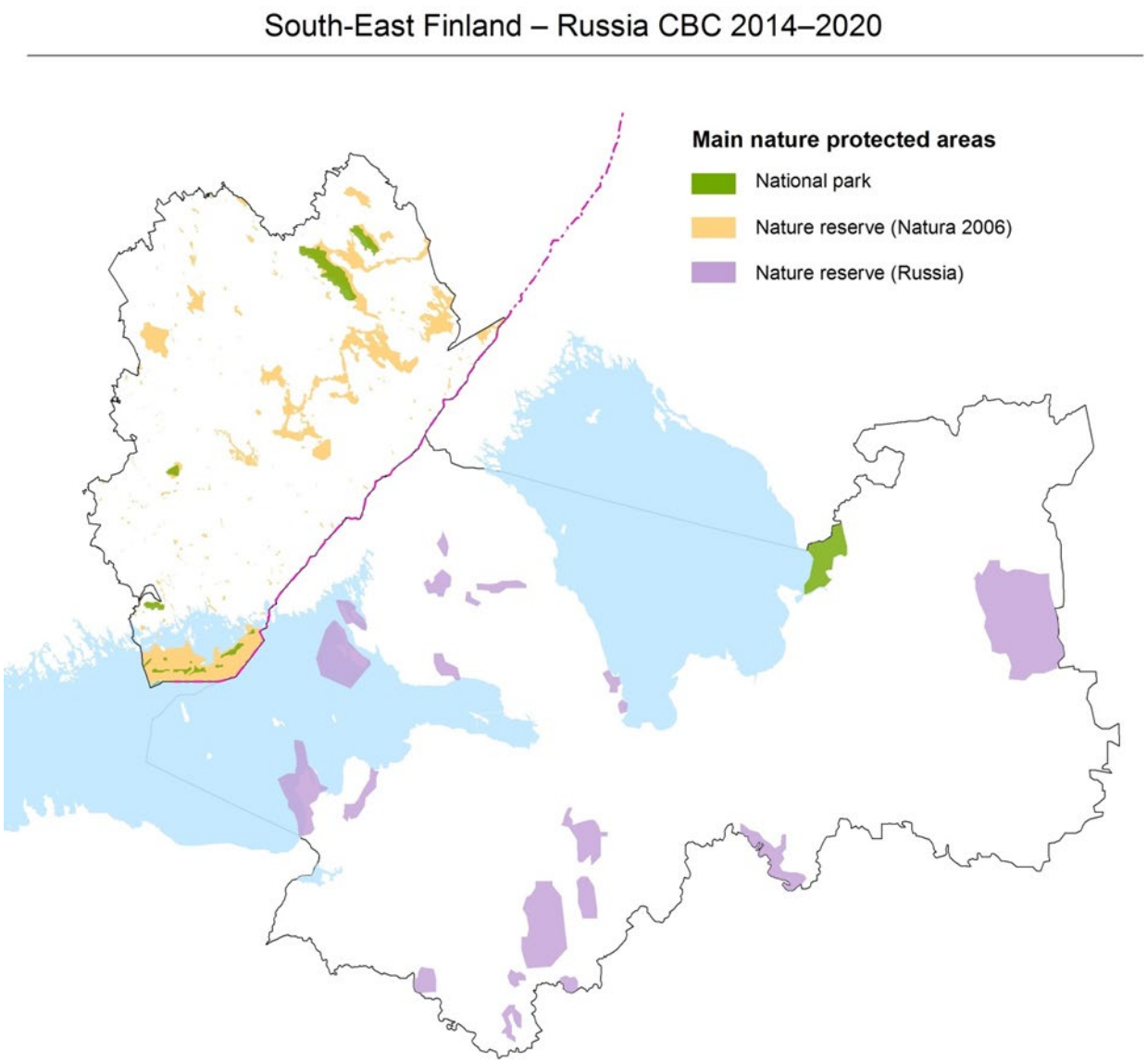

Kartta 2: Liikenneverkko ohjelma-alueella

Kartta 3: Liikenneyhteydet Pietarissa ja Leningradin alueella

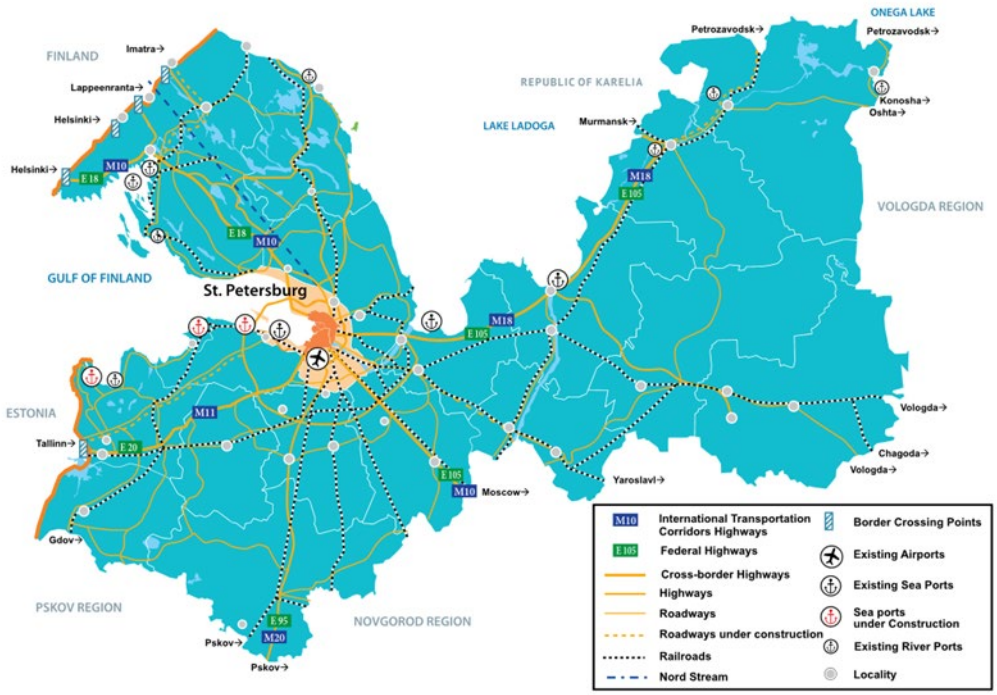

Lähteet: Valtion laitos ”Itämeren satamahallinto”, valtion tilastopalvelu, tietotoimisto Novosti, Leningradin alueen luonnonvarojen ja ympäristönsuojelun komitea, valtion tilastopalvelun Pietarin ja Leningradin alueen aluekomitea, Venäjän tietopalvelu Petrostat, Suomen tilastokeskus, SYKE.

Asiakirjan muutosloki

Ohjelma-asiakirjan versio 1.0 on päivätty 18/12/2015.

Versio 4.0, päivätty 28/10/2020		
Muutoksen kohde	Muutoksen sisältö	Tallentanut
5.9 Indikatiivinen rahoitussuunnitelma	Indikatiivinen rahoitussuunnitelma on muutettu perustuen Yhteisen Seurantakomitean päätökseen 6. päivänä syyskuuta 2018 ja Euroopan komission hyväksyntään 13. päivänä marraskuuta 2018.	MA operatiivinen yksikkö
3.1. Neljä toimintalinjaa (ja toimenpidettä), jotka on valittu EU:n CBC -strategiassa ja Venäjän ja Suomen strategisissa asiakirjoissa määriteltyjen yleistavoitteiden mukaisesti	Uudet tavoitearvot taulukoissa numero 1, 2, 3 ja 4 on asetettu perustuen Yhteisen Seurantakomitean päätökseen 26. syyskuuta 2019.	MA operatiivinen yksikkö
5.9 Indikatiivinen rahoitussuunnitelma	Indikatiivinen rahoitussuunnitelma on muutettu perustuen Yhteisen Seurantakomitean päätökseen 26. päivänä syyskuuta 2019.	MA operatiivinen yksikkö
5.9 Indikatiivinen rahoitussuunnitelma	Indikatiivinen rahoitussuunnitelma on muutettu perustuen Yhteisen Seurantakomitean päätökseen 25. päivänä kesäkuuta 2020.	MA operatiivinen yksikkö
1. Johdanto 5.2. Ohjelman toteuttamisaikataulu 5.6 Seuranta- ja arviointijärjestelmien kuvaus	Tekninen lisäys kohdassa 1. Johdanto: Komission täytäntöönpanoasetus (EU) No 2020/879, annettu 23. päivänä kesäkuuta 2020 täydentäen asetusta (EU) No 897/2014. Muutokset kohdassa 5.2 ja 5.6: Ohjelman toteutukseen liittyvät aikarajat (ohjelman toimeenpano, määräajat tukisopimusten laatimiselle ja hankkeiden toteutukselle) ja vuosi- ja loppuraportin toimittaminen sekä ohjelman päättäminen on muutettu vastaamaan Euroopan komission 23. päivänä kesäkuuta 2020 antamaa täytäntöönpanoasetusta ja ohjelman Yhteisen Seurantakomitean päätöstä 28. päivänä lokakuuta 2020.	MA operatiivinen yksikkö